

SREČANJE MINISTROV ZA OKOLJE SKUPINE G-8 V TRSTU

VSEKAKOR MORAMO SPREMENITI NAČIN ŽIVLJENJA

IVAN ŽERJAL

Srečanje ministrov za okolje sedmih industrijsko najbolj razvitih držav (Francije, Italije, Velike Britanije, Nemčije, Kanade, ZDA in Japonske) in Rusije, se pravi držav t.i. skupine G-8, ki je potekalo v Trstu od 2. do 4. marca, je predsedujoči italijanski minister za okolje Willer Bordon ocenil kot zelo pozitivno. Na tržaškem srečanju so ministri zavzeli skupno stališče, da je izhodišče za nadaljnja pogajanja t.i. kjotski protokol iz leta 1997. Takrat je bilo sklenjeno, da mora priti do 5,2 % zmanjšanja izpusta škodljivih plinov (v prvi vrsti ogljikovega dioksida). Čeprav ni še enotnega stališča o načinu, kako doseči zmanjšanje emisij, pa je vsekakor prevladalo spoznanje, da so klimatske spremembe zadnjih 50 let in segrevanje ozračja posledica človekove dejavnosti in da se je temu treba zoperstaviti.

Sicer je bilo ministrsko srečanje, ki je za tri dni zaradi izredno strogih varnostnih ukrepov dobesedno ohromilo tržaško

mestno središče, posvečeno, ne le klimatskim spremembam, ampak tudi problematiki trajnostnega razvoja in vpliva onesnaževanja okolja na zdravje. Bilo je tudi prvo srečanje, ki je sledilo neuspešni haški konferenci o okolju, in tudi prvo srečanje s predstavniki nove ameriške administracije. O tem, kako se boriti proti segrevanju ozračja zaradi emisije škodljivih plinov, si države skupine G-8 v preteklosti niso bile enotne, zlasti zaradi zadržanja ZDA. Zaradi tega je na zadnji mednarodni konferenci o okolju, ki je bila v Haagu, prišlo do razdora med Američani in drugimi državami, ki so hotele čimprej ratifikacijo kjotskega protokola. Tržaško ministrsko srečanje pa, sočudeč vsaj po zaključnih izjavah ministrov, daje večje upanje, da se bodo določila kjotskega protokola spoštovala in da bo čimprej prišlo do njihove ratifikacije in izvajanja (do letih naj bi prišlo najkasneje v prihodnjem letu). Poleg tega si bodo države skupine G-8 prizadevale za uveljavljanje okolju prijaznih

tehnologij in za izkoriščanje obnovljivih energijskih virov.

Tržaško srečanje ministrov za okolje držav skupine G-8 je spremljala vrsta drugih pobud: najbolj odmevni sta prav gotovo bili petkovo srečanje predstavnikov glavnih verstev sveta in sobotna protestna manifestacija okoljevarstvenikov po tržaških ulicah. Čeprav je šlo za med seboj čisto različna si dogodka, pa je sporočilo, ki je prišlo od obeh, podobno, če ne sploh enako: človeštvo (bolje rečeno njegov bogatejši del) si z razvojem, ki ne upošteva varstva okolja, narave ali, kot so rekli verski predstavniki, stvarstva, v bistvu koplje jamo, ki so hotele utegniti kaj kmalu pasti. Zato je treba seči po zmanjšanju emisij škodljivih plinov, po alternativnih energijskih virih, ravno tako pa je pomembno, da razviti del sveta korenito spremeni mišljenje in način življenja. To se lahko doseže tudi z duhovnim prepovedom človeka, s t.i. "ekologijo duha", ki jo je razviti svet predložil zanemarjal.

FANATIZEM V AFGANISTANU

KAJ POMENI VERSKA NESTRPNOST

BREDA SUSIČ

Ob koncu minulega tedna sta svetovno javnost presenetili dve novice, ki sta nosili obratna vrednostna predznaka. V pozitivnem smislu je presenetila vest o tem, da bo meseca maja papež Janez Pavel II. med svojim pastoralnim obiskom v Siriji molil v veličastni mošeji Omayyad v Damasku. Prvič bo poglavar rimsko-katoliške Cerkve stopil v muslimanski tempelj in s tem korakom dokazal svojo zavzetost za ekumenizem in strpnost med pripadniki različnih verstev.

Točno obratno sporočilo pa je v svetu odmevalo ob novice o uničenju znamenitih kipov Bude v kraju Bamiyanu v Afganistanu. Voditelj talibanov, ki nadzorujejo 90% državnega teritorija, mula Mohamed Omar je v ponedeljek, 26. februarja, ukazal uničenje vseh podob in kipov iz obdobja pred nastopom islama, ki prikazujejo božanstva, za katera bi obstajala nevarnost, da bi jih kdaj častili pripadniki muslimanske vere.

Najprej so se s protesti oglašili kulturniki s celega sveta, ki so opozorili, da nad 1500 let stara kipa Bude predstavljata neprecenljivo kulturno dediščino, ki je last celotnega človeštva, in da zato talibani nimajo pravice, da ju uničijo. 53 in 35 metrov visoka kipa so postavili v času med drugim in osmim stoletjem po Kristusu približno na polovici t. i. svilene poti, kjer so se v enkratni simbiozi srečevale grška, perzijska, arabska in pa indijska kultura. Ko je mednarodna skupnost konec minulega tedna ugotovila, da gre tokrat za povsem resno grožnjo (pred tremi leti islamski vojaški voditelj Abduk Wahid podobnih groženj ni izvedel), so se začela mrzlična prepričevanja, pogajanja in pritiski na vodstvo Afganistana, da bi se odpovedalo svojemu sklepu. Vendar so talibani - po zaenkrat nepreverjenih podatkih - izvršili ukaz

svojega voditelja, ki je odločitev utemeljil s trditvijo, da uničenje kipov zahtevajo predpisi muslimanske vere.

To razlago pa so odločno zavrnili politični in verski voditelji drugih islamskih držav, vključno s pakistanskimi, tisti iz Savdske Arabije in Arabskih emiratov - to je iz držav, ki edine priznavajo režim talibanov. Opazovalci mednarodne politike so kmalu našli pravi razlog za Omarjevo odločitev, ki seveda ni imela nikakršnega opravka s Koranom ali islamsko postavo. Očitno je šlo za politično potezo in izzivanje Zahoda ter Organizacije združenih narodov, ki je januarja uvedla sankcije proti režimu v Kabulu. Zahtevale so jih Združene države Amerike zaradi zatočišča, ki ga talibani nudijo savdskemu teroristu Osami Binu Ladenu, obtoženemu številnih protiameriških terorističnih akcij. Sankcije so še poglobile izolacijo države, ki se spopada s hudimi posledicami sovjetske okupacije (do leta 1989) in državljanske vojne med večinskimi Pahtuni (ki živijo na jugu in vzhodu države) ter pripadniki manjšin (Tadžiki, Uzbeki, Kazahi in Turkmenci), ki živijo na severu države, in posledicami vojne med talibani in t.i. Severnim zavezništvom (ki ga podpirajo sosednje države, od Rusije do Indije in Irana). Afganistan je zadnja tri leta prizadela tudi uničujoča

suša, ki je povzročila na sto tisoče mrtvih, obubožanih in izseljenih zaradi lakote. Talibani, bivši študenti posebnih islamskih šol (madrasas) v izgnanstvu v Pakistanu, so se med sovjetsko okupacijo zavzemali za vzpostavitev miru in reda v državi ter za demilitarizacijo ljudstva. Naslanjali so se na islamsko vero, vendar so po prevzemu oblasti nad večino ozemlja leta 1998 in pri vzpostavljanju državne ureditve, ki temelji na islamski postavi, večkrat dokazali, da so pripravljeni strumentalizirati religijo in jo ekstremizirati v politične namene.

V primeru ikonoklastične akcije tega tedna ne gre za nič drugega kot za to. Ekstremna verska netoleranca (tudi proti šiitskim muslimanom) je namreč v nasprotju s stoletno tradicijo afganske družbe, ki je poznala sožitje med pripadniki hindujcev, sikhov, judov in različnih struj sunitskega islama. Ti so v preteklosti sicer konservativno muslimanskega Afganistana veliko pomenili. Žal je prav ta družba zaradi sovjetske okupacije in kasnejše vojne popolnoma razpadla, mesto t.i. vojnih gospodov so prevzeli talibani, ki so nekdanjo povezovalno vlogo muslimanske vere - kot piše časnik Ahmed Rashid v Le Mond Diplomatique - spreminili v smrtonosno orožje.

S I. STRANI

VREDNOTE

V njej se je izgubil obraz resničnega človeka, tistega človeka, ki "je narejen po božji podobi". Vsi predobro vemo, da nobena stvar, prav nobena stvar ne more nadomestiti teh praznin v človeku, teh poštenih praznin in puščav, ki jih ustvarjajo lažne vrednote današnjega sveta, ki v zameno za dobroto ponuja zlaganost plehke in lahke zabave, v zameno za dobroto preprostega in nezamenljivega kruha ponuja trenutno sladkost zadnjega bonbona.

Vseeno pa je res in še kako res, da se tudi v tej družbi da še veliko, ogromno narediti! A začeti je potrebno pri sebi, nadaljevati je potrebno v krogu družine, kajti samo, če spremeniš sebe, boš lahko spremenil družbo, v kateri živiš!

Zato ne bomo kazali s prstom na druge, ne bomo razlagali, zakaj se take tragedije dogajajo drugim, ker vemo, da se lahko prav tako nam, ampak bomo zrla na-

prej, ker vemo, da imamo odgovore tudi na najbolj zahtevna vprašanja današnjega zapletenega in zlaganega sveta! Za vrednote namreč gre! Za vrednote, na katere tudi sami pozabljamo in jih seveda ne moremo dati za vzor drugim, če jih sami ne živimo!

Zaman je namreč vsako govorenje našim otrokom, da je kruh dober, da je kruh še vedno vrednota našega življenja, če pa ga potem pred njihovimi očmi mčemo v smeti! Da se take in podobne tragedije ne bodo ponovljale v naši družbi, moramo poskrbeti sami!

Najprej pri sebi, z gledom in poštenim življenjem, ki sloni na resničnem in pristnem življenju z vrednotami, na življenju, ki je polno in vredno življenja le takrat, ko temelji na vsakdanjem zavzemanju za tiste navidez majhne vrednote, na katere je današnji svet pozabil, a so temeljnega pomena za resnično srečo in resnično polno, človeka vredno življenje.

MI IN VOLITVE

Tako je deželno vodstvo Slovenske skupnosti predlagalo za kandidata za senat števerjanskega župana Hadrijana Corsija in sedaj pričakuje pozitiven odziv od ostalih partnerjev Oljke. Stranka Levih demokratov oziroma njen slovenski del predlaga za kandidata sedanjega podpredsednika deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine Miloša Budina. Goriški del te stranke pa daje spet svoje predloge za lastnim kandidatom. Še drug pomembnejši partner v Oljki je Ljudska stranka (LS), nekdanji glavni del Krščanskih demokratov. Ti so pa predlagali za goriško senatno okrožje deželnega svetovaleca Brussa. Ostajajo pa še nekateri drugi predlogi.

Vsekakor je igra še v vsem odprta. Danes ji še ne vidimo zaključka. Seveda bo moralo v zelo kratkem času priti do rešitve še spornih zadev, ki so predvsem kandidature. O tem pa bomo lahko pisali šele kasneje.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

TUDI NAD MATER IN BRATA

Strašno, prestrašno je, kar sta storila Erika in Omar in nad čimer smo pretreseni vsi, je pretesna prav vsa država. Dvigniti roko nad lastno mater in lastnega brata, tu se seveda pričnejo majati tla, na katerih stojimo. In vendar, zgodilo se je in časa ni mogoče obrniti nazaj, čeprav bi si tako iz srca želeli. Prav zaradi srhljivosti dogodka se moramo v sebi dvigniti in napraviti vse, kar je v naših močeh. To pa se pravi v mislih na obe žrtvi pomagati vsem, ki so preživeli in ne nazadnje nam samim, ki smo se znašli v navzkrižju pretežkih vprašanj.

Poskušati moramo razumeti, kaj se dogaja v mladih in mladoletnih. Poskušati moramo razumeti, na vsak način moramo poskušati razumeti. Zakaj se je lahko kaj takšnega zgodilo in kateri so širši razlogi, ki so na delu. Primer te vrste namreč ni prvi, to pa pomeni, da se je kot vsi prejšnji porodil iz povsem določenega in nemara tudi do ložljivega zaledja. Dokopati se moramo do prepoznane, da ne bi kot pogostoma v podobno pretresljivih primerih ugotovili, da je šlo le za hipno obsedenost, norost oziroma za takšno ali drugačno bolezen. Kadar se ustavimo s takšno ugotovitvijo, potem nismo rešili ničesar, nemočno smo obstali brez odgovora. Dogodka pa tudi ne smemo demonizirati, ker je to druga oblika poraza.

Dejstvo je, da duševne stiske ne prizanašajo niti mladoletnim in niti ne otrokom, kar smo skušali na tem mestu zadnjič podrobneje osvetliti. Vse kaže, da živimo v času, ki vse bolj lega na človeka in to prav v razvitem svetu, katerega del smo. Stisk in tesnob je vseh vrst, prav tako strahov in depresij in vse več posameznikov je v ta krog zajetih. Toda prepričanje v smisel našega obstoja nas uči, da vedno obstaja izhod in da nas najtežji trenutki v bistvu usmerjajo v boljše in bolj človeške rešitve. Kot da se dandanes prostor nad nami silovito odpira, svet vse bolj postaja en sam, mi pa smo verjetno še vedno zaprti ter obrnjeni vase ter se ne moremo dovolj hitro novemu prostoru odpreti. Zato nas stvari vse bolj utesnjujejo, dokler nam ni pretesna celo družina, ki je nenadomestljivi in prvinski vir našega življenja. Kot so nakazali nekateri strokovni pogovori o Eriki in Omarju, sta zaradi širših razlogov pod udarom prav družina in šola, kar pomeni, da takšna, kot trenutno sta, ne moreta kljubovati izzivom časa in zato omahujeta. Lahko da sta preveč obrnjena vase, verjetno pa za njiju storimo dosti premalo, da bi bila v novem času dovolj široka njiva za novo rast in za srečnejše življenje vseh. Naj bo tako ali tiste črne kronike, ki hitro utone v pozabo.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL. 0481 533 177

FAX 0481 536 978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL. 040 365 473

FAX 040 775 419

E-MAIL nglasts@tin.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA IN SLOVENIJA 80.000 LIR,

INOZEMSTVO 120.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 150.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

KAKŠEN NARCISIZEM!

Bivši senator in dopisnik tržaškega sedeža RAI (slovenski odsek) v Rimu Stojan Spetič je v PD dne 28. februarja imel intervju, v katerem mu je v zvezi z našim zaščitnim zakonom kolega S.T. postavljala kar po meri vprašanja, na katera je Spetič kar po meri odgovarjal. Tolikšnega hvalisanja in tolíkšne zavzetosti samo zase in za svoje "tovariše" že dolgo nisem bral v naših časopisih. Samo nekaj cvetk:

"... kakor tedaj, ko prideš vrh gore, smrtno utrujen in vendar srečen." (občutek namreč ob dokončnem sprejetju zaščitnega zakona v senatu).

"Klical sem Masellija. Obljubil mi je, da se bova po odobritvi zaščitnega zakona napila v kaki rimski oštariji".

"Potem sva si z Milošem (Budinom, op. p.)... stisnila roke. Kljub kratkim stikom in občasnim prepričkom sva pripeljala do konca".

Sva pripeljala, on Spetič in Miloš namreč! Samo onadva: nihče drug! In potem, ko omenja pokojne, ki so imeli kako zaslug za globalno zaščito, našteje dobesedno samo svoje ideološke somišljenike in tovariše, nikogar drugega: Mitko (Šiskovič), Albin (Škerk), Zarko (Race), Jelka (Gherbez), Darko (Bratina), Dorič (Predan).

In drugi: recimo Avgust Štiligoj, ki je bil 1971, to je točno pred tridesetimi leti (takrat, ko se je Spetič, če se ne motim, šolal v Sovjetski zvezi), v prvi delegaciji pri tedanjem predsedniku vlade Colombu? Nič! On seveda (tudi če je že pokojni) ni naš, zato niti trohice hvale njemu in njegovim iz vrst demokracičnih krogov Slovencev v Italiji. Samo komunisti imajo pravico do kake zahvale in nihče drug!

Pa še druge Spetičeve cvetke: "Moja vloga? O njej nisem veliko govoril. Delal sem za kulisami...". "Pogajal sem se... izkoriščal sem... Sodeloval sem...".

Moj Bog, kakšen narcisizem! In vse to za zakon, ki je tak, kakršen pač je! In če bi bil zakon zares vsega spoštovanja vreden, to je dober, popoln zakon?

Kaj bi morali Spetiču še živemu odkriti spomenik sredi Trsta? Že prav, on pač hoče nad tem zakonom imeti za vsako ceno t.i. "jus primae noctis"! Naj ga ima, škoda le, da je nevesta (globalna zaščita) tako revna in tako malo mikavna!

DRAGO ŠTOKA

DODATEK

Med avtorji besedil pesmi iz repertoarja Andrejke Možina, ki smo jo intervjuvali prejšnji teden, ima pomembno mesto tudi znani tržaški besedni ustvarjalec Saša Martelanc. Oproščamo se, da je njegovo ime v pogovoru izpadlo. - Ured.

GORIŠKI NADŠKOF VOŠČIL VSEM ŽENAM

Ob prazniku žena, ki ga praznujemo vsako leto na dan 8. marca in ki vsako leto izgublja na pomenu, tako da ženske same predlagajo odpravo omenjenega dne, bi radi povzeli pismo, ki ga je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni poslal vsem ženskam. V njem poudarja, da je ženski spol v vsem enak moškemu, saj je bil ustvarjen po Božji podobi. Kot tak torej lahko zahteva iste pravice in dostojanstvo, ki mu pritičeta po naravi. Moški in ženske pa smo si kljub temu različni, v marsičem antitetični, saj v naravi in duhovnosti izpopolnjujemo drug drugega in vsak predstavlja manjkajoči del drugega. Zaradi tega se v življenju iščemo. Moški spol ne uživa a priori nobene prednosti, saj imajo moški in ženske isto naravo in dostojanstvo, ki ju dolgujemo Bogu, ki nas je ustvaril kot enake osebe, popolne le takrat, ko se srečamo v skupnem življenju.

DOBER TISK NAS POVEZUJE

JURIJ PALJK

Dr. Janez Gril, prav bi bilo, da bi se našim bralcem najprej predstavili.

Rojen sem v majhni idilični vasi Buinec - sedem hiš je štela v mojem otroštvu in tudi danes jih nima dosti več - blizu Dolenjskih Toplic, znanem termalnem zdravilišču, sredi dolenjskih gričev, poraščenih z vinsko trto, in prijaznih zelenih dolin z mogočnimi gozdovi Kočevskega Roga v ozadju. V tej prelepi deželi je teklo moje srečno otroštvo. Od prvih spominov naprej je bilo po eni strani prežeto z živo vero mojih domačih, po drugi pa zaznamovano s trpljenjem bratomorne vojne, revolucije in njenih posledic. Kje je moj stari ate, sem večkrat vprašal mamo ali staro mamo, in na mesto odgovora v junih očeh opazil solze. Bilo mi je okoli pet let, ko mi je mama zaupno povedala, da so stararega ata in strica Franceta ubili komunisti in da je v Rogu bilo pobitih zelo veliko nedolžnih ljudi. Skoraj roteče me je prosila, naj o tem z nikomer ne govorim.

Ko sem kasneje že hodil v šolo, sem velikokrat opazil, kako so se odrasli skrivoma pogovarjali o pobojih in takoj spremenili temo pogovora, ko smo se približali otroci. Starši so nam otrokom doma večkrat naročali, naj ne verjamemo učiteljem, ko nam govorijo proti veri ali ko hvalijo partizane. Ko je sošolec v prostem spisu omenjal črno mašo za pobite v Rogu, so na šolo poklicali starše. Iz zbornice je bilo slišati njegovo razburjeno mamo, ki je glasno ponavljala: Saj je vse res, še mene ubijte, otroka pa pustite pri miru. Nič se ni zgodilo, ker šola zadeve ni javila naprej. Šele proti koncu osemletke so mi doma povedali, da je bil tudi oče pri domobrancah, da se je po vojni več mesecev skrival, preden se je šel javit v Novo mesto, in da je samo Marija izprosila milost, da ga niso ubili.

V šoli sem bil odličnjak, ravnatelj me je predlagal za predsednika pionirske in mladinske organizacije, župnik me je povabil med ministrante. S sošolci smo razdri marsikatero neumnost, ob vsem tem pa se mi je v srcu vedno pogosteje porajala misel, kaj ko bi tudi ti postal duhovnik. Domači so me podprli, župnik tudi, prav tako tudi prijatelji. Prva odločitev je bila lahka. Odprto vprašanje je bilo samo kam - v Pazin ali v Vipavo? Zmagala je Vipava, ker mi je eden od prijateljev povedal, da imajo tam odlično nogometno igrišče!

Vipavska gimnazija je minila, kot bi mignil, in po maturi sem bil pred novo odločitvijo, kam sedaj. Negotovitosti me je rešil poziv k vojakom. Na vojaškem odseku so gotovo zamešali moje papirje z bratovimi, on je odšel na jug Srbije, jaz pa ponovno na Vipavsko v Ajdovščino. V 18 mesecih "priprave" je moja odločitev dozorela. Po vrnitvi domov v februarju 1969 sem takoj odšel v bogoslovje in se vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani. Novo mašo sem imel leta 1973. Ker je na mlajši pred cerkvijo visel velik napis: *Ti si duhovnik vekomaj*, v Dolenjske Toplice pa so takrat zahajali odsluženi revolucionarji, se je moral župnik zaradi "izzivalnega napisa" zagovarjati pri sodniku za prekrške in plačati kazen.

Kaplanska leta sem preživel v Kranju. Kot kaplan sem bil član Teniskega kluba in Planinskega društva, kar je odgovorne v partiji zelo motilo. Bila so enkratna leta. Prijatelj Tinko, partizan prvoborec, je pred menoj hodil po domu za ostarele in svoje tovariše borce pripravljati na kaplanov obisk. Kako lepe in temeljite so bile nekatere te spovedi in kakšno veselje in mir

Dr. Janez Gril je direktor slovenskega katoliškega tednika Družina, pri katerem je tudi glavni urednik. Družina postaja zadnje čase vedno bogatejša in privlačnejša, izdaja pa tudi vrsto knjig, po katerih radi segamo tudi pri nas. Družina pa je tudi edini slovenski časopis, ki posveča vsak teden del svojega prostora naši stvarnosti v zamejstvu in Slovincem po svetu.

je žarel na njihovih obrazih, ko sem se poslovil od njih!

Sledil je študij v Rimu. Na Gregorijani sem na fakulteti za družbene vede najprej magistriral in nato še doktoriral iz sociologije religije. Leta 1983 sem se vrnil v Ljubljano. Postal sem študentski duhovnik. Bila so to leta, ko se je pripravljala slovenska pomlad, ne da bi se tega tedaj sploh zavedali. Najmanj polovica politikov slovenske pomladi se je tako ali drugače sukala na prireditvah, ki jih je organiziral MOC. Nismo se šli politike, temveč smo skupaj molili in razmišljali o vlogi vernih mladih v Cerkvu in družbi. Poleti leta 1989 sem prišel na Družino, kjer sem še danes.

Ste eden tistih slovenskih uveljavljenih in cenjenih duhovnikov-izobražencev, ki ste se šolali v nekdanjem vipavskem malem semenišču. Kakšne spomine imate na to obdobje in kdo so bili vaši sošolci?

Na Vipavo me vežejo silno lepi spomini. V prvem letniku nas je bilo 27 iz vseh koncev naše domovine. Hitro smo postali prijatelji, si pomagali pri študiju in se tudi v prostem času družili med seboj. Malo prenapeti vzgoji, ko so iz nas prehitro hoteli narediti duhovnike, smo se upirali na različne načine, ne nazadnje tudi s študijem in branjem, ki je daleč presevalo zgolj gimnazijsko snov. Pri tem so nas spodbujali tudi naši profesorji dr. Anton Požar, ki nam je vcepil ljubezen do slovenščine in velikanov slovenskega jezika, prof. Otmar Črnilogar, ki nam je približal grško in latinsko literaturo, prof. France Kralj, ki nam je odprl pot v razumevanje zgodovine, in še bi lahko našteval.

Med sošolci naj omenim samo Primorce dr. Cirila Sorča, profesorja na Teološki fakulteti v Ljubljani, Dominika Brusa, župnika v Tolminu, Cirila Ceja, župnika v Mirnu, Jožka Brica, župnika v Sežani, Borisa Kretiča, župnika v Knežaku, in Zdenka Štruklja, župnika v Sljivu.

V Vipavi in kasneje na študiju teologije ste gotovo srečali nekaj vidnejših primorskih duhovnikov. Bi nam jih lahko predstavili?

Iz prvega leta bivanja v Vipavi se še vedno živo spominjam srečanja z apostolskim administratorjem za Goriško dr. Mihaelom Torošem. Bil je bolan, dijaki smo stali v vrsti in ga pozdravljali. Tedaj nisem poznal njegovega dela in služb, ki jih je opravljal. Veliko kasneje, zlasti po svojem prihodu na Družino, ki jo je leta 1952 on ustanovil in začel izdajati, pa sem se velikokrat spomnil tistega prvega srečanja z njim. V spominu mi je ostal vipavski dekan Podobnik, ki je v mojem času nekoliko iz ozadja skrbel in bdel nad semeniščem. S hvaležnostjo se spominjam okoliških župnikov, ki so nas dijake radi sprejemali na obisk, klepetali z nami in nam navadno tudi bogato postregli.

V času služenja vojaškega roka sem ob nedeljah popoldne na skrivaj prihajal na obisk k šturskemu župniku Brčetu. Vedno si je vzel čas za prijateljski klepet ali duhovni pogovor. Ko sem bil pozneje že v Rimu, sem se velikokrat pogovarjal z mons. Bavdajem in ga opazoval, kako je vestno in osebno zelo skromno opravljal svojo odgovorno službo na državnem tajništvu. V Rim je velikokrat prihajal

Lojze Škerl, vikar za Slovence v tržaški škofiji, in z nami mladimi študenti veliko časa preklepetal o vseh mogočih vprašanjih in problemih.

Prijetni spomini me vežejo na pred kratkim umrlega mons. Franca Močnika. Niti sence grenkobe ni bilo čutiti iz njegovih ust zaradi mačehovskega odnosa tedanje slovenske oblasti. Iz rimskih let so spletene prijateljske vezi s sedanjim vikarjem za Slovence v goriški nadškofiji Oskarjem Simčičem. Podobno lahko rečem tudi za ostale "Rimljane", dr. Jožka Pirca, sedanjega prorektorja v Sloveniku, koprškega pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka, dr. Ivana Likarja, mag. Cvetka Valiča, mag. Lojzeta Milharčiča. Dolgoletno skupno delo na področju družbenega obveščanja in sorodni pogledi so me prijateljsko povezali z dr. Dragom Klemenčičem, dr. Rafkom Valenčičem in številnimi drugimi primorskimi duhovniki.

Kdaj ste zapluli v časnikarske vode? Je bila to nuja ali ste imeli časnikarsko žilico že prej?

S pisanjem nisem imel nikoli težav. V Vipavi smo sanjali o svojem glasilu, kaj več pa nismo zmogli. V času vojaščine sem potreboval denar, v glavo mi je šinila misel, da bi začel pisati v časopise. "Priredil" sem nekaj starih vicev in jih za pokušino poslal humorističnemu listu *Pavliha*. Na moje veliko veselje so jih objavili in mi v vojsko poslali prvi honorar. Vajo sem večkrat ponovil, in to večinoma uspešno. V bogoslovju sem sodeloval pri *Pogovorih*, na pol internem, na pol javnem glasilu in kmalu postal glavni urednik. Eno številko nam je takratna oblast leta 1971 zaplenila zaradi odklonilne naravnosti do takratne, od vseh strani opevane jugoslovanske armade. Takrat sem se prvič srečal s policijskim zasliševanjem in sojenjem na sodišču.

Občasno sem sodeloval tudi pri *Družini*. Na študij v Rim sem odšel s tihim dogovorom, da se bom po vrnitvi zaposlil na Družini. Zaradi drugih obveznosti, postal sem študentski duhovnik, sem k *Družini* prišel šele šest let kasneje.

Na Slovenskem danes Družina odigrava pomembno vlogo, saj je postala skoraj edini časnik, ki redno posveča pozornost zlasti zamejstvu in življenju Slovencev po svetu. Zakaj takšna izbira?

Ena pglavitnih nalog našega časnika od vsega začetka je bila tudi v tem, da bi verne ljudi povezala v občestvo, v eno samo veliko družino. Ta želja je botrovala tudi pri izbiri imena ob ustanovitvi verskega lista. Prvi urednik dr. Jože Premrov nam je večkrat pripovedoval, da je takšno ime predlagal tudi apostolskemu administratorju dr. Torošu, ki je zamisel podprl in menda dejal: Tako je, *Družina* naj bo. Dolgo časa je bilo zaradi znanih političnih razmer nemogoče, da bi se *Družina* zanimala tudi za zamejska vprašanja. Totalitarna oblast bi jo takoj uknila, urednike pa zaprla. Proti koncu 80. let so se razmere bistveno spremenile in tudi verski tisk je zadihal bolj svobodno. Povečali smo obseg in razširili tematiko. Ob slovenski samostojnosti in lastni državi se nam je zdelo še toliko bolj pomembno, da na matico pritegnemo tudi rojake v zamejstvu in izseljenstvu. Pri *Družini* želimo tudi v prihodnje vse rojake povezati v eno samo veliko slovensko družino. Koliko nam to uspeva, morate presoditi vi.

Danes smo priča dejstvu, da bralna kultura tudi med Slovenci upada. Zato vas sprašujemo, kako imate pri Družini urejeno trženje tednika; so pomembnejši del stalni naročniki ali tedenska prodaja časnika v cerkvah in kioskih?

Posledice padanja bralne kulture in manjšega zanimanja za tiskane medije čutimo tudi pri *Družini*. Število naročnikov na tednik in ostale naše revije ne narašča, temveč drsi navzdol. Organizacija ponudbe in prodaje postaja ena največjih skrbi vsake založbe, tudi *Družine*. V preteklosti smo imeli zelo dobro organizirano mrežo poverjenikov, ki so jo sestavljali duhovniki in njihovi laiški pomočniki. Danes se je začela trgati. Duhovniki so preobremenjeni in tudi nekoliko naveščani, laiški sodelavci iz župnijskih pastoralnih svetov pa še premalo vpeljeni, da bi lahko v celoti prevzeli skrb za prodajo verskega tiska v župniji.

Velika večina naročnikov je na *Družino* naročena še vedno prek župnij, dobra četrtina pa po pošti na dom. V prosti prodaji, tako v cerkvenih kot v vseh ostalih kioskih in drugih prodajnih mestih, prodamo le nekaj tisoč izvodov. Naša velika skrb je, da pridobimo nove naročnike, res pa je, da bomo morali tudi prosti prodaji v kioskih posvetiti več pozornosti.

Zadnje čase opažamo v Družini lepo število oglasov. Kako je pri vas z oglaševanjem?

Nekdaj je bilo oglaševanje v *Družini* nemogoče. Prvič je bilo na voljo premalo strani, zato je bilo prostora škoda za oglase; drugič pa tudi ni bilo veliko oglaševalcev, ki bi hoteli, smeli ali si upali oglaševati v *Družini*. Predstavlajte si, kaj bi se zgodilo, če bi že pred 20 leti *Petrol* objavil celostranski oglas v *Družini*? Centralni komite bi sklical izredno sejo in direktor bi letel s položaja, člani partije v *Petrolu*, tiskarni in še kje pa bi dobili stroge opomene zaradi premajhne budnosti, v časopisih pa bi se vrstile kritike na račun klerikalno-malomeščanskih navez!

Danes živimo v normalnem svetu in to se vidi, če hočete, tudi iz tega, da veliko podjetij želi oglaševati tudi v *Družini*. Zakaj? Iz preprostega razloga, ker se jim to izplača. Stroški oglasa so manjši kot izkupički od povečane prodaje. Koristi imajo bralci, ker najdejo v svoji *Družini* resne ponudbe za stvari, ki jih potrebujejo, ne nazadnje ima koristi tudi založba: stroški so manjši za vsoto, ki jo zaslužimo z oglaševanjem.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU CŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

2. POSTNA NEDELJA

*"Veroval je Gospodu in ta mu je to štel v pravičnost." (1 Mz 15, 6)**"Gospod je varuh mojega življenja, pred kom bi moral trepetati?" (Ps 27, 1)**"Ta bo z močjo, s katero si more podvreči vse, preobrazil naše bedno telo." (Flp 3, 21)**"Ko so šli v oblak, jih je obsla groza." (Lk 9, 34)*

"To je spomin na Stalinove orgle" mi je pripovedoval duhovnik holandskega rodu, ki je v drugi svetovni vojni služil vojaški rok v nemški vojski na Madžarskem. V prvih petdesetih letih sem ga večkrat srečeval: bil je namreč tajnik kelmoranskega kardinala Josefa Fringsa in zato večkrat v Rimu. Na dopustu sem ga bil srečal s prijateljem župnikom, s katerim je kot telegrafist odnašal pete pred Rusi proti Nemčiji, tako da sta oba doživljala grozo petja Stalinovih orgel. Omenjeni spomin se je imenoval nespečnost. Povedal je, da ga je to strašno orožje tako pretresalo, da od poletja 1944 dalje ni več zatislil očesa. Obhodil je vse mogoče klinike in zdravnike, a vse je bilo zaman.

Nekaj podobnega je doživljal oče Abraham, o katerem beremo v današnjem prvem berilu: "In glej, polastila se ga je groza in gost mrak je padel nanj" (1 Mz 15, 12).

Egipčane je prevzemala groza pred Izraelovimi sinovi (2 Mz 1, 12). Kralju Nebukadnezarju je zaradi grehov in krivd otemnel razum; povrnit se mu je šele, ko je priznal Gospodovo moč in oblast (Dan 4-5).

Seveda moramo razlikovati med strahom in strahom. Obsedenec v Gerasi je npr. popolnoma zmeden, za druge pa nemožič in divji: Apostoli so na smrt prestrašeni in zavpijejo, ko vidijo prikazen na morju, a se ob Učeniku pomirijo (Mt 14, 25-26). Ali na Veliko noč zvečer, ko jih vklepata vznemirjenje in strah, šele nato se potolažijo (Lk 24, 37-38).

Juda škarijot obupa in si v skrajni stiski vzame življenje (Mt 27, 3-5).

Stotnik in stražarji se ob Jezusovem umiranju pošteno prestrašijo (Mt 28, 54). Evangelist poroča o stražarjih pri Jezusovem grobu takole: "Od strahu pred njim so stražarji vztrepotali in postali kakor mrtvi" (Mt 28, 2-4).

Tudi žene so ob grobu sprva polne strahu, a takoj nato polne veselja (Mt 28, 8; Mr 16, 8).

Tudi tri bližje Jezusove apostole: Petra, Janeza in Jakoba se polasti strah ob Jezusovi spremembi na gori: "Ko so šli v oblak, jih je obsla groza" (Lk 9, 34).

Strah in tesnoba sta sad šibkosti in manjvrednosti pred nečim ali nekom, ki je nad nami, posebno ob razodevanju Boga. Tudi človeška hudobija hromi človeka ali razbesnelost narave ob potresu, plazovih, poplavi ali podobno.

Toda vsa prikazovanja in vse delovanje Jezusa Kristusa razodevajo mir, veselje, življenje, še posebej ob njegovem vstajenju, ko vliva pogum in zaupanje: "Jaz sem svet premagal" (Jn 16, 33).

Strah nima več tiste moči, ki človeka priklepa v svoj primež, marveč se spremeni v ljubezen, ki se boji samo ene stvari, da bi namreč ne zalili Boga in ga izgubili kot Očeta.

Že ob Jezusovem rojstvu govorijo angeli pastirjem, ki so se zelo prestrašili: "Ne bojte se!" (Lk 2, 10).

Jezus sam tolaži apostole in druge po vstajenju: "Mir vam bodi!" (Jn 20, 19.21.26). Saj se nam kar zavrti v glavi ob sami misli na veličastnost vstajenja in se nas polasti groza, češ kako da je kaj takega mogoče.

A Bog nas želi rešiti prav strahu in tesnobe. Obenem pričakuje, da tudi mi sami širimo okrog sebe mir, veselje, zaupanje; da ustvarjamo nekaj novega. Moč za to je molitev, ki seveda govori o križu in smrti Jezusa, toda pelje v vstajenje.

Z njo so celo otroci pokazali izreden pogum, med njimi dekletce Marija Goretti ter mladi vseh časov. Zato si lahko tudi mi izprosimo vere v vstajenje in življenje, vere v Veliko noč.

Premišljevanje po skupinah, po misijonskih središčih v družinah, je sila, ki gane samega Boga: "Resnično, povem vam tudi: Če sta dva izmed vas na zemlji soglasna v katerikoli prošnji, ju bo uslišal moj Oče, ki je v nebesih. Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi" (Mt 18, 19-20).

Še tako trd križ ne bo strl vernega človeka, ki pričakuje preobrazbo našega bednega telesa. Ker veruje in upa v vstajenje telesa in celega človeka (Flp 3, 21).

Toda verujemo skupno in tudi odgovorno posredujemo vero drugim. Ker je z nami Očetov sin, njegov Izvoljenec (Lk 1, 35). "Preloži zato svoje breme na Gospoda, on bo skrbel zate" (Ps 55, 23).

Neizmerno tolažbo nam daje sv. Pavel v drugem pismu Timoteju: "Spominaj se Jezusa Kristusa, ki je bil obujen od mrtvih... zanj prenašam celo verige, kakor bi bil hudodelec. Vendar Božja beseda ni vklenjena. ... Zanesljiva je tale beseda: Če smo z njim umrli, bomo z njim tudi zaživi. Če z njim vtrajamo, bomo z njim tudi zakraljevali. Če pa ga bomo zatajili, bo tudi on nas zatajil. / Sedaj pa pride do presenečenja: / Če se mi izneverimo, on ostane zvest, kajti sebe ne more zatajiti" (2 Tim 2, 8-13).

Je tudi preskušan v trpljenju, mož bolečin, ki ga je Oče izpolnil s trpljenjem (Heb 2, 9.10). Celo Mojzes in Elija sta ga tolažila in pripravljala na trpljenje v Jeruzalemu (Lk 9, 30-31).

Občudujemo njegovo zvesto ljubezen, da bomo tudi mi usmiljeni.

Na prvo mesto pastoralnega delovanja v zadnjem letu je goriška nadškofija postavila skrb za družino. Ko v marsikom se odmevajo globoke vsebine treh adventnih pisem nadškofa Dina De Antonija družinam, je goriški nadpastir na prvo postno soboto, 3. t.m., javno predstavil svoje postno pismo družinam v avditoriju Fogar, kjer se je zbralo res lepo število zakoncev z vsega območja nadškofije.

Uvodoma se je generalni vikar Adelchi Cabass zahvalil prisotnim za občutljivost in razpoložljivost Cerkev, kajti družina je privilegirana kraj ljubezni, tega velikega Božjega daru.

DRUŽINSKA PASTORALA NA GORIŠKEM

DRAGE DRUŽINE...

Poudaril je pomembnost molitve na poti učenja vzajemne ljubezni, ki združuje različnosti, spaja. Nato je g. Sinuhe Marotta vodil krajši razmislek o tem, kaj so tri adventna pisma vzbudila v zakoncih. Vtisi so bili zelo dobri, saj se končno kaj premika, Cerkev se približuje potrebam sodobne družine, jo podpira, želi ji prisluhniti in jo spremljati z jasnimi besedami. Prav tako sta ji pri srcu vzgoja mladih in povezovalje med zakonci. Cerkev se zaveda splošne krize sodobnega časa, ki ni naklonjen osnov-

ni družbeni celici. In vendar nemajno verjame v stabilnost, trajnost in svetost zakonske zveze kot vidnega znamenja Nevidnega.

Nato je s svojo očetovsko prisotnostjo spregovoril nadškof De Antoni. In tudi tokrat so njegove besede segle do src prisotnih. Govoril je o zadnjem pismu (ki ga objavljamo tu spodaj) družinam kot prostoru molitve. Čudenje, zahvala, prošnje, poslušanje, odpuščanje: veliko je razlogov za molitev, ki ni nikdar lahka, še posebno v družini, še posebno ko

otroci rastejo. In vendar je tako pomembna. Važno je, da zakonci z očmi molitve gledajo na vsakdanje dogodke, kajti v takem pogovoru lahko odkrivajo Božjo prisotnost v svojem življenju; spoznajo lahko, da se okrog njih godijo velike, čudovite stvari. Ko je prisotne spodbudil k povezovanju v molitvi, je na koncu poudaril še njihovo pričevalno moč in vzkliknil: "Družine, dragocene ste v očeh Gospoda, Cerkev in vašega škofa. Če družine 'delujejo', ni težko srečati Gospoda!" Nato je pri vratih počakal prav vsakogar in mu lastnoročno izročil brošurico s svojimi pismi.

POSTNO PISMO GORIŠKEGA NADŠKOFA DINA DE ANTONIJA DRUŽINAM

DRUŽINA PROSTOR MOLITVE

1. Lepo je pomisliti, da je prva molitev, ki nam jo Sv. pismo podaja, molitev prve mame, Eve, ki ob doživetju daru materinstva vzklikne: "Dobila sem človeka od Gospoda" (1 Mz 4, 1).

Najbolj neposredno čustvo, ki privre iz srca spričo skrivnosti in daru očetovstva in materinstva, kaže biti prav čut hvaležnosti.

Vendar že od vsega začetka, še pred dožitjem materinstva in očetovstva, sta bila mož in žena v nenehnem razgovoru s Stvarnikom, vsaj tako nam daje slutiti Sv. pismo, ko simbolično omenja njuno večerno sprehanje z Njim po edenskem vrtu. Šlo je verjetno za molitev občudovanja, za hvalno in zahvalno molitev spričo mogočnosti, veličine in čudes stvarstva. Stalni dialog prvega para s Stvarnikom, znamenje globokega izkustva hvaležnosti in občestvene povezanosti z Njim, je lahko opozorilo zakoncem vseh časov.

2. Zahteva po molitvi ima še močnejši razlog v krščanski družini, ki naj bo, po Kristusovi zamisli, "domača cerkev". S skupno molitvijo izvajajo krščanski zakonci svoje krstno duhovništvo, vzgajajo otroke. V njej izvira intimno bivanjsko in ljubezensko občestvo, ki opredeljuje zakonsko zavezo.

Iz nje izhajata pomoč in moč, da lahko vsakdo, po poklicu, ki mu je dan, razvija darove oz. talente, ki so mu zaupani.

3. Moliti skupaj ni lahko niti kot par, niti ko otroci odrasčajo. Vendar tudi v času, kot je naš, v katerem se nas loteva občutek, da ni učinkovitih pastoralnih predlogov, ne smemo prezreti poznega starozaveznega teksta, Tobijske knjige. V le-tej piše, da je ob molku prerokov in izumrtju duhovniškega rodu Božje ljudstvo ohranilo zavezo po starejšem in mlajšem zakonskem paru. Le-ta sta ponovno pričela potovanje s klicanjem Gospo-

dovega imena in tako nadaljevala zgodovino odrešenja.

Dragi zakonci, Bog vas potrebuje in vas vabi, da po svojih domovih gojite drže občudovanja, čudenja, hvale, zahvale, prošnje, priprošnje, posluha, prošnje po odpuščanju in dajanje odpuščanja, - saj vse to sestavlja osnovo vsake molitve.

Molite skupaj s svojimi otroki, molite s tistimi, ki doživljajo težke in neurejene zakonske razmere.

4. Ko vas vabim k molitvi, vam ne predlagam nemogočih stvari. Prav v teh dneh mi je mlad oče zaupal, da ga zelo vznemirja misel, da toliko krščanskih družin živi brez trenutkov družinske molitve.

5. Postni čas lahko postane važen trenutek molitve.

Moliti zjutraj, ob uživanju hrane, zvečer s kratkimi molitvenimi obrazci, ki lahko pritegnejo tudi malčke.

Moliti vsaj deloma z besedami molitvenega bogoslužja.

Moliti ob dogodkih in razbirati v njih Božje namige.

Moliti skupaj pri evharističnem slavlju na Gospodov dan.

Privoščiti si trenutke molitvene tišine, v katerih lahko neposredno govorimo z Bogom in poslušamo njegov glas.

Sprejeti predlog oziroma vabilo za kak močnejši trenutek, kot je lahko duhovna obnova ali duhovni konec tedna (week-end).

6. Tudi družine, ki jih veže zakrament sv. zakona, doživljajo danes posplošeno krizo. Molitev je lahko veliko sredstvo, ki jih povezuje, kajti po njej prihaja v njihovo sredo Gospod, ki s svojimi učenci moli in njihovo molitev sprejema vase ter jo predstavlja Nebeškemu Očetu.

Vsem želim duhovno lep postni čas.

NEKAJ MISLI IZ PASTIRSKEGA PISMA SLOVENSkih ŠKOFOV ZA POST 2001

O SOCIALNI PRAVIČNOSTI,
SOLIDARNOSTI
IN POŠTENJU (2)

Dragi verniki!

Preteklo nedeljo smo razmišljali o pravičnosti, ki mora vladati v vsaki državi in narekuje oblasti in državljanom, da skrbijo za skupno dobro tako, da so vsi državljani deležni blaginje in skupnega bogastva. (...) Jezus Kristus nas uči, da je naš odnos do drugih, predvsem pa do najšibkejših med nami, najbolj pristno razpoznavno znamenje naše resnične vere vanj. Katoliška Cerkev zato odklanja vsako tako obliko liberalizma in kapitalizma, ki dajeta potuho brezobzirnemu prilasčanju in bogatenju posameznikov in postavlja gospodarsko uspešnost nad vse druge, posebno moralne življenjske vrednote (...).

V demokratični državi je vse politično in gospodarsko življenje urejeno v skladu z zahtevami pravičnosti. Tudi v naši domovini je marsikatera uredba pravična, na določenih področjih so stvari celo zgledno urejene. Vendar pa demokracija in pravičnost nista nikoli zagotovljeni enkrat za vselej. Demokra-

tična javnost je zato poklicana, da spremlja vse, kar se dogaja v državi, in da opozarja na pojave, ki niso v skladu s pravičnostjo, poštenostjo in skupnim dobrom. Ta skrb za družbeno pravičnost je tudi naloga Cerkev in vsakega njenega člana (...).

Čeprav smo vsi ljudje enaki po svojem temeljnem dostojanstvu, se vendar razlikujemo po darovih in sposobnostih, pa tudi po tistem, kar so nam zapustili drugi, ali po tem, kar smo ustvarili sami. Ta različnost je upravičena, če imajo od nje korist vsi, predvsem pa ubogi. Različnost namreč spodbuja tekmovalnost, tekmovanje pa, če je pošteno, dviga kakovost naših storitev in proizvodov, kar je v korist vsem. Med velikimi sovražniki takega napredka in demokracije je korupcija. Kjer vlada le-ta, imajo prednost tisti, ki več plačajo ali imajo boljše zveze. Namesto kakovosti storitev v interesu celotne skupnosti prevladajo interesi posameznikov in ozkih skupin, ki se med seboj podpirajo in znotraj kate-

čevsko do centrov finančne in politične moči in oblasti, ima korupcija ugodna tla za svoj razcvet. Korupcijo podpiramo in ji dajemo potuho tudi sami, če se z njo spriznamo in tako ali drugače podkupujemo ljudi, da pridemo do tega, kar potrebujemo in do česar imamo pravico. Za boj proti korupciji je zato potrebna velika mera srčnosti in poguma. Nič se v našem okolju ne bo premaknilo na bolje brez razumnih, poštenih in pogumnih ljudi, ki so pripravljeni plavati tudi proti toku, ker zaupajo v zmago resnice in pravice. Med njimi bi morali biti v prvih vrstah verni ljudje (...).

Drage sestre in dragi bratje! Jezus v današnjem evangeliju poudarja potrebo po jasnem moralnem spoznanju ter po odkritih in poštenih medčloveških razmerjih. Poudarja pa tudi, da moramo začeti svet spreminjati pri sebi. Postni čas (...) je za to najprimernejša priložnost. Samo s temeljnimi krepostmi, kot so razumnost, pravičnost, zmernost in srčnost, je post lahko všeč Bogu. Samo s pravičnostjo in solidarnostjo, s poštenjem in pogumnim nastopanjem za resnico in pravico lahko sebi, zanamcem in vsej naši domovini pomagamo k trajni blaginji (...).

Pri nas pa se ustvarja vtis, da korupcije skoraj ni, da ni podkupovanja in da ni treba imeti zvez, da gredo postopki, zadeve in posli naprej. (...) Korupcija podpira poslovno in strokovno nesposobnost in je zato sovražnica napredka in razvoja. Država, kjer je zakonodaja marsikje pomanjkljiva, kjer obstajajo monopoli, kjer se bohoti birokracija, kjer ni učinkovitega nadzora nad delovanjem oblasti in kjer se javna občila vedejo hlap-

MSGR. JURIJ BIZJAK GOST SKUPNOSTI SONČNICA V GORICI

ZLATO PRAVILO: ZAČNI ZNOVA!

DANIJEL DEVETAK

Zdi se, da nas sivi vsakdan še in še utruja, jemlje nam pomči in upanje, ki bi nam pomagalo spet stopiti na noge in vzeti v roke krmilo našega življenja. Zato je Skupnost družin Sončnica iz Gorice povabila v naše mesto koprškega pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka, izjemnega poznavalca "knjige vseh knjig", Svetega pisma, da bi nas kot izkušen bibliist in poznavalec modrostne literature ter kot izkušen človek molitve okrepil s svežim požirkom čiste vode.

Uglednega gosta je med nami pozdravila in predstavila predsednica SD Sončnica prof. Mirjam Bratina Pahor. Dr. Bizjak se je rodil na Colu, semenišče je končal v Vipavi, teološko fakulteto v Ljubljani. Po

poznavanjem številnih jezikov je veliko prispeval v desetletni pripravi Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma, za katerega je prevedel Izaijo, dvanajst malih prerokov, Joba, Pregovore in Pridigarja. Prav strastna življenjska moč in zaklad duhovnih modrosti starozavezne in judovske kulture sta prevevala njegov goriški obisk, ko je prisotne s svojim značajnim in krepkim optimizmom preprosto navdušil za živi in bogati svet duha; tisti svet, ki ni odmaknjen od vsakdanjega življenja posameznika, ampak zmore narediti iz njega pristno in enkratno zgodbo, kamenček v mozaiku zgodovine odrešenja.

Kot je povedal dr. Bizjak, je ena glavnih in vzornih značilnosti Judov prožnost, sposobnost vedno znova zaživeti. To

FOTO BUMBACA

spominja, naj v življenju začnemo vedno znova. So časi, ko ima človek vsega preveč, in časi, ko s težavo lovi zrak, da bi preživel. "Zaporedni porazi lahko človeku vzamejo pogum in ga zatočijo. Zato je pravilo 'začni znova' zlato pravilo, ki razkriva skrivnost uspeha in prinaša bogate sadove." Rabi učijo, da je nadvse pomembno vedno znova začenjati, ponavljati in si zastavljati visoke cilje. Ustvarjeni smo po Božji podobi in klicani, da to podobo izpopolnjujemo, se ji vedno bolj približujemo. Na osebni ravni se lahko izpopolnjujemo z vero, ki nam je ključ do omike (bl. A.M. Slomšek!), pa tudi ključ od ječe. "Z vero človek vedno znova odpira vrata svoje ječe in se poganja v prost. Vera prebija oklepe človeške omejenosti in trga verige človeške ujetosti." Te sočne in globoke besede jasno razodevajo moč vere, ki je lahko majhna samo kot gorčično zrno. "Dovolj je odpreti najmanjšo luknjo Bogu in njegova milost te zalije."

Na družbeni ravni je temeljnega pomena družina: srce o-

četov mora biti obrnjeno k sinovom, srce sinov k očetom. Če se veriga pretrga, nastopi po judovskem pojmovanju -prekletstvo. Sveto pismo nasploh je bilo zapisano samo zato, da bi se zaveza z živim Bogom izročala iz roda v rod, od očetov do sinov. Vizije Judov so daljnoročne; take manjkajo danes, je rekel dr. Bizjak, pri nas, v družinah in, širše, v narodu. "Dobro drevo rodi dobre sadove..." Zato je vzgoja velika umetnost, srčika mentalitete in kulture judovskega naroda, ki piše zgodovino že štiri tisoč let.

Najlepši primer tega, kako se lahko v medosebnih odnosih začne znova, je odpuščanje, čeprav je to za človeka ena najtežjih stvari. "Kjer je odpuščanje, gre življenje naprej. Zaprtost ne vodi nikamor..." Bog je velik vzgojitelj, kar je na svoji koži preizkusil marsikateri starozavezni prerok. Dober vzgojitelj mora biti strog in odločen, hkrati pa tudi usmiljen in nežen. "Z levico do sebe, z desnico od sebe." To je skrivnost vzgoje, ki je čas ne bo okrušil.

FOTO BUMBACA

mašniškem posvečenju leta 1971 je služboval v Sežani, Ilirski Bistrici, na Planini in Ustjah pri Ajdovščini. Kasneje je študiral tudi v Rimu in se izpopolnjeval v Jeruzalemu. Od leta 1983 poučuje na teološki fakulteti v slovenski prestolnici. S svojim ogromnim znanjem in

jim je omogočilo, da so kljub vsem hudim preizkušnjam obstali. To so znali tudi svetniki: vedno znova najti smisel in moč za nadaljevanje poti. Čas neusmiljeno teče, njegove e-note (dnevi, tedni, meseci, leta...) imajo svoj začetek in konec. In vsaka prelomnica nas

SODOBNA VLOGA BESEDE

O DOBREM TISKU (3)

DRAGO LEGIŠA

Pisatelj in naš ožji rojak Alojz Rebula je nekje napisal, da se pravzaprav splača biti Slovenec. Veljavnost teh besed lahko odločno potrdim s svojimi osebnimi izkušnjami.

Zakaj vam o tem pripovedujem? Odgovor je zelo preprost. Želim s svojimi izkušnjami prispevati k odpravljanju tistega občutka, ki je žal tako živo prisoten v vrstah vsake narodne manjšine, in sicer občutka manjvrednosti. Ta pa dejansko odpira pot asimilaciji ali raznarodovanju, to je izgubi narodne identitete, kar je vsakakor nemoralno, nendaravno in tudi nekrščansko početje.

Krepka ovira takemu početju pa so vsekakor dober slovenski tisk, dobra slovenska sredstva množičnega obveščanja, kot so radio, televizija in drugi elektronski mediji, o čemer smo že govorili. V tem smislu dobra, ker temeljijo na krščanskem etosu, se pravi na krščanskih načelih in na krščanski usmerjenosti, torej na vrednotah, o katerih sem govoril na začetku svojih izjav. Zase vem, da bi v svojih mladih letih, ko je fašizem bil v naših

krajih na višku svoje moči, zelo težko ohranil zvestobo svojim narodnim koreninam, če ne bi imel sreče, da sem prišel v stik z našimi primorskimi duhovniki, ki so tudi za ceno velikih osebnih žrtev od izobražencev dejansko sami ostali na okopih slovenstva in tako odločilno pripomogli, da se naše ljudstvo ni utopilo v tujem morju. Pravilno je v prav tako težavnih prvih povojnih letih dejal moj starejši prijatelj in sodelavec, ki je tako odgovoril tistim, ki so se delali norca iz njegovega verskega prepričanja: "Vi morate molčati, saj neizpodbitno drži, da na Primorskem ne bi imeli koga osvobajati, ker Slovencev sploh več ne bi bilo, če ne bi bilo slovenskih duhovnikov, ki so zakristije dejansko spremenili v slovenske farne šole in s tem preprečili asimilacijo". Cerkev je bila tedaj edina institucija, v kateri se je ohranila raba slovenskega jezika. Iz osebne izkušnje vem, da je duhovnik Ivan Trinko, ugledni profesor filozofije v videmskem bogoslovju, tudi v letih, ko je fašizem bil na vrhuncu svojih moči, redno učil svoje bogoslovce tako Italijane kot Furlane in Slovence (Benečane)

tudi slovenski jezik. Videmska cerkvena hierarhija je na začetku tridesetih let sicer prepovedala rabo slovenskega jezika v cerkvi, a je msgr. Trinko kljub temu še dalje učil slovenski jezik v samem središču Vidma.

Kaj pa po vojni? Poteklo je že nekaj let, odkar se je videmski nadškof Alfredo Battisti na Dnevu emigranta v Čedadu javno opravičil za ravnanje videmske Cerkve in Slovence v svoji škofiji prosil za odpuščanje. Dejstvo je, da je Cerkev v celotnem našem zamejstvu danes edina javna institucija, ki Slovincem priznava pravico do rabe maternega jezika. In seveda ravna po zgledu svojega predhodnika in je ob prvem uradnem stiku z verniki v videmski stolnici pozdravil tudi v slovenskem jeziku. Kakšno je stanje v goriški nadškofiji ter tržaški škofiji, je znano. Tako tržaški škof kot goriški nadškof sta oba javno podprla zahtevo po odobritvi zaščitnega zakona.

Naš slovenski zamejski tisk, ki mu je podlaga krščanski etos, je in bo v prihodnosti imel gotovo nenadomestljivo vlogo tudi pri ohranjanju in utrjevanju slovenske narodne zavesti, s čimer bo kot v preteklosti trdno poročilo ter jamstvo, da naše slovensko ljudstvo ne bo utonilo v tujem morju.

Kot sem že omenil, je evangelij veselo oznanilo, je torej večni optimizem, je vever pogled na svet, je sredstvo, ki gotovo odločilno prispeva, da laže premagujemo vsakovrstne težave, ki so sicer neodtujljiv del človekovega življenja. Zato je prav, da dober tisk beremo, da dobra sredstva množičnega obveščanja poslušamo in naš tisk tudi gmotno podpiramo, predvsem s tem, da se na naš tisk naročamo, ga širimo in priporočamo v branje tudi svojim prijateljem in znancem. Za svojo osebo, ki se s tiskom bavi že skoraj pol stoletja, lahko rečem, da sem se pri svojem delu skušal vedno držati vodila našega velikega Janeza Evangelista Kreka, ki je rekel: "Kar je res in kar je pravično, to mora odsevati iz človeških besed in dejanj, četudi je ves svet proti temu!"

Naj tu omenjam stvarnost pri nas, in sicer najprej tednik *Novi glas*, mesečnik za otroke *Pastirček*, dalje knjižno zbirko GMD s koledarjem, ki ga že vrsto let ureja naš ožji rojak dr. Jože Markuža, župnik v Zgoniku, dalje omenjam revijo *Mladika* in knjige, ki jih izdaja ta založba.

Lepo se Vam zahvaljujem za potrpežljivo poslušanje, gosposdu župniku Breclju pa se prav lepo zahvaljujem za povabilo na to prijetno srečanje.

KONEC

SVETNIK TEDNA

7. MARCA

SILVESTER ČUK

PERPETUA IN FELICITA, MUČENKI

Ko je nekaj let pred iztekom drugega stoletja po Kristusu zavladal cesar Septimij Sever (vladal je od leta 193 do 211), je bilo v rimskem cesarstvu že toliko kristjanov, da bi moral pomoriti milijone svojih podložnikov, če bi hotel krščanstvo popolnoma in hitro zatreti. Leta 202 je z najstrožjimi kaznimi prepovedal prestop h krščanstvu. Če ne bo smel nihče več prestopiti h krščanstvu, si je mislil, bodo kristjani, naj jih je že toliko, v nekaj desetletjih izginili. Njegovo preganjanje je zadelo predvsem katehumeniste, ki so se pripravljali na krst ali so ga ravno prejeli.

O mučenstvu katehumenov sta iz tega časa ohranjeni dve poročili iz Afrike: prvo iz Kartagine, drugo iz Aleksandrije. Prvo poročilo pripoveduje o mučenstvu petih katehumenov v Kartagini: mlade žene in matere Vibije Perpetue, dveh sužnjev Felicite in Revokata ter Saturnina in Satura. Spis o tem mučenstvu, ki ga je večidel napisala Perpetua sama, ko je v ječi čakala na mučeniško smrt, je pravi biser med spisi iz prvih krščanskih stoletij. Pisatelj, ki dopolnjuje njeno poročilo, segajoče do dneva pred mučenstvom, in Satureno poročilo o nočnem videnju, zatrjuje, da je bil sam priča dogodkov. Sveta Perpetua in Felicita ter njuni tovariši so umrli mučeniške smrti 7. marca 202 (ali 203) v Kartagini.

Mučenki Perpetua in Felicita, obe še zelo mladi, sta nam z njunimi tovariši svetel zgled s Kristusovo ljubeznijo navdane bratovske in sestrskeske povezanosti do smrti - zgled, ki ni redke v mladi Cerkev prvih stoletij. Perpetua je bila mlada žena iz ugledne družine, dobro vzgojena in stanu primerno omožena; malo pred tem, ko je bila vržena v ječo, je rodila sinka. Oče jo je nagovarjal, naj se usmili njegovih sivih las in svojega otroka ter daruje bogovom in si tako reši življenje. Katehumeni so v ječi prejeli sveti krst. "Meni je Duh navdihnil, naj po krstu nič drugega ne prosim kakor stanoovitost mesa," je zapisala Perpetua. Hudo ji je bilo, ko je videla, da se oče in njeni domači zaradi nje tako žalostijo. Dosegla je, da so pustili otroka pri njej v ječi. "Trud in skrb za otroka sta me držala pokonci: ječa se mi je sedaj spremenila v palačo, da sem bila rajši tam kot kjerkoli." Kmalu zatem je imela videnje, v katerem ji je bilo razodeto, da jih čaka smrt.

Pri javnem zaslišanju na mestnem trgu so vsi zaslišani priznali, da so kristjani. Rimski upravitelj je vse obsodil na smrt: izpostavijo naj jih zverinam. Mlada sužnja Felicita je bila v visoki nosečnosti, ko so jo prijeli, po rimskih zakonih pa nosečnic niso smeli umoriti. Bila je žalostna, da ne bo mogla iti v mučeniško smrt s svojo sestro in z brati v Kristusu. Molili so zanjo in rodila je deklico. Ko je v porodnih bolečinah stokala, ji je eden od stražnikov rekel: "Če sedaj tako stokaš, kaj bo šele, ko te vržejo zverinam!" Felicita je odgovorila: "Sedaj sama trpim, kar trpim; tam pa bo nekdo drug trpel v meni in za mene, ker bom tudi jaz trpela zanj."

Prvi dan slavnostnih iger so postavili pred divje živali najprej Perpetuo in Felicito. Podivjana krava ju je pobodla in vrgla na tla, toda mučenki sta ena drugi pomagali vstati in odvedli so ju iz arene skozi vrata za zmagovalce. Ljudstvo je zahtevalo, naj ju privedejo nazaj k drugim in naj jih pred očmi vseh z mečem pobijejo. Zahtevo so izpolnili in mučenici so drug za drugim mimo sprejeli smrtni udarec. Cerkev je počastila sveti mučenki Perpetuo in Felicito, da njuni imeni navaja v prvem mašnem kanonu pred očenašem.

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER

DOBRODELNOST SESTAVNI DEL POSTA

Škofijska karitas Koper je v postnem času še povečala skrb za dobrodelnost, za sočloveka in za pomoč bližnjim oz. vsem ljudem v stiski.

"STREHA NAD GLAVO"

V posebni akciji, ki se imenuje *Streha nad glavo*, in s poudarkom, "da ljudje v Banja Luki še vedno potrebujejo našo pomoč", zbira sredstva za ljudi, ki so v vojni ostali brez strehe nad glavo in se zato ne morejo vrniti na svoj dom. K pomoči poziva tisoč plakatov in osem tisoč položnic, ki so jih sodelavci Škofijske karitas Koper razdelili po vsej Primorski. V prejšnjih letih je bilo v postnih akcijah z naslovom *Streha nad glavo* zbranih 12,5 milijona tolarjev, ki so jih namenili prizadetim ljudem na področju banjaluške škofije. Omenjamo, da je Škofijska karitas Koper pobratena s Škofijsko karitas Banja Luka.

AKCIJA ZA ŠOLARJE

Škofijska karitas Koper je v postnem času pripravila tudi

akcijo za šolarje z naslovom *Postanimo žarek upanja - Vrnimo otroku nasmeh*. Namen te akcije ni le materialna pomoč mladim prijateljem v Banja Luki, temveč tudi vzgoja mladega rodu, da bi bili v postnem času v duhu povezani z ljudmi v stiski, konkretno z ljudmi iz Banja Luke in okolice, ki so ostali brez strehe nad glavo. Gre torej tudi za vzgojo mladega rodu za dobrodelnost.

MATERINSKI DOM NA CESTI

V soboto, 24. t.m., bo ob 16. uri v domu Karitas v vasi Cesta pri Ajdovščini blagoslov Materinskega doma. Sveto mašo bo vodil koprski škof msgr. Metod Piriš, nakar bo slovesna blagoslovitev obnovljene hiše, ki bo služila materam in otrokom v stiski. Nagovorom zastopnikov civilne in cerkvene oblasti bo sledil kulturni spored, ki ga pripravljajo Franciskovi otroci in moški zbor Janez Svetokriški. Sledilo bo družabno srečanje.

5

ČETRTEK,
8. MARCA
2001

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA / PREDSTAVITEV KNJIGE UMETNOST 20. STOLETJA NA GORIŠKEM IN V POSOČJU

ZARES DRAGOCEN ZBORNIK

DANIJEL DEVETAK

Marsikdo je v zadnjih časih lahko opazil na lepo urejenih policah nekaterih knjigarnovo, lepo oblikovano in zajetno publikacijo Goriške Mohorjeve družbe z naslovom *Umetnost 20. stoletja na Goriškem in v Posočju*. Knjiga, ki je izšla v slovenščini in italijanščini in predstavlja sad večletnega dela, je doživela svojo uradno predstavitev v prostorih državne knjižnice v ul. Mameli v Gorici v petek, 2. marca, ko jo je številno občinstvo res toplo sprejelo. Dejstvo, da je 250 strani debela knjiga izšla hkrati v obeh jezikih in da jo goriška založba posveča 1000-letnici prve pisne omembe Gorice, govori o tem, da želi Goriška Mohorjeva družba s slovenskimi umetniškimi zakladi zadnjega stoletja drugega tisočletja na svoj način prispevati k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in sožitju na Goriškem in ob meji; pri tem se prepušča večplastni govoricni umetnosti, ki lahko poveže kot le mrzla beseda. Zbornik je posebno dragocen tudi zaradi tega: založba je povabila k sodelovanju domače pisce, zlasti goriške, ki se dalj časa ukvarjajo z zgodovino likovne umetnosti na Goriškem in v Posočju.

Tajnik založbe Marko Tavčar je odprl slovesni večer in pozdravil vse, ki "v umetnosti najdejo gostoljubnost in uteho sredi vsakdanjosti". Izrazil je veselje založbe, da se lahko v za Goriško pomembni kulturni ustanovi prvič predstavita oba zbornika, slovenski in italijanski. Za Tavčarjem je o delu prvi spregovoril prof. Sergio Tavano, ki je delo razčlenil in ga uokviril v razmišljanje o tem, katere so značilnosti goriške slovenske umetnosti; po njegovem mnenju publikacija dobro odgovarja na to vprašanje.

Delo se začne s prispevkom Vere Korišič Zorn *Zametki moderne umetnosti med Slovenci na Goriškem*, nadaljuje se z zapisom Marka Vuka, urednika publikacije, *Sadovi razcveta 20. let*. Milko Renner je obravnaval *Razpršeno generacijo s primorskimi in*

FOTO BUMBACA

goriškimi koreninami, Marko Pozzetto pa *Prispevek Maksa Fabianija Goričci, Goriški in Posočju*, spet Verena Korišič Zorn *Gosta z Dolenjskega*. Naj pri tem poudarimo, da je izdajatelj posvetil pozornost tako ustvarjalcem, ki so se na Goriškem rodili, kot tistim, ki so tu delovali oz. se trdneje usidrali, kot tudi tistim, ki so se tu rodili in se kasneje oblikovali oz. udomačili drugod. *Povojno oddaljevanje in ponovno zblizevanje skupnega goriškega prostora* je orisal Joško Vetrh, *Razvoj urbanizma in arhitekture ter javne spomenike v povojnem obdobju* pa Marko Vuk, ki je tudi pripravil nad 200 enot obsegajočo bibliografijo na koncu knjige. Prof. Tavano je ugotavljal, da je (slovenskim) goriškim umetnikom skupna srednjeevropska duša, neka dunajska šola. Mnoge obravnavane umetnike združuje trpko občutje, značilno za Goričana v prejšnjem stoletju, strah, da bi ne bil dovolj cenjen. "Goričan se vsako jutro znova sprašuje: Kdo sem? Komu pripadam?" Pri mlajših ustvarjalcih je tega sicer malo manj, je rekel Tavano, to pa še ne briše istovetnosti, ki je kulturna in mentalna, od Vipave do Červinjana, od

Bovca do Krasa. Prof. Peter Krečič, docent na ljubljanski univerzi in ravnatelj Arhitekturnega muzeja Slovenije, je poudaril, da predstavlja zbornik pomembno dejanje Goriške Mohorjeve družbe, saj je to po njegovem mnenju najpomembnejše slovensko delo o likovni umetnosti po drugi svetovni vojni. To, da je knjiga izšla v obeh jezikih, pa samo še povečuje vrednost publikacije, ki predstavlja izčrpen pregled umetnosti v prejšnjem stoletju na Goriškem tostran in onstran meje in njenih akterjev. Gre za "celovito umetnostno inventuro, ki naravnost kliče k novim poglobitvam, raziskavam in ocenam," je podčrtal prof. Krečič.

Marko Vuk kot urednik projekta je na koncu opisal nastanek dela. Ko ga je GMD sredi leta 1998 zaprosila za idejno zasnovo publikacije umetnostnozgodovinskega značaja, s katero bi vsaj delno obdelali umetnostno podobo Goriške, je on predlagal ambiciozen načrt: delo izpod peresa več avtorjev, v katerem bi podali umetnostni pregled v zadnjem stoletju na Goriškem tostran in onstran sedanje državne meje. Že od vsega začetka so si zamislili publikacijo, ki bi obse-

gala slikarstvo, kiparstvo, arhitekturo in urbanizem. Pri tem pa so želeli tudi poglobiti vprašanje, kaj je izvirnega doprinesla Goriška likovna umetnost tudi v širšem slovenskem in mednarodnem okviru. Založba se je spričo takega projekta odločila, naj bo zbornik tudi v grafičnem pogledu reprezentančen in kakovosten. Oblikoval ga je Franko Žerjal, tiskala Grafica Goriziana. Naj omenimo še prevajalce, ki so odlično opravili svojo nalogo; to so: Paolo Privitera, Joško Vetrh in Antonija Valentincič. Na koncu pa povejmo še to, da sta izdajo podprla med drugimi Evropska zveza s programom Interreg 2 in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Veliko pomoč pri sestavi zbornika je

nudil Goriški muzej Nova Gorica, v imenu katerega je na koncu spregovorila ravnateljica dr. Slavica Plahuta. Pozdravila je izid zbornika in predstavila še druge knjige, ki jih je izdal Goriški muzej, namenjene tisočletnici Gorice in Solkana.

Prof. Sergio Tavano je na večeru predlagal izziv Goriški Mohorjevi družbi: če je ta doslej poglobljeno obravnavala slovensko književnost in umetnost na Goriškem, naj posveti soroden zbornik tudi slovenskemu glasbenemu ustvarjanju na tem območju. Ob tem pa naj uredi tudi seznam imen iz treh zbornikov in vseh gesel svojega temeljnega dela, Primorskega slovenskega biografskega leksikona. Tako bi namreč vsa ta dela lahko postala bolj "uporabna", dragocen instrument v rokah oseb, ki nameravajo graditi drugo tisočletje Gorice na zanesljivih temeljih.

NA REŠETU

JEZIK V RAZLIČNIH PREOBLEKAH

Poslušanje oddaje Dvignjena zavesa v petek, 2. marca, je bilo izredno zanimivo in je verjetno v vsakem poslušalcu vzbudilo soglasja ali pa pomisleke. Tako sem se tudi jaz odločila, da napišem nekaj pripomb, ki so se mi porodile ob poslušanju oddaje in ki bodo morda spodbudile še koga, da se oglasi v zvezi s tem problemom.

Najprej nekaj besed o oddaji Dvignjena zavesa. Poslušalci jo gotovo zelo dobro poznajo, saj v njej Nataša Sosič že dolga leta seznanja poslušalce o delovanju Slovenskega stalnega gledališča, pa tudi o repertoarjih drugih gledališč, slovenskih in italijanskih, ter o vseh važnejših srečanjih, festivalih, nagradah in drugih pobudah na področju gledališke oziroma širše dramske ustvarjalnosti. Letos je Dvignjena zavesa na sporedu vsakih štirinajst dni v četrtek ob 18. uri, ponovitev pa je v petek ob 8.10. Izmenoma vodita oddajo Nataša Sosič in Matejka Grgič. Dvignjena zavesa Nataše Sosič je ohranila značaj ogledala dogajanja na področju gledališča in dramatike, oddaja Matejke Grgič pa je zastavljena bolj tematsko. No, in prav oddaja, ki je bila posvečena jeziku v gledališču, je s svojo aktualnostjo in različnimi opredelitvami gostov do tega vprašanja sprožila v meni razmišljanje o tem problemu. Pogovor o vprašanju jezika v gledališču je, po besedah voditeljice oddaje, sprožilo pismo profesorice in režiserke Lučke Susi v Primorskem dnevniku, v katerem je izrazila svoje prepričanje, da je naloga gledališča vzgajati gledalce tudi v jezikovnem smislu. Z njo je Grgičeva posnela kratek telefonski intervju, v katerem je Lučka Susi razčlenila svoje poglede na gledališki govor v tem prostoru, nato pa je v studiu te poglede komentirala z gostoma - režiserjem in ravnateljem SSG-ja Markom Sosičem ter raziskovalko zgodovine tržaškega gledališča in ljubiteljico dramske umetnosti Bogomilo Kravos. (Majhna pripomba: če Lučka Susi ni mogla sodelovati pri okrogli mizi, bi bilo umestno nadomestiti jo s kakim drugim gostom, ki je že javno izrazil podobne pomisleke do jezikovnih izbir SSG-ja v letošnji sezoni; ne fair je namreč, da dva gosta približno na isti valovni dolžini komentirata trditve nekoga, ki ni prisoten in ne more replicirati!)

Ne bom obnavljala vsebine oddaje, rada pa bi nanizala nekaj svojih misli o problemu slovenščine, ki se pojavlja vedno pogosteje na različnih področjih

v različnih preoblekah: v šoli, v tisku, na radiu, v vseh prosvetnih in športnih društvih, v Glasbeni matici, zdaj tudi v gledališču... Če hočemo ali ne, morajo vse naše ustanove skrbeti za izboljšanje pisne slovenščine in govora, drugače drsimo navzdol. Da ima pri tem gledališče veliko vlogo, rekla bi skoraj poslanstvo, je jasno. Saj ljubiteljem gledališča na Tržaškem ne manjka gledališke ponudbe: ima na voljo bogat repertoar gledališča Rossetti in La Contrada, ima na voljo veliko številno prijetnih, večinoma v narečju odigranih predstav naših amaterskih odrov. Naloga Slovenskega stalnega gledališča je, da da slovenskemu gledalcu nekaj več: kvalitetno predstavo v izbrani in lepi slovenščini. Da se razumemo, sploh nisem proti narečju, toda niti amaterske skupine se ne bi smele ustavljati samo pri njem. In če me spomin ne vara, je tudi Marko Sosič podobno misel izrazil ob podeljevanju priznanj na zaključnem večeru zadnjega Zamejskega gledališkega festivala v Mavhinjah. In čeprav je v omenjeni oddaji Dvignjena zavesa odločno zavračal vsako vzgojno funkcijo gledališča, je pa vendar priznal, da se je on sam naučil jezika prav v teatru.

Prav tako je Bogomila Kravos sicer zagovarjala spontanost jezika, a je hkrati poudarila svojo izkušnjo "težkega dela" z igralko Miro Sardočo pri osvajanju lepega govora. Kot je tudi sama priznala, šele ko obvladaš slovenščino (pa naj bo pisno ali govorno), lahko presežeš teoretska izhodišča in ti postane slovenščina voljno sredstvo, ki ga lahko potem po svoje oblikuješ.

Zaskrbnjujejo me tudi izjave, ki so postale letos že kar refren v intervjujih Marka Sosiča in drugih gledališčnikov: da se mora SSG soočiti s širšim prostorom, ali izrazi kot "podiranje barrier", "komunikacija brez barrier" in podobno. Toda kdo bo podiral te pregrade? Verjetno Slovenci in verjetno v svojo škodo. Podnapisi v italijanščini pri predstavah se mi zdijo posrečena zamisel, toda za nadaljnje korake v smeri "odpiranja" bi bilo treba počakati. Šele ko bo Slovensko stalno gledališče izčrpalo vse možnosti, da prodre v naš, slovenski prostor in zadovolji naše, slovenske gledalce, se bo lahko odpiralo v širši prostor. Mislim, da za to svojo prvenstveno vlogo tudi dobiva sredstva od italijanske in slovenske države.

TEJ

S 3. STRANI

DOBER TISK

Pred časom ste bili pobudnik ustanovitve Društva katoliških časnikarjev. Nam lahko kaj več poveste o tem?

Slovenski katoliški časnikarji smo že več kot 30 let povezani med seboj po strokovni in cerkveni plati. Nikoli pa nismo hoteli postati člani Društva novinarjev Slovenije. Razlogi so bili nazorske narave: če bi se včlanili, bi morali sprejeti in zagovarjati marksizem in seveda tudi pridobitev revolucije. Danes seveda ni več takšnih ideoloških ovir in, kdor želi, se lahko včlani v DNS. V našem katoliškem združenju pa smo se odločili, da bomo ustanovili svoje društvo. Na cerkveni ravni smo ga že pred leti, lani pa smo se dogovorili, da bomo naše društvo registrirali tudi v skladu z zakonom o društvih. To se je zgodilo v letošnjem letu. Imamo svoje Društvo katoliških novinarjev Slovenije, v katerega prisrčno vabimo tudi kolege in kolegice iz zamejstva.

Družina postaja tudi vedno bolj uveljavljena založniška hiša, saj izdaja vsako leto več knjig. Nam lahko poveste, koliko knjig ste doslej izdali, in morda naštejete knjige, ki jih imate v pripravi!

Družina je posamezne knjige začela izdajati v začetku 80. let. Bolj siste-

matično in načrtno pa smo se knjižnega programa lotili leta 1995, ko se je naša hiša registrirala kot založba. V naših poslovnih načrtih je izdajanje knjig na drugem mestu, takoj za tiskom Družina. V zadnjih letih izdajamo letno okoli 70 knjižnih naslovov. Gre pretežno za knjige z versko in duhovno tematiko, vendar ne izključno. Naše najbolj prodajane knjige so knjige kuharskih receptov, ki jih piše redovnica, solska sestra Nikolina Rop. Vsako leto izdamo tudi kakšno leposlovno delo, pesniško zbirko in podobno. Natančnega števila doslej izdanih knjižnih naslovov v tem trenutku ne poznam, prav gotovo pa gre za število, ki presega 500.

Med bolj prestižnimi naslovi, ki jih bomo izdali letos, naj omenim *Kartuzijo Bistro* Jožeta Mlinariča, fotomono grafijo z naslovom *Režija avtorjev* Milana Grega in Roberta Dapita, monografijo o romarskih cerkvah na Slovenskem Marijana Zadnikarja, in še bi lahko našteval. Večina naših knjig je na voljo tudi v Katoliški knjigarni v Gorici.

V lepi stavbi, kjer je danes vaše uredništvo, imate tudi likovno galerijo, v kateri predstavljate umetnike, njihova dela, a tudi knjige. Kdo skrbi za te dejavnosti?

Ena izmed dejavnosti, za katere je registrirana naša založba, je tudi galerijska. Prostori, ki jih imamo na voljo,

nam omogočajo celovite predstavitve posameznih umetnikov, prav tako pa tudi skupinske razstave. Zadnja razstava novih portretov Franceta Prešerna je zelo odmevala v naši kulturni srenji. Pri njej je sodelovalo kar šestnajst umetnikov. Vso galerijsko dejavnost vodi naš tehnični urednik Tone Seifert, ki je tudi ravnatelj Galerije Družina. V istih prostorih imamo tudi predstavitve naših knjig, tiskovne konference in podobno. Prostore dajemo v najem tudi drugim založbam, ko predstavljajo svoje novosti.

Ob koncu še misel vašim in našim bralcem v zamejstvu.

Zelo vesel sem sodelovanja, ki se je v zadnjih letih močno utrdilo in povečalo. V tej zvezi bi rad posebej pohvalil prav *Novi glas*. Naše medsebojno sodelovanje bi lahko postalo nekakšen model ali vzor sodelovanja tudi na drugih področjih in drugod v zamejstvu in izseljenstvu. Pri Družini bomo takšna prizadevanja še naprej podpirali in se zanje trudili. V tem vidimo nadaljevanje in razvoj tiste uredniške zasnove, ki je bila postavljena že na našem začetku.

Družina, kot založba in še posebej kot tednik, naj postane in ostane vez, ki bo vse bralce in bralke doma, v zamejstvu in po svetu povezovala v eno samo veliko slovensko družino. Naj bi bilo ob tej zavesti in izkušnji nam vsem bolj toplo pri srcu!

OB 30-LETNICI SMRTI DR. FRANCETA CIGANA

V SPOMIN NA VELIKEGA NARODNJAKA

RAFAELA BÖHM

SPOMINSKI DAN

"Imel je srce polno ljubezni do mladosti. / Imel je srce polno ljubezni do pesmi. / Imel je srce polno ljubezni do Boga. / Svoje žive vere ni izpričeval samo z besedo, temveč v prvi vrsti z dejanjem, / vse njegovo delo je prevažala ta vera." (dr. Janez Polanc, duhovnik in prof.)

Zadnji dnevi februarja so na Koroškem potekali v spominu na pred 30 leti umrlega duhovnika - salezijanca, prof. glasbe in velikega narodnjaka dr. Franceta Cigana. Zato je Krščanska kulturna zveza (KKZ) pripravila poseben program: spominsko mašo prav na smrtni dan (23.2.), spominski dan v tinskem domu Sodalitas in koncert Koroška poje, ki je bil 4. marca popoldne.

Obletne maše v kapeli Slomškovega doma, kjer ima sedež Slovenski pastoralni center, 23. februarja zvečer se je udeležilo lepo število slovenskih vernikov od blizu in daleč, piko na "I" pa sta dala kar dva škofa: beograjski nadškof-koadjutor msgr. Stanislav Hočevar, ki je slovesnost vodil, in pomožni ljubljanski škof msgr. Alojzij Uran. Glasbeno je mašo povzdignil MePZ Gallus, ki ga vodi prof. Jože Ropitz, ki ga je pred 32 leti ustanovil dr. Cigan. Pri prošnjah smo se spomnili tudi pred tednom dni umrlega salezijanca Štefana Žerdina, ki je kar 20 let deloval na Koroškem in ki ga imajo mnogi v lepem spominu. Naslednje jutro se nas je veliko zbralo tudi v tinskem domu, kjer je slovesnost povezovalno vodil predsednik KKZ dr. Zerzer. Mnogi, ki so dr. Cigana poznali kot duhovnika, vzgojitelja, glasbenika ali narodnjaka, so spregovorili z najlepšimi spominskimi besedami, tako da je vsakdo, ki ga ni poznal, lahko dobil sliko njegovega delovanja na Koroškem.

Kdo pa je bil pravzaprav dr. Francet Cigan? Po rodu Prekmurec, prvi od številnih otrok glasbeno nadarjene družine iz Žižkov, je študiral bogoslovje v Ljubljani in bil leta 1935 posvečen v duhovnika (o njegovem življenju je spregovoril domači kaplan iz Črensovec g. Kranjc). Vojna vihra ga je, tako kot mnogo drugih zavednih Slovencev, zanesla na Koroško, v vetrinjsko taborišče (o tem je spregovorila ga. Sommeregger), od tam v Spittal in nato na Kamen v Podjuni, kjer mu je kot župnijski pomočnik - v cerkvi in farožu - pomagal dr. France Vrbinc, eden od govornikov, ki je dr. Cigana spoznal v Ljubljani l. 1944 in sta kasneje postala življenjska prijatelja. Ob ustanovitvi Slovenske gimnazije v Celovcu ga je dr. Tischler poklical kot enega izmed 11 profesorjev (edinega nekorošca), da je poučeval glasbo in potem sprejel še mesto vzgojitelja v Mohorjevem dijaškem domu *Hajmlinger*. Že nekaj dni po začetku pouka je prepeval z dijaki, slabi dve leti kasneje pa začel s pevsko skademijo. O tem delu sta spregovorila nekdanji in sedanji ravnatelj gimnazije, dr. Vospertnik in prof. Wakounig. O tem, da dr. Cigan ni bil samo duhovnik in glasbenik, ampak tudi očetovski dober vzgojitelj, so spregovorili nekateri nekdanji gojenci. Dr. Grilc mu je še danes hvalen za nasvete, ki jih je kasneje uporabil kot predsednik NSKS, DI Kattinig je bil med prvimi maturanti, dr. Zdravko Inzko in župnik Ivan Olip ne bosta nikoli pozabila, v kakšnih skromnih razmerah je z njimi delil domovsko življenje, mnogim tudi finančno pomagal in jih navduševal tako za šport kot za duhovno rast. Neizbrisen spomin na zbiralca narodnega blaga imajo tudi kotmarski župnik Maks Michor (na njegovi novi maši je dr. Cigan vodil godbo na pihala in ljudsko

petje) ter mag. Bertelj Logar in prof. Joško Kovačič, ki sta in še zbirata in urejata Ciganovo zapuščino.

O veličini tega tako v Sloveniji kot na Koroškem "nezaželenega" Slovence je namenila svoje besede tudi dr. Zmaga Kumer, Marko Tavčar pa podal sliko sodelovanja med njim in primorskimi Slovenci oz. pevskimi društvi. Dr. Cigan je na Kamnu že leta 1952 ustanovil tudi orglarsko šolo, o kateri je nanizal nekaj spominov Hanzi Gabriel, medtem ko je najstarejši med govorniki, letošnji železomašnik Tomaž Holmar, povedal o Zvezi pevskih društev, v kateri je sodelovalo mnogo znanih pevovodij.

Veliko je bilo torej slišati o dr. Ciganu, ki počiva na ljubljanskih Žalah, kjer se je pred 30 leti od njega poslovilo zelo veliko ljudi, predvsem Korošcev; marsikaj zanimivega vedo tisti, ki so ga poznali, lepo pa bi bilo, če bi ga priznali (in rehabilitirali) tudi tisti, ki ga niso hoteli videti doma (v Sloveniji) in ki so ga - nerazumljivo - bojkotirali ter o njem sovražno govorili celo po smrti (ob 10-letnici na koncertu Koroška poje). Če je znal dr. Cigan navezati stike s Slovenci (in glasbeniki - prof. Matijem Tomcem, prof. Lukom Kramolcem, prof. Rado Simonitijem, prof. Radovanom Gobcem itd.) po vsem svetu, bi bila dolžnost nekaterih, da bi znali navezati stike tudi z že pokojnim, ki jim ni nič hudega storil, dvigal pa narodno zavest in bodril duha. Vedno manj je takih velikanov.

KOROŠKA POJE

Zadnja prireditev v sklopu spomina 30-letnice smrti dr. Franceta Cigana je bila osrednja prireditev v koncertni hiši v Celovcu, kjer je bil 4. marca koncert revije *Koroška poje*, s podnaslovom *Naša pesem - naša vez*. Kako glasbeno sposoben je bil, je pokazala ta slovesnost, ko so dvorano koncertne hiše napolnili koroški rojaki vseh treh dolin, številni salezijanski sobratje in kulturni predstavniki, na čelu s krškim škofom dr. Kapellarijem. Vsi nastopajoči, devet zborov, med njimi cerkveni zbor iz rodnih Črensovcov in MoPZ Mirko Filej iz Gorice, tamburaška skupina in štirje solisti, so v programu imeli Ciganove skladbe in tako dali priznanje velikemu narodnjaku. Dr. Cigan se je namreč, posebno po študiju glasbe v Gradcu, ko je delo zaključil že v dveh - in ne kot drugi, v štirih letih, intenzivno lotil zbiranja tudi že skoraj pozabljenih besedil in tako obhodil vso Koroško. Ustanavljal je zборе, ne samo mladinske, v gimnaziji, instrumentalne skupine in prirejal nastope tudi v tujini. Ohranjeni so njegovi stari zapisi in posnetki, že v taborišču v Spittalu leta 1945 je skupaj s prof. Miheličem izdal v ciklostilu zbirko ljudskih in ponarodnelih pesmi, in vse to sta kasneje obdelala in na novo izdala Berti Logar in prof. Joško Kovačič. Vsaka vas ima svoj glas, ki si ga je dr. Cigan že pred smrtjo zamislil kot svojega naslednika. V celoti obsega Ciganov opus nad 1000 skladb oz. naslovov; da so pesmi poznane tudi ostalim ljudem, ne samo tistim, ki pojejo v raznih zborih, se je pokazalo ob koncu prireditve, ko je Joško Kovačič dirigiral združenim zborom, zapeli so *Njive so bele* in *Rožmarin-spomin* in je sodelovalo tudi občinstvo v dvorani.

Dobri dve uri trajajočo slovesnost je oplešala posebna zanimivost: na platnu smo lahko sledili starim, ozvočenim posnetkom in si tako živo predstavljali dirigenta Franceta Cigana. Lahko samo rečemo: bil je enkrat in hvaležni mu moramo biti za tako veliko delo, ki ne sme v pozabo.

POSTNI ČAS IN POMLAD

MARČNA ŠTEVILKA PASTIRČKA

Kratkonogi februar je komaj odnesel svoje mrzle pete, ko se je k otrokom že prismejala sedma, marčna številka priljubljenega *Pastirčka*. Na prvi strani pesmica *Pepelnica* V. T. Arharja resnobno opozarja, da je šegavi pust mimo in da je sedaj nastopil postni čas, toda za njim bo kmalu narahlo priplesala tudi rožnata pomlad. Na pomladno drhtenje se navezuje tudi pravljica *Marize Perat Gozd se je prebudil*, v kateri cvetke dvigajo zaspane glavice, murček, mravljice in celo godrnjavi medved že zapuščajo topla zimska zavetišča. Mila in nežna je kratka zgodbica *Sanje Zlate Volarič*, v kateri majhna deklica sanja o pravljčni deželi, kjer je vse belo od sladolediv. Jurij Opetnik v sliki in besedi prikaže, kakšno presenečenje napravita očku in mamiči za materinski dan Luka in Nadja.

Superpero pa je domišljjski zapis, s katerim je Tina Del Fabbro, četrtšolka OŠ F. Erjavec iz Štandreža, dobila častno priznanje *Pastirčkov časnikar* meseca. Njej naj gredo čestitke. V teh zadnjih pustih, meglenih zimskih dneh bodo po navodilih *Pike* spretno roke Pastirčkovih bralcev izdelale dvosmerni govoreči telefon, ki ni siten in glasen kot današnji prenosni telefoni, ampak tih in prijetno zabaven. Poleg ugank, zank, križank in drugega razvedrila za male in velike Pastirčkove prijatelje je v novi številki precej misli o postu. Zapis o *Pustu in postu* nagovarja, naj v postnem času premišljujemo o Jezusovem trpljenju, da bo slajše doživeti velikonočnega vstajenja. O postu si bodo pač tudi otroci kaj pritrkali pri

POST JE ZDRAV ZA ČLOVEKA ZAKAJ GA NAUČI, DA NE SME VEDNO SAMO ŽRET IN KONSUMIRAT, KER PREJ ALI POLE BO ŠKOPIRAU VSAKO TOLIKO JE PRAU, DA SE USTAVI TA ŠPREKO IN POMISLI, DA DRUGIM NE BO OSTALO NIČ.

hrani ali zabavi, gotovo se ne bodo zgedovali po zgodbi o mravlji in verici, ki sta polizali ves med, da bi bil shranjen "na varnem". Tudi debelušasti *Packo*, seveda v svoji spakedranščini (na sliki), modro pravi, da je post zdrav za dušo in telo; pa še marsikatera druga ustaljena rubrika se sklicuje na post. Tudi med živobarvnimi, zmeraj bolj pestrimi risbicami - tokrat jih je kar enaindvajset! - Pastirčkovih dopisnikov je nekaj nabožnih in postnih motivov. Kot vsakič zelo bogate pisne prispevke mladih piscev dopolnjujeta tokrat dve ganljivi strani, ki so ju pripravili učenci in učiteljice OŠ P. Trubar in K. D. Kajuh iz Bazovice. S pesmijo in tremi zapisi so vzpostavili nevidno, a trdno vez s sošolcem Ivanom Kalcem, ki je mnogo prerano zapustil svoje prijatelje. V hvaležen spomin na prijaznega in veselega sošolca, ki je zdaj njihov angel, so pridali še njegov zadnji spis o Novem solskem letu, da bi ga čas ne zabrisal in da bi ostal trajno natisnjen na Pastirčkovih straneh.

SREČANJA Z GLASBO / TRIO STRAVACANTE

BOGAT GLASBENI SPREHOD

Med številnimi koncerti, ki so popestrili kulturno bogat mesec februar v Gorici, je bil tudi res prisrčen "glasbeni sprehod od renesanse do baroka", ki so ga v očarljivi dvorani pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu priredili v soboto, 24. februarja, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, Ars Atelier in Glasbena srečanja Alpe-Jadran.

Tokrat je s poučnim "sprehodom" po glasbenem ustvarjanju od 16. do 18. stoletja pred goriškim občinstvom briljantno nastopil *Trio Stravagante*. Sestavljajo ga tri odlične mlade glasbenice, ki jim je skupna dunajska šola. Na čembalo in tolkala je igrala Marinka Breclj, v žilah katere teče goriška kri, izvrstna glasbenica, ki je pri nas žal premalo poznana. Iz klavirja je diplomirala v Bocnu, kjer se je tudi rodila; študij je nadaljevala na Dunaju in v Milanu ter doktorirala v Bologni; izpopolnjevala se je še na drugih tečajih. Zelo bogata je njena koncertna dejavnost v Evropi, ZDA in Mehiki, lepe uspehe je požela tudi na mednarodnih glasbenih natečajih. Poleg Brecljeve sta nastopili še Hemma Geitzenuer, ki se je kljunaste flavte učila na Dunaju in v Amsterdamu, in Anemarie Buchinger, po rodu Dunajčanka, ki je opravila študij kljunaste flavte in čela v avstrijski prestolnici. Vse tri sodelujejo v različnih komornih sestavih.

Glasbenice so izbrale zahteven koncertni spored, saj so s svojimi izpiljenimi poustvarjalnimi sposobnostmi prikazale razvoj instrumentalne glasbe od renesanse do polnega uveljavljanja le-te ob vokalni glasbi v baroku.

Z različnimi skladbami raznih avtorjev so orisale bistvo madrigala v inačici za instrumente, koncono kot prvo glasbeno obliko s svojo strukturo, sonato kot zvrst, namenjeno izrecno instrumentom, pa vse do koncerta, v katerem se prepletajo različne zvočne mase. Uvodna *Masque* anonimnega Angleža iz 17. stoletja je zgornjo pričala o fantastičnosti dvorne zabavne glasbe. Tudi Frescobaldijevi kanconi sta učinkovito spregovorili o barvitosti sloga velikega organista in improvizatorja, ki je razvil vokalno polifonijo v neštete instrumentalne kontrapunktične igre. Lepo je izvenela skladba *Vestiva i colli* španskega fagotista Bartolomea Selme y Salaverdeja, ki je spojil španski in beneški slog instrumentalne glasbe 17. stoletja. Sonata kot zvrst pa je na goriškem koncertu zaživela prek not beneškega čembalista Turrinija in elegantne virtuozne barvitosti velikega Bachovega predhodnika Scarlattija. Koncert kot zvrst je *Trio Stravagante* lepo prikazal v tristavčnem triu nedosegljivega baročnega mojstra Vivaldija. V zadnji točki večera so mlade glasbenice ponudile sklop variacij različnih skladateljev na temo *La follia* (norost); tej zvrsti, ki sta ji sorodni *ciaccona* ali *passacaglia*, so so posvetili različni skladatelji - od Vivaldija do Corellija, od Liszta do Rahmaninova -, ki so želeli prek nje preizkusiti virtuosistične zmogljivosti solističnih instrumentov. In tudi v tej zvrsti je bil *Trio Stravagante* prav doma, tako da je bil ta posebni koncert za res številno publiko nekaj nepozabnega in edinstvenega.

VODILNA OSEBNOST MED KOROŠKIMI ZGODOVINARJI

UMRL JE ZGODOVINAR ANDREJ MORITSCH

Koroško, a tudi širšo slovensko javnost, vključno Primorsko, je presenetila novica o smrti univerzitetnega profesorja dr. Andreja Moritscha, ki velja za ključno osebnost raziskovanja skupne zgodovine in skupnih korenin celotnega alpe-jadranskega prostora.

Rodil se je 28. novembra 1936 v Dragancih na spodnji Zili. Po maturi na celovškem učiteljskišči je vrsto let služboval v več krajih dvojezične Koroške. Obenem je v letih 1960-65 študiral geografijo, zgodovino in slavistiko na dunajski univerzi, kjer je diplomiral leta 1967 s historično-geografsko raziskavo o tržaškem zaledju, ki je nato v knjižni obliki izšla leta 1969. Bil je nekaj let asistent na Inštitutu za vzhodno in jugovzhodnoevropske raziskave, kmalu pa je tudi postal docent s tega področja na dunajski univerzi. Od leta 1993 je bil redni profesor na univerzi v Celovcu. Nase je opozoril že s svojo prvo raziskavo o tem, kako je razvoj Trsta vplival na njegovo neposredno zaledje. Glavnino svojega dela pa je posvetil Koroški, a tudi Rusiji. Zlasti je raziskoval proces etnične identifikacije koroških Slovencev in opozoril na odločilni vpliv socialnih in gospodarskih dejavnikov na plebiscitno odločitev l. 1920. S temi raziskavami se je uvrstil med tiste slovenske zgodovinarje in geografje, ki so s svojimi nastopi in objavljanimi raziskavami stalno opozarjali tudi okamenele politične strukture z vsak-

danom v skupnem slovensko-nemškem in italijanskem življenjskem prostoru od tromeji. Svojo vlogo avstrijskega znanstvenika slovenskega rodu je že v času bivanja na Dunaju razumel kot enkratno priložnost vzpostavljanja mostov med avstrijskimi, slovenskimi in slovenskimi kolegi. Prof. Moritsch je kmalu postal ena vodilnih osebnosti med koroškimi zgodovinarji in je zato pogosto nastopal na znanstvenih seminarjih in posvetih, ki jih je prirejal tudi Dom prosvete v Tinjah. Sam je bil tudi pobudnik nekaterih pomembnih in odmevnih simpozijev.

V svojih nastopih je zlasti zadnja leta rad poudarjal svoj slovenski rod in pomen slovenskega jezika, kar je še posebno nazorno orisal tudi v enem svojih zadnjih intervjujev za slovenski radijski spored iz Celovca. V tem smislu se je tudi večkrat javno zavzel za upoštevanje in spoštovanje jezikov - še predvsem slovenske materinščine. Dr. Moritsch je večkrat predaval tudi v Trstu na vseučilišču, saj je precej redno gostoval v Trstu in Ljubljani. Prvič je v Trstu nastopil konec 70. let, ko je predstavil svojo še vedno temeljno raziskavo o tržaškemu mestu in zaledju.

Rajnega so v soboto, 3. t.m., pospremili na pokopališče v Črešnjah, posebno mašo zadušnico pa so darovali zanj nekaj dni kasneje v Pastoralnem centru v Celovcu.

ŽALNA SEJA IN POGREB PRILJUBLJENE
PROF. LAURE ABRAM

POSLEDNJE SLOVO

FOTO KROMA

8
ČETRTEK,
8. MARCA
2001

Veliko število bivših kolegov, sodelavcev in prijateljev ter sploh ljudi, ki so jo cenili in spoštovali, se je v petek, 2. t.m., na pokopališču pri Sv. Ani poslovilo od pokojne prof. Laure Abram, dolgoletne ravnateljice liceja France Prešeren in predsednice Slovenske Vincencijeve konference v Trstu, ki je umrla v ponedeljek, 26. februarja. Pogrebno mašo, pri kateri je sodelovalo več slovenskih in italijanskih duhovnikov, je vodil škofov vikar za tržaške Slovence msgr. Franc Vončina, pokojnici v slovo pa so spregovorili Ivan Bužecan, predsednik DSI Sergij Pahor, pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik in ravnatelj liceja Prešeren Tomaž Simčič. Le-ti so se udeležili tudi žalne seje, ki je bila dan prej, v četrtek, 1. marca, v Peterlinovi dvorani (ob tisti priložnosti je spregovoril tudi predsednik tržaške italijanske Vincencijeve konference Beniamino Vitale). Orisali so pomembno vlogo, ki jo je prof. Abramova odigrala na številnih področjih, še posebej pa na šolskem.

Prof. Laura Abram se je rodila 7. februarja 1919 v Trstu v ugledni družini dr. Josipa Abrama. V Trstu je tudi dokončala učiteljske študije v klasični licej Petrarca, diplomirala pa je na Katoliški univerzi v Milanu leta 1941. Že med vojno je začela poučevati, tako na italijanskih šolah kot na ilegalni slovenski šoli na Kolonkovcu, po vojni pa na novoustanovljeni slovenski realni gimnaziji v Trstu. Od leta 1955 do upokojitve leta 1989 je bila najprej poverjena, nato pa redna ravnateljica na liceju France Prešeren. V tem obdobju si je prizadevala, da bi tako materialno kot tudi vsebinsko obnavljala šolo, imela pa je tudi posluš za občolske pobude in za odmevne javne manifestacije. Poleg tega je bila svetovalka za slovenske šole pri

tržaškem šolskem uradu ter članica komisije za slovenske šole in drugih organov. Napisala je tudi dva latinska učbenika.

Pokojnica je že jeseni leta 1946 dala pobudo za ustanovitev Kluba akademičark. Leto kasneje je nastala Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu, ki se je v naslednjih desetletjih postopno razvijala in pridobila tudi škofijsko priznanje. Na njeno pobudo je nastal tudi Klub prijateljstva s ciljem združevati starejše pripadnike naše skupnosti. Prof. Abramova si je vseskozi prizadevala za pomoč potrebnim, revežem in beguncem. Za svoje delovanje in prizadevanje na tem področju je leta 1961 prejela tudi papeški odlikovanje Pro Ecclesia et Pontifice.

Prof. Laura Abram je tudi bila med tistimi, ki so v obdobju po drugi svetovni vojni orali ledino slovenskega katoliškega izobraženstva v Trstu. Bila je soustanoviteljica in prva predsednica DSI, kateremu je bila tudi potem vsestransko blizu. Zavedala se je pomena organiziranega dela, ki bistveno dopolnjuje vsakdanje življenje.

Prof. Abramova se je tudi vključila v politično delovanje v okviru strank, ki so zagovarjale samostojno slovensko politično nastopanje. Tako je bila od leta 1949 najprej kandidatka na slovenskih listah na upravnih in političnih volitvah, leta 1993 pa je bila kot kandidatka SSK (v okviru Zavezništva za Trst) izvoljena v osrednji mestni rajonski svet. Slovensko stranko je zastopala tudi v nekdanji Krajevni zdravstveni enoti ter bila dejavna v strankinih komisijah.

Zaradi tega se bomo pokojnice vedno spominjali s hvaležnostjo. Ob slovesu izražamo svojcem občuteno sožalje tudi naš časnik.

ZAHVALA

ob izgubi naše drage LAURE ABRAM

se zahvaljujemo vsem, ki so se je spomnili z molitvijo, prijazno besedo ali misljo, darovi in cvetjem, še posebej škofovemu vikarju msgr. Francu Vončini in njegovim sobratom Jožetu Špehu, Mariju Gerdolu, p. Pinu Amigoniju, Jožetu Kunčiču, Žarku Škerlju in Viljemu Žerjalu za pogrebno mašo in obred, prof. Tomažu Simčiču za orglanje, pevkam in pevcem, škofu msgr. Evgenju Ravignaniju za občuteno izraženo sožalje, časnikarjem ter govornikom na žalni seji in na pogrebu Sergiju Pahorju, Ivanu Bužecanu, Tomažu Simčiču, Petru Močniku in Benjaminu Vitaleju.

Svojci

PO VLOMU IN POŽIGU V ŠOLI PRI SV. ANI

SAMO VANDALSKA AKCIJA ALI ŠE KAJ DRUGEGA?

Razdejanje, ki ga je doživel stavba osnovne šole Marica Gregorič-Stepančič in vrtca Jakob Ukmar pri Sv. Ani, je globoko odjeknilo v naši javnosti, odmeve pa so zabeležili tudi v Sloveniji. V poslopje v ulici Fianona 1, kjer imata, poleg šole in vrtca, svoj sedež še Prosvetno društvo Kolonkovec in Folklorna skupina *Stu ledi*, so v torek, 27. februarja, v zgodnjih jutranjih urah vdrli neznanci, ki so v prostorih vrtca ukradli videoregistrator, nato pa podtaknili požar, ki samo po srečnem naključju ni uničil celotne stavbe. Kljub temu je škoda velika: zbornica je popolnoma uničena, z njo pa tudi šolska dokumentacija (med drugim tudi spričevala), didaktični material, računalniki in fotokopirni stroj. Dim in saje so zajele tudi zgornje prostore, kjer imata sedež že omenjena PD Kolonkovec in skupina *Stu ledi*. Po prvih ocenah sta vlom in požig povzročila okrog 10 do 15 milijonov lir škode. Pouk je sedaj v prostorih osnovne šole Ivan Grbec v Šklednju, a razumljivo poteka v zelo težavnih razmerah. Zato bi morala tržaška občina poskrbeti za čimprejšnjo obnovo in ponovno usposobitev prostorov.

Dogodek je, globoko odjeknil v javnosti tostran in onstran meje. Po prvih ugotovitvah policije naj bi šlo za navadno vandalsko dejanje. Ni prvič, da neznanci obiščejo šolo pri Sv. Ani,

FOTO KROMA

saj so v preteklosti že dvakrat vlomili v poslopje in odnesli videoregistrator. Tokrat pa se je prvič zgodilo, da so hoteli stavbo tudi zažgati. Ravno zaradi tega podatka je marsikdo pričrčan, da gre za dejanje s političnim oz. nacionalističnim ozadjem, ki je morda povezano z nedavno mazaško akcijo na škodo dvojezičnih napisov na Koprskem. Tako so dogodek v prejšnjih dneh npr. obsodili tržaški občinski svetovalki Oljke in Illyjeve liste Silvano Magnelli, Igor Dolenc in Roberto Decarli. O dogodku so poročala tudi občila v Sloveniji. Sekcija Slovenske skupnosti za Škledenj, Sv. Ano in Kolonkovec pa je izdala krajše tiskovno spo-

ročilo, v katerem ostro obsoja vandalsko dejanje. "Sekcija", piše v tiskovnem sporočilu, "izraža solidarnost učencem, njihovim družinam in vsem zaposlenim, kulturnim društvom, ki imajo sedež v istem poslopju. Sekcija meni, da gre za hud napad, ki je uperjen proti vsemu prebivalstvu, saj vse prebivalce predstavljajo institucije, katerih del je tudi šola."

Ali je bil dogodek le navadno vandalsko dejanje ali pa še kaj drugega, bo pokazala policijska preiskava. Seveda, če bodo krivcem sploh prišli na sled, saj se v takih primerih praviloma dogaja, da storilci ostajajo neznani.

ZANIMIVA RAZSTAVA

MIZARJI IN TESARJI V BARKOVLJAH

MATJAŽ RUSTJA

Po zaključku obnovitvenih del v prostorih sedeža je Slovensko kulturno društvo v Barkovljah stopilo na pot rednega in uspešnega delovanja. Po proslavi ob Dnevu slovenske kulture in po pustnih srečanjih je v letos priredilo razstavo Mizarji in tesarji v Barkovljah, ki so jo odprli v soboto, 3. marca. "Razstava želi obuditi zanimanje za izsek življenja in dela obrtnikov, ki so tu živeli in delali vse do polovice prejšnjega stoletja. Staro orodje, izdelano iz lesa in železa, tako da ga skoraj ni več mogoče najti, nas popelje v svet poklicev, ki spadajo med najstarejše in so povsod prisotni, vendar z rahlimi različicami v izdelovanju orodja samega, ker so navade in načini oblikovanja različni", piše v predstavitvenih besedah k razstavi.

Večer je uvedla tajnica društva Vera Poljšak in poudarila, da se je misel o zbiranju starega orodja na pol pozabljenih vaških poklicev rodila pred nekaj leti, ko je družina mizarskega mojstra Milivoja Pertota podarila društvu bogato zbirko številnih primerkov mizarskega orodja in strojev. Član društva Aleksij Civardi se je tako odločil, da bo opravil temeljito raziskavo, med katero so prišli na dan še mnogi predmeti,

vezani na stare obrti. In končno se je rodila tudi zamisel o razstavi; pri njeni realizaciji pa sta, poleg odbornikov in članov, sodelovali še učiteljica Sandra Poljšak (poskrbela je za besedila in tehnično izpeljavo), z nasveti pa dr. Barbara Martinelli, ki je do pred kratkim vodila Muzej ljudskega izročila v Saurisu pri Vidmu.

Odprtje razstave je bilo zelo dobro obiskano, kar potrjuje, da je slovenska skupnost v Barkovljah polna energij in lepih idej, ki pritegujejo domačine in prijatelje od vsepovsod; društvene dejavnosti pa tudi jasno izpričujejo zgodovinsko prisotnost slovenskega človeka ob tržaški jadranski obali. Gostje večera, ki so z glasbenimi in petimi točkami popestrili prijetno vzdušje, so bili MePZ Lipa iz Bazovice (vodi Tamara Ražem) in mladi pianisti Glasbene matice Martina Mezgec, Jana Zupančič, Christian Stipančič in Sara Zupančič iz razreda prof. Tamare Ražem.

Bogata razstava žag, kotnikov, jeralnikov, šestil, dlet in še mnogokaterega orodja bo odprta od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. Zaradi obilice starega in zanimivega orodja je obisk pravo poučno potovanje v svet starih obrti, ki jih je moderni čas povsem spremenil.

KULTURNI PRAZNIK V FINŽGARJEVEM DOMU

POČASTILI PREŠERNA IN KONEC JUBILEJNEGA SVETEGA LETA

Letošnji praznik slovenske kulture na Opčinah je bil posvečen zaključku Prešernovega leta in jubilejnega svetega leta. Poleg tega pa je prišlo do izraza tudi zadovoljstvo ob sprejetju zaščitnega zakona za Slovence v Italiji.

Praznik so v nedeljo, 4. t.m., priredili člani društev Finžgarjev dom, Vesela pomlad in cerkveni pevci zbora Sv. Jernej. Praznik je uvedel otroški pevski zbor Vesela pomlad pod vodstvom Martine Batič. Slavnostni govornik je bil beneški rojak, profesor in kulturni delavec Viljem Černo. V svojem govoru je poudaril pomen, ki ga ima sprejetje zaščitnega zakona za celotno našo narodnostno skupnost, predvsem pa za Slovence iz Benečije: "Zlahten je bil dan in sporočen, ker nismo bili več ljudje brez imena, ker je bila priznana rodna beseda, ki je bila pognala iz naše žive njive. Odraz nelagodja, v katerem je živel manjšina, se je spremenil v novo samozavest in občutek trdnosti, ker smo zaživel kot Slovenci." Podčrtal pa je tudi nujnost, da smo Slovenci odslej še bolj ustvarjalni, složni in ponosni, "da bomo skupaj vsepovsod, kjer se orje, žanje in kosi".

Osrednji del proslave je bil po zamisli in režiji Lučke Pe-

VEČER V DSI

O DRUŠTVU HOSPIC

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 5. t.m., gostilo dr. Metko Klevišar, vodjo slovenskega društva Hospic, ki se ukvarja s pomočjo hudo bolnim in umirajočim ter njihovim družinam. Srečanje je bilo mišljeno kot prispevek DSI k razmišljanju o pomenu prostovoljnega dela, kateremu je posvečeno leto 2001.

Dr. Metka Klevišar, ki je v DSI v preteklosti že nastopila, je v svojem zanimivem posegu orisala delovanje in cilje društva Hospic, ki jih lahko združimo v geslu *Dodajati življenje dnevom in ne dneve življenju*. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1995 (že prej pa je v okviru Slovenske karitas delovala skupina za umirajoče) in si prizadeva nuditi celostno oskrbo hudo bolnemu in njegovim svojcem z namenom, da tako prizadeti kot njegova družina živijo polno in kakovostno življenje do konca. Prizadeva si nuditi celostno oskrbo in kvalitetno življenje hudo bolnemu in njegovim svojcem. Sicer je v naši družbi potrebno tudi brez zadržkov govoriti o bolezenih in smrti.

Društvo Hospic sloni na kombinaciji profesionalnega in prostovoljnega dela. Za prostovoljno delo se lahko javijo vsi ljudje vseh starosti. V program delovanja društva Hospic spadajo tudi tečajji za prostovoljce. Enega od le-teh nameravajo prirediti tudi na Tržaškem. Začel naj bi se 30. marca na pedagoškem liceju Slomšek.

IZVIREN KULTURNI PRAZNIK V MAČKOLJAH

VEČER ROCK GLASBE IN POEZIJE

BREDA SUSIČ

FOTO KROMA

Tudi mladi tretjega tisočletja se radi izpovedujejo v obliki pesmi, oziroma poezije. Še vedno pripovedujejo o ljubezni, upanjih, veselju, žalosti. Morda si le izberejo nekoliko bolj izvirno ali alternativno govorico: na primer rock glasbo ali moderno poezijo v prostem verzu. Pišejo v slovenščini, kljub temu da živijo v Italiji, kljub temu da bi morda bilo lažje pisati v italijanščini in bolj "trendy" v angleščini ali hrvaščini.

Morda so se odborniki Prosvetnega društva Mačkolje ob letošnjem prazniku slovenske kulture hoteli približati mladim in njihovim okusom, morda so želeli opozoriti na mlade talente iz naše narodnostne skupnosti, morda so le hoteli prirediti dan slovenske kulture, ki bi bil nekoliko različen od vseh ostalih. Nekaj pa je gotovo: s prireditvijo *Rock'N'Poezija*, ki je bila minulo soboto zvečer v Srenjski hiši v Mačkoljah, so zadeli v črno. Gostje večera so bili člani glasbene skupine *Staravrana*, ki izvaja rock glasbo,

besedila njihovih pesmi pa so napisana v slovenščini, in mladi goriški pesnik David Bandelli, ki je pred kratkim izdal svojo prvo pesniško zbirko. Šlo je za zmes med rock koncertom in literarnim branjem, med enim in drugim pa je voditelj večera Niko Tul našel prostor še za neke vrste "talk show". Med pogovorom so se mladi ustvarjalci

predstavili in podali tudi svoje gledanje na temo mladinske ustvarjalnosti ter uporabe slovenskega jezika pri ustvarjanju. Organizatorji so dvoranico srenjske hiše pripravili tako, da sta bila ob dveh krajših stranicah sobe dva odra - na enem je nastopil ansambel, na drugem pa David Bandelli - sedeže za publiko pa so razvrstili v vrste ob dalj-

ših stranicah dvorane, tako da so se poslušalci gledali med seboj, ob straneh pa so imeli dva odra. Na tak način so se vsi čutili soustvarjalci večera.

Celotna zamisel prireditve je bila torej izvirna in je izražala svež pristop do vrednot, kot so ljubezen do slovenskega naroda, kulture in ustvarjalnosti.

KLUB PRIJATELJSTVA

HVALA MLADINI ZA PREŠERNOV DAN!

NADA MARTELANC

V četrtek, 15. februarja, smo se tudi mi, v Peterlinovi dvorani, poklonili spominu na našega velikega pesnika. Velikega in danes slavnega pesnika, kateremu je Bog naklonil tako velik pesniški dar, da je z lahkoto pesnil tudi v drugih jezikih - in vendar se je odločil, da je svoje najlepše pesmi, prave bisere, zaradi katerih danes slovi ne samo doma, ampak tudi širom po svetu, izlil na papir v domačem slovenskem jeziku, čeprav od tega takrat ni žel ne slave ne materialnih dobrin - nasprotno! - kot je lepo povedala v svojem zanimivem govoru prof. Licia Roth Pahor. Dodala pa je, da so v Prešernovem času tudi drugi delali na kulturnem polju za slovenski narod, ki se je tedaj šele prebujal iz "ljudstva, ki živi na skupnem ozemlju in govori isti jezik" v "zavestni slovenski narod". Za ta narod je mnogo naredil tudi Anton Martin Slomšek, ki se je rodil le kak teden pred Francetom Prešernom, proti koncu leta 1800. V ljubljanskih šolah sta bila solca, tudi prijatelja, potem pa se je njuna pot razšla: Prešeren na Dunaj, Slomšek v semenišče v Celovcu. Že tu je Slomšek, poznejši škof in danes prištet med blažene, učil sbratstvo slovenščine; duhovnikom je vedno priporočal, naj svojo slovenščino izpopolnjujejo in govorijo vernikom v lepem jeziku; za otroke "nedeljskih šol" je pisal knjige, za odrasle je poskrbel za ustanovitev Mohorjeve družbe, kar je njegov največji kulturni spomenik, saj Mohorjeve družbe še danes tiskajo in pošiljajo med ljudi leposlovne in poučne knjige. O vsem tem se premo govori. Iz govora prof. Licie Roth Pahor smo izvedeli marsikaj

zanimivega in smo jo z veseljem poslušali. Zelo smo ji hvaležni za njeno izvajanje.

Še posebno pa smo hvaležni vsem mladim, ki so prinesli med nas mladno razpoloženje in naš Prešernov praznik pozivili z glasbo in recitacijami. Zelo nas je - po zaslugi prof. Magde Jevnikar Zupančič - razveselila skupina višješolcev iz zavoda Žiga Zois, ki goji recitiranje pod vodstvom igralca Danijela Malalana. Izredno občuteno so nam podali dve Prešernovi poeziji (s katerima so že nastopili v Kulturnem domu): večno mlado *Lepo Vido* in otožno, vendar polno ljubezni *Nezakonsko mater*.

Za poseben užitek pa sta poskrbeli še zelo mladi, a izredno pridni pianistki, ki sta že dosegli najvišja odlikovanja na tekmovanjih tako v Sloveniji kot po Italiji, pri samostojnem in pri štiriročnem igranju. Da sta nagrade res zaslužili, sta dokazali tudi nam z res odličnim, temperamentnim igranjem. To sta sestrici Sara in Janja Zupančič, ki študirata s Tamaro Ražem pri Glasbeni matici. Najprej sta nas skupno spravili v dobro voljo s skladbo *Vesele počitnice*, nato sta po predavanju oziroma med recitacijama odigrali Jana *Marš* in *Tarantello*, Sara pa *Children's Corner*. Ob koncu prireditve sta se poslovili od nas štiriročno s poskočno *Polonezo*. Hvala njima in mami, ki ju je pripeljala.

Nenazadnje, hvala Ivanu Bužecanu, ki je prireditev organiziral in vodil - in tudi hvala vsem gospem, ki so pomagale pri zakuski po prireditvi!

In zakaj ne: hvala tudi mladenci, ki nas je zabaval s harmoniko na pustni četrtek popoldne!

GLEDALIŠKI VRTILJAK

PREDSTAVA ŽOGICA NOGICA

Ko vnuki razbijejo starim staršem vazo, se ti ponavadi nad njimi zelo hudujejo in zato skušajo ponavadi vnuki čimprej skriti to, kar so nakuhal. In prav to se je zgodilo Žogici Nogici, to je veliki okrogli Žogici, ki ima celo roke in noge, zato pa nosi ime Nogica. Ona pa vse razume, vse ve, ničesar se ne ustraši. Ko pa je malo žogico ugrabil strašni zmaj Tolovaj, sta se deček Polde in babica Zofka zelo prestrašila in hitro odpravila na dolgo pot, da bi spet našla svoj ljubljeno vnučko.

Tako se je začela predstava *Žogica Nogica* v izvedbi novonastale skupine Gledališče na vrhovi iz Nove Gorice, ki je pod mentorstvom Emila Aberska nastopila v nedeljo, 4. marca popoldne, v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu. Otroci so se v pravljico zelo živeli, kako pa se ne bi, saj kdo ve, kolikokrat so nakuhal kaj takšnega, da bi najraje videli, da jih zmaj Tolovaj ugrabi in odpelje daleč stran. Poldeta in Zofka so k zmajevemu gradu vodili številni gledališki liki, ki so pričljivo igrali svoje vloge tudi zaradi pisano izdelanih kostumov Nevenke Tomašević ob glasbenih vložkih Marjana Mlakarja. Polde in Zofka sta tako na poti srečala stražnika, ki je trobil, da je treba vedno hite ti na desno, nikoli pa na levo. Nato sta se srečala s hudim čarovnikom Habakukom, ki je v sebi skrival veliko bolj nežno strašilo Motovilo, kot je bil nežen in umirjen kužek Postružek, ki pa se je dal imenovati hud pes s prav tako grozečim imenom Kastorpolluksplutoneron. Ob koncu pa jima je priskočil na pomoč še ptiček Kraljiček oziroma visokoleteči Ognjeni ptič. Končno sta Polde in Zofka le prišla do zmaya Tolovaja in do njegovih malih zmajčkov,

ki pa so jih brez težav s pomočjo otrok v dvorani kar odpihali stran in tako rešili žogico Nogico.

Popoldan otrok je še dodatno razvedrila loterija, pa tudi začetna animacija, ki so jo vodili člani Radijskega odra. Otroci imajo sedaj nalogo, da narisejo Žogico Nogico ali pa kakega drugega svojega najljubšega gledališkega junaka, saj bodo najlepše risbe na koncu sezone tudi nagrajene.

Naj omenimo še to, da bo naslednja predstava že prihodnje nedeljo, 11. marca, s pričetkom ob 17. uri v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu. Tokrat bodo nastopili igralci domačega ansambla Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, ki bodo otrokom pričarali svet palčkov in gozdnih vil ter uprizorili znano in priljubljeno zgodbo *Palček* Jakoba Grimma.

(JC)

BLAGOSLOVITEV SLOMSKOVIH SLIK V MAVHINJAH

V nedeljo, 11. t.m., bo v Mavhinjah velik praznik. Goriški nadškof Dino De Antoni bo obiskal tamkajšnjo župnijsko skupnost, kjer bo blagoslovil sliki Antona Martina Slomška, ki ga je papež Janez Pavel II. 19. septembra 1999 v Mariboru razglasil za blaženega (sliki je svojčas v knjigarni na mariborskem Slomškovem trgu kupil mavhinjski župnik Josip Caha). Škof De Antoni bo ob 10.30 somaševal z domačim župnikom Josipom Caho, po maši pa bo slovesno blagoslovil sliki blaženega škofa Antona Martina Slomška. Sliki bosta nato nameščeni v cerkvi sv. Nikolaja v Mavhinjah (tu bo slika imela bolj "baročen" okvir) ter v kapelici sv. Cirila in Metoda v Cerovljah.

OBVESTILA

ŽUPNIJSKA SKUPNOST iz Mavhinj vabi na slovesen blagoslov slik blaženega Antona Martina Slomška, ki bo v nedeljo, 11. marca, v cerkvi sv. Nikolaja v Mavhinjah. Upodobitvi prvega blaženega Slovenca bo blagoslovil goriški nadškof msgr. Dino De Antoni.

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev vabi na srečanje s slikarjem Marijanom Tršarjem. Večer bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, z začetkom ob 20.30.

ZADRUGA BONAVENTURA - Gledališče Miela, Slovensko stalno gledališče, Oddelek za zgodovino in za zgodovino umetnosti univerze v Trstu v okviru niza *Razseljeni* prirejajo srečanje *Razseljeni "v domovini"*, v sredo, 14. marca 2001, v gledališču Miela. Ob 18. uri bodo predavali: Marta Verginella (Univerza v Ljubljani), Gloria Nemez (Deželni inštitut za zgodovino osvobodilnega gibanja F-Jk iz Trsta), Aleksej Kalc (Zgodovinski odsek pri NŠK v Trstu). Ob 20.30 bodo prikazani filmi: Na stranskem tiru, J. Pogačnik, Kratka himna domovini, B. Palčič, Abesinija, K. Godina.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca in Klub prijateljstva toplo vabita k duhovni pripravi na Veliko noč, ki bo v sredo, 14. marca, ob 16. uri pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. Delle Docce 34. Vodil jo bo g. Jože Špeh.

V **ŽUPNIJSKI** dvorani v Nabrežini bo v sredo, 14. marca, ob 20. uri mesečna konferenca. Prof. Licia Pahor bo predavala na temo: Moralne vrednote naših pesnikov in pisateljev. Sledijo recitacije, razgovor in družabnost. Vljudno vabljeni!

DAROV!

V **POČASTITEV** spomina na prof. Lauro Abram darujejo člani in članice glavnega odbora Slovenske Vincencijeve kon-

ference v Trstu 800.000 lir za uboge.

NAMESTO CVETJA na grob msgr. Marijano Živico darujeta Ljuba in Danilo Tul 50.000 lir za semenišče v Vipavi.

ZA CERKVENI pevski zbor pri Sv. Ivanu: v spomin na msgr. Marijana Živica daruje družina Bizjak 50.000 lir.

ZA SLOVENSKO Vincencijevo konferenco v Trstu: v spomin na prof. Lauro Abram darujejo: Antek Terčon 100.000 lir; Marijan Bajc 50.000; Majda Bartol Giraldi 100.000; Graziella Nachich 100.000; Pavla in Marijan Kravos 50.000; Jelka Terčon Šah 100.000; Ljuba Smotlak namesto cvetja na grob 20.000 lir.

V HVALEŽEN spomin na prof. Lauro Abram daruje Magda Kravos vd. Bianuzzi 30.000 lir za odsek Vincencijeve konference pri Sv. Ivanu v Trstu.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na čast g. Marijana Živica darujeta Adrijana in Edvard Krapež 50.000 lir.

ZA SLOMSKOV dom v Bazovici: v spomin na pokojnega župnika Marijana Živica: družina Grgič, Padriče 45, 50.000 lir; družina Marijan Bajc 50.000 lir; družina Bajc 100.000 lir.

ZA CERKEV v Gropadi: v spomin na svoje pokojne daruje družina Milkovič, Gropada 126, 30.000 lir.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na svoje pokojne daruje Marija Mevlja 40.000 lir.

ZA CERKEV pri Sv. Ivanu: v spomin na brata msgr. Marijana Živica daruje Luciano Živic 500.000 lir; v isti namen daruje Laura Parovel 20.000 lir.

ČESTITKE

V petek, 9. marca, bo v Gročani praznovala okrogli rojstni dan draga mama in babica Marica Rapotec. Veliko lepih želja, predvsem pa zdravja in zadovoljstva v družinskem krogu ji želijo vsi domači.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

GOSTOVANJE SNG - DRAMA - LJUBLJANA

Dostojevski

IDIOT

13 SKIC IZ ROMANA

REŽIJA Mile Korun

NAJBOLJŠA PREDSTAVA LETA 2000

V petek, 9. t.m., ob 19.30 red A in D; v soboto, 10. t.m., ob 19.30 red B, E in F; v nedeljo, 11. t.m., ob 15. uri red C; v ponedeljek, 12. t.m., ob 19.30 red T (s podnapisi v italijanščini).

ŠTIRI URE VRHUNSKE GLEDALIŠKE UMETNOSTI

ODBOR ZA SPOMENIK PADLIM V NOB IZ ŠKEDNJA, SV. ANE IN KOLONKOVCA

vabi na

SLAVNOSTNO ODKRITJE SPOMENIKA

v nedeljo, 11. marca 2001, ob 10. uri v istrski ulici št. 192

V POGOVORU NA TV PRIMORKA

HADRIJAN CORSI POTRDLIL KANDIDATURO

TV Primorka v Šempetru pri Gorici je v nedeljo, 4. t.m. zvečer, predvajala daljši, skoraj enourni pogovor s števerjanskim županom, gospodarstvenikom in političnim delavcem Hadrijanom Corsijem. Ponovila ga je v ponedeljek, 5. t.m. popoldne. V pogovoru, ki ga je vodil naš sodelavec Marjan Drobež, je ugledni gost pojasnil in utemeljil svoja stališča in poglede na vsa najpomembnejša vprašanja, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v Furlaniji-Juljski krajini, zlasti še na Goriškem.

Po njegovem bo izvajanje zaščitnega zakona za Slovence zahtevalo enotnost, strnjeno in veliko politične volje celotne naše narodne skupnosti. Dotaknil se je tudi občutljivega vprašanja o tem, zakaj Slovenci niso že doslej izkoristili možnosti za

potrditev svoje narodne istovetnosti, ki so vsebovane v raznih italijanskih zakonih.

Hadrijan Corsi je v omenjenem pogovoru potrdil, da je na bližnjih volitvah pripravljen kandidirati za senatorja, če bo L.i. koalicija Marjetica tako sklenila. Njegovo kandidaturo, kot znano, podpira Slovenska skupnost. Kandidiral bi na območju, kjer sta bila izvoljena senatorja Darko Bratina in Mitja Volčič.

V pogovoru na TV Primorka je Hadrijan Corsi poudaril tudi pomen in možnosti za nadaljnje sodelovanje med občino Steverjan, ki je središče tistega dela Goriških Brd, ki spada pod Italijo, ter Goriškimi Brdi v Sloveniji. Za rojake v slovenskem delu Brd je dejal, da so "njegovi bratje".

BEOGRAJSKI NADŠKOF MSGR. FRANC PERKO V GORICI

O BALKANU IN NJEGOVIM VELIKIM PROBLEMIH

V dvorani goriškega pokrajinskega sveta je Študijsko raziskovalni forum za kulturo v sodelovanju s štandresko dekanijo priredil v ponedeljek, 5. t.m., predavanje beograjskega nadškofa msgr. Franca Perka o temi *Kako se umirja balkanski vulkan?* Pred številnimi poslušalci obeh narodnosti je predavatelj natančno analiziral zgodovinske, kulturne in politične razloge razpada Jugoslavije, pri čemer je podčrtal dejstvo, da je bilo to povezano s svetovnim razpadom komunističnega sistema, ki je zatiral nacionalne in politične svoboščine. Poglobljeno je spregovoril tudi o zelo zapletenih mednarodnih in medverskih odnosih, ki se zmeraj grozijo, da bodo z novimi žarišči (Makedonija, južna Srbija, Bosna) zadobili še nove razsežnosti. Pozitivno je ocenil zadnje politične spremembe v Srbiji in sedanjih oblasti priznal, da z demokracijskimi sredstvi skuša razrešiti medetnične spore, če-

FOTO BUMBACA

prav to zelo otežujejo nacionalistični ekstremizmi. Beograjski nadškof meni, da bo v tem prostoru nujna večdesetletna prisotnost zahodnih vojaških sil, kar pa verjetno ne bo preprečilo še nadaljnega oženja sedanje Zvezne republike Jugoslavije. Izpostavil je pomembno vlogo posameznih verskih skupnosti - pravoslavne, katoliške in muslimanske - pri vzpostavljanju

nju medsebojnega dialoga in prizadevanjih za spravo, ki jo hudo preizkušeni narodi na Balkanu tako krvavo potrebujejo.

Razvila se je zelo živahna razprava, v kateri je predavatelj na njemu lasten prepričljiv način in s temeljitim poznavanjem problematike še poglobil pereče probleme sožitja na Balkanu.

MV

PREJŠNJI TEDEN V OBČINSKEM SVETU

PRORAČUN TISOČLETNICE

Prejšnji teden se je goriški občinski svet kar na treh zasedanjih ubadal s predstavitvijo in diskusijo okoli proračuna za leto 2001. Ob odsotnosti župana je pomembnejše posege, ki jih nameravajo uresničiti ali vsaj načeti v tem letu, predložil prisotnim svetovalcem podžupan Noselli, medtem ko je prvi občan posredoval krajši zapis, v katerem podčrtuje smernice, na katerih se omenjeni proračun gradi. Velja najprej povedati, da o slovenski narodni skupnosti ali odobritvi zaščitnega zakona župan ni navedel niti besedice, čeprav se precej omenjajo praznovanja okoli tisočletnice, priprave na novo Evropo, peti koridor in še kaj.

Slovenska svetovalca SSK Božidar Tabaj in Erika Jazbar sta v ta namen predstavila tudi šest

izboljševalnih amandmajev, ki so bili po "pravilih igre" med večino in opozicijo zavrnjeni razen prvega, v katerem se omenja tematika športnega centra v Pevmi. Svetovalka Jazbarjeva je namreč omenjeni amandma umaknila, potem ko je dobila s strani župana zagotovilo, da bo po odobritvi preliminarnega načrta potrebna vsota za omenjeni center poskrbljena s potrebno proračunsko spremembo.

Diskusija okoli proračuna je bila precej kratka in ne posebno napeta, odvijala pa se je v pričakovanju na vstop Severne lige v večino, ki legitimira Valentijevo upravo.

Severna liga je volila v prid proračunu za leto 2001 in s tem nekako dala še kako jasno sporočilo.

"GIBANJE IZ SEATTLA" PREJŠNJO NEDELJO V GORICI IN NOVI GORICI

ZA PRESEGANJE VSEH MEJA

FOTO BUMBACA

V nedeljo se je "gibanje iz Seattle" preselilo iz Trsta v Gorico, kjer sta bila na programu shod in manifestacija ob meji med Gorico in za bolj odprto politiko do migracije. Izgredov, ki so jih pričakovali v velikem številu opremljeni policisti, ni bilo. Manifestanti, med katerimi so bili predstavniki leveice, socialnih centrov, zeleni in katoličani, so želeli le predložiti svoja gledanja na globalizacijo, ki lahko pozna tudi drugačno lice, tako, ki bi bilo po meri človeka.

GOVOR DR. DRAGA ŠTOKE V ŠTEVERJANU 22. FEBRUARJA

SLOVENŠTVO, DEMOKRACIJA IN KRŠČANSTVO (2)

Če smo na ta zakon čakali polnih trideset let (pred toliko leti je namreč prva uradna slovenska delegacija pri tedanjem ministrskem predsedniku Emiliju Colombu zahtevala globalno zaščito naših pravic), potem ne smemo še nadaljnjih trideset let čakati, da bomo prišli do izvršilnih norm, do katerih imamo po zaščitnem zakonu pravico.

V svojih 29 členih pravkar izglasovani zaščitni zakon govori na splošno o pravicah Slovencev, ki živimo v deželi Furlaniji-Juljski krajini, torej tudi Slovencev v Benečiji in v Kanalski dolini, in to je za nas pozitivno dejstvo. Ne moremo pa s tem zakonom biti zadovoljni, ko predvideva le malo konkretnih drugih zakonitih jamstev: ne vemo še namreč točno, v katerih občinah in krajevnih enotah bomo lahko uporabljali slovenski jezik, saj bo to morala določiti šele v prihodnje imenovana paritetna komisija, v kateri bo pol slovenskih in pol italijanskih članov. Kako bo ta komisija določala teritorij, v ka-

terem bomo kot posamezniki in skupnost lahko imeli svoje pravice? Zakaj ni ta zakon že zdaj določil in natančno imenoval vse občine v deželi Furlaniji-Juljski krajini, v katerih živimo Slovenci? Kdo je kriv, da ni že danes prišlo do te najosnovnejše določitve občin in krajev, v katerih živimo Slovenci kot narodnostna skupnost?

In nadalje: zakaj ni že v tem zakonu zajamčeno naše politično zastopstvo tako na državni kot na deželni in krajevni ravni? Tako kot je to v slovenskih zakonih zajamčeno za italijansko skupnost v Republiki Sloveniji, ki avtomatično izvoli svojega predstavnika v slovenski parlament, mi pa nič? Nadalje: kako bo z našim glasbenim šolskim, kako bo z našim delovanjem, samostojnim delovanjem na državnem konservatoriju? Bomo zares avtonomni kot glasbeno-šolska sekcija ali morda celo le navadni nezaželeni gostje na državni višji šoli? Kako bo tam z našimi slovenskimi napisi in dvo-

jezičnim poslovanjem? O tem pravkar sprejeti zaščitni zakon ne govori podrobneje, kar bomo morale storiti izvršilne norme, če seveda bodo!

To je le nekaj vprašanj, ki ostajajo odprta in na rešitev katerih bomo morali budno paziti, da ne bomo zopet izigrani, da ne bomo zopet popeljeni žejni čez vodo, kot se temu pravi.

V prvi delegaciji, ki je pred tridesetimi leti zahtevala v Rimu pravično zaščito naših pravic, smo bili takratni zastopniki trdnoprepričani, kako bi se tu ne spomnil vsaj takih oseb, kot so bili pokojni dr. Avgust Sfiligoj, Izidor Predan, Albin Škerk, da je dober, pravičen zakon že pred nami, pa smo se globoko usteli: trideset let smo morali čakati, da smo v letu 2001 končno dobili zaščitni zakon, toda žal pomanjkljiv, nedorečen, spet bolj programske kot konkretne vsebine. Ne pravim, da je ta zakon slab, ker je pač le vsaj nekaka juridična baza za nas, toda pomanjkljiv na našem narodnostnem boju in vsestranskih prizadevanjih, tudi hvalisale se bodo morda nekatere stranke, češ da imamo zašči-

tni zakon po njih zaslugi, vse to se bo lahko v bližnji bodočnosti zgodilo, toda mi vemo, da brez nas samih, brez našega trdega in vztrajnega dela niti tega ne bi imeli, kar imamo danes, in tudi takih izvršilnih norm, ki nas bodo zares zaščitile, ne bo.

Brez vsake evforije torej, brez odvečnega nazdravljanja sprejetju zaščitnega zakona s šampanjcem, pojdemo na pot v jutrišnji dan, naslanjajoč se predvsem na lastne sile, na lastno delo, na lastne žrtve, na lastno doslednost in vztrajnost.

Pot v jutrišnji dan ne bo bistveno nič drugačna od one, ki ste jo pred petdesetimi leti začeli Steverjanci z ustanovitvijo Kmečko delavske zveze, ne bo nič drugačna od one, ki se ji pravi politična samostojnost, demokratična zavest, trdo zakoreninjeno slovenstvo v naših srcih in v naši zavesti.

S to mislijo pojdemo z zaupanjem v jutrišnji dan, v objem novih časov in novih izzivov, ki so pred nami, trdno sloneč na izkustvih naše zgodovine in naše slovenske stvarnosti na Tržaškem, na Goriškem, v videmski pokrajini, skratka, povsod, kjer živi naš narod in je trdno zasidrano naše neminljivo slovenstvo.

KONEC

LEPA NOVICA IZ LAŠKEGA

"TRŽIČ" IMA SVOJ SEDEŽ

Odborniki društva Tržič so nam sporočili lepo novico. Občinska uprava jim je končno dodelila potreben in zaželen sedež za društvene dejavnosti. Novi sedež je v ulici Valentinis, 84, v poslopju bivše Solvay, tik ob uradu ANPI in Legambiente, in sicer v prvem nadstropju. Sedež društva Tržič se torej nahaja na poti, ki pelje iz Trsta v središče mesta in gleda na cesto. Sedež je kar velik, saj ima kar 40 m², je svetel in je obrnjen na jug. Odborniki mislijo, da bo primeren za njih potrebe in dejavnosti, in upajo, da ga bodo uporabljali in obiskovali vsi Slovenci iz Tržiča in Laškega nasploh. Hvaležni so seveda občinski upravi, da je ugodila njih prošnji in potrebam. Bralcem Novega glasa, posameznikom, podjetjem, slovenskim organizacijam pa bi radi povedali, da je sedež prazen in potrebuje vse: opremo, telefonske, računalniške in druge aparature. Doslej se je društvo Tržič posluževalo osebnih telefonov, faxov, računalnikov, fotokopirnih strojev, omar itd. Obračajo se zato na banke, podjetja, organizacije, posameznike, da jim po svoji moči priskočijo na pomoč, da si nabavijo vsaj najnujnejše. Opozarjajo, da vsakdo lahko svoje prispevke do vsote štirih milijonov, ki jih nameni društvu, lahko odtrga od davka 740. Tekoči račun na banki Doberdob-Sovodnje je: 5864/5 ABI 08532 CAB 64630.

TRST A BO "POKRIVAL" TISOČLETNICO GORICE

V prostorih goriške občine je bila prejšnji teden tiskovna konferenca, na kateri so občinski upravitelji predstavili tesno sodelovanje med organizatorji prirediteljem ob tisočletnici Gorice in med deželnim sedežem RAI, se pravi tudi z Radiom Trst A. Direktor Roberto Collini je poudaril, da bosta deželni radio RAI in televizija posvetila veliko pozornosti dogajanju na Goriškem med slovesnostmi, ki bodo uglasene na temo proslavljanja tisočletnice Gorice. Slovenski radio pa je predstavljal Igor Tuta, ki je izčrpno podal programsko shemo oddajanja slovenskih programov in povedal, da Radio Trst A posveča veliko pozornosti Gorici. Tako je izrecno pohvalil oddajo *Goriški val*, napovedal pa tudi dva niza oddaj, ki jih bosta pripravila goriška avtorja Marko Waltritsch in Janez Povše; oba bosta pisala na temo goriške preteklosti, prvi z družbenega in zgodovinskega področja, drugi pa s področja lepih umetnosti in kulture. V imenu direktorja informacijskega oddelka Radia Trst A in slovenske televizijske postaje RAI Saše Rudolfa pa je povedal, da bodo tudi slovenski častniki z gledno sledili dogajanju na Goriškem in v Gorici v letu pomembnih obletnic.

CONCORDIA ET PAX

V petek, 9. marca, ob 17.30 v sejni dvorani goriške pokrajine združenje Concordia et pax prireja srečanje, na katerem bosta zgodovinarja Raoul Pupo in Nataša Nemeč predstavila zadnje zgodovinske raziskave, medtem ko bosta predsednik in podpredsednik društva Sergio Ambrosi in Vinko Paljk orisala smoter Združenja.

NIŽJEŠOLCI V LETOŠNJIH
PUSTNIH SPREVODIH

STARI SLOVANI NA POHODU

Šaljivec pust se je s svojimi šalami že umaknil resnemu postu, vendar samo za trenutek spet priključimo v spomin njegove maske in pustna sprevoda, ki sta se vila sredi februarja po Gorici, po glavni sovodenjski cesti pa 25. februarja. Med skrbno pripravljenimi vozovi, v Sovodnjah si je prvo mesto zaslužilo KD Sabotin iz Štmavra z vozom *Olimpijska džungla*, so sprevod spremljale tudi skupine. Na drugo mesto se je med temi uvrstila sovodenjska osnovna šola P. Butkovič Domen, ki se je predstavila s *Kurjo polko*, tretje so si priborili sovodenjski malčki in prvošolčki kot *Ostržki*. Četrto in peto mesto pa so zasedli učenci srednje šole Trinko, ki so se pod naslovom *Prihajajo Slovani* prelevili v naše prednike, in učenci iz Doberdoba, ki so prikazali pisano *Pšenično polje*. Goriški nižješolci so se na "nastop" pripravljali v popoldanskih urah v ustvarjalni delavnici, ki jo je vodila Breda Bertalanč. Marljivo so šivali hlače in halje iz grobe jute, iz različnih materialov izdelali sablje, ščite, šleme in loke, da bi čim bolj posebili stare Slovence na pohodu proti Gorici. Izbira tematike ni bila naključna, namenoma je bila izbrana ob tisočletnici prve obleme Gorice, da bi tudi s pustno prelevitvijo spomnili, da je bil slovanski narod že od nekdaj aktivno soudeležen pri zgodovini našega mesta. Na goriškem pustnem sprevodu so "naši najstniški Slovani" ponujali kruh in sol, simbola slovanske gostoljubnosti. Vmes so prepevali pesmi iz slovanske ljudske zakladnice. Po sovodenjskih ulicah so vozili tudi voziček s senom in z zajčkom v kletki ter gledalcem dajali rožnato repo.

IK

DOBRA VOLJA JE NAJBOLJA

Člani Odra 90 so se polni dobre volje in navdušenja 16. in 17. februarja odpeljali na Gorenjsko, kjer je dramska skupina nastopila s komedijo *Strogo zaupno*. V soboto popoldne so prišli v Rakitno, kjer jih je ljubeznivo sprejela in pogostila Metka Klanjšček. Po uspešni večerni predstavi jih je čakala dobra večerja, sledila je še zabava. V nedeljo so preživeli jutro ob jezeru, zatopljeni v čudoviti in umirajoči naravi. Popoldne so se odpravili v Begunje in se tudi tam predstavili vaščanom. Bila je enkratna izkušnja, ki je skupino še bolj povežala in navdušila, saj so se vrnili s košarico domačih dobrot in polni novih ter spodobnih energij.

ZAHVALA

V Duhovniškem domu v Gorici je v zgodnjem jutru 23. februarja Gospod poklical k sebi našega dragega brata

ANTONA PRINČIČA, ŽUPNIKA V JAMLAH.

Bog plačaj vsem, ki ste njemu in nam v boleznih in ob smrti izkazali toplo bližino. Posebno zahvalo dolgujemo g. nadškofu Dinu De Antoniju, upokojenemu g. nadškofu A. Vitalu Bommarcu, številnim slovenskim in italijanskim sobratom, ki so se s somaševanjem udeležili bogoslužnega slovesa v goriški stolnici. Ravno tako smo hvaležni vsem udeležencem pogrebne bogoslužja zlasti iz župnij, v katerih je naš brat 53 let služil Bogu in ljudem, to so Jamlje, Zgonik, Števerjan.

Jamlje, 26. februarja 2001
Sestri, brata in vsi sorodniki

PREŠERNOVA PROSLAVA V ŠOLSLEM SREDIŠČU

DUH VELIKEGA PESNIKA MED NAMI

HARJET DORNIK

Dijaki slovenskih višjih srednjih sol so v petek, 23. februarja, oblikovali res prijetno Prešernovo proslavo. Posebnost srečanja je bila prisotnost med nami igralca Pavleta Ravnohriba, ki je posebej velikega pesnika v lanski televizijski nadaljevanki *Prešeren* in se je to jutro predstavil v dvojni vlogi.

Mateja Černic je v uvodu v proslavo poudarila pomen tega edinstvenega praznovanja, ki ga drugi narodi ne poznajo. Na njem se vsako leto zamislimo v našo pripadnost slovenskemu narodu in jeziku, kajti "Prešeren nas vabi v ohranjanje bogstva in globokih korenin našega naroda, da bomo lahko kot klenne osebnosti v življenju resnično ustvarjalni in da bomo v moči svoje samozavesti lahko iskreno odprti do drugega in drugačnega". Sledil je ogled nekaj pomembnejših prizorov iz televizijske nadaljevanke, ki so priklicali vzdušje takratnega časa, pesnikove prijatelje in težke trenutke njegovih življenjskih izbir.

Nato je stopil na oder igralec Pavle Ravnohrib. Najprej je dijake obiskal kot "Prešeren". Mladi so si zamislili vrsto vprašanj, ki bi jih postavili velikemu Pesniku, ko bi ta danes resnično stal pred njimi: kako se je navdušil nad pesništvom, kaj

mu je pomenila ženska, katera poezija mu je najljubša, ali smo Slovenci njegovi dobri "učenci"... Razvil se je svojevrsten pogovor, ki je v avditoriju pričaral vso veličino Prešernovega duha in aktualnost njegove poezije, približal mlajšemu rodu Pesnikovo dušo, trpljenje in stiske, njegove poglede, izbire, občutljivost in značajnost. Govorica igralca je prevzela vse zbrane dijake in ostale ter približala Prešerna bolj kot katerikoli učni tekst, še posebno takrat, ko je igralec rahločutno podal Pesnikovo najljubšo poezijo *Slovo od mladosti*.

Sledil je glasbeni intermez z Patrika Quaggiata, med ka-

terim je Prešeren prepustil mesto Pavletu Ravnohribu. Tudi zanj so dijaki imeli zanimiva vprašanja, tako da se je igralec lahko sproščeno izpovedal o marsikaterem vidiku svojega poklica. Spregovoril je o velikem vloženem trudu za dosego poklicnih ciljev, zlasti odlične dikcije, o lažjih in težjih trenutkih pri interpretaciji Prešernovega lika, o svojem odnosu do Pesnika in o nadaljevanju, o vrednotah prijateljstva, kulture in umetnosti, o potrosništvu v sodobni zahodni družbi in o likih, ki bi jih rad v bodoče igral. Nazadnje je še enkrat očaral avditorij z interpretacijo Prešernove *Glose*.

Dijaki Saša Radetti, Eliana Humar in Tjaša Dornik so nato recitali tri pesmi, ki so ji njihovi sošolci Martin Clainschek, Tadeja Rijavec in AX objavili v prvi in drugi številki šolskega glasila *Prihodnost smo mi*. Proslava je sklenil pevski zbor pedagoškega liceja, ki so se mu pridružili nekateri dijaki drugih zavodov. Dijaki in njihovi mentorji, med temi zlasti profesorji Bruna Cijak, Darjo Frandolič in Irena Pahor, so s to res dobro pripravljeno prireditvijo potrdili, da je moč v Prešernovem duhu, ko se povežejo moči in sposobnosti vseh, ki sestavljamo slovenski narod, ustvariti res kakovostne doživljajske trenutke.

OBVESTILA

UDELEŽENCE POTOVANJA v Sirijo in Jordanijo naprošamo, naj se zberejo na letališču v Ronkah v ponedeljek, 12. marca, ob 6. uri zjutraj. Priporočamo točnost in seveda veljavne osebne dokumente!

ODBOR STARŠEV goriških osnovnih sol vabi v sredo, 14. marca, ob 20.30 v prostore OŠ O. Župančič v ul. Brolo na predavanju *Šport v službi otroka ali...* Predaval bo prof. Ivan Peterlin.

ZADNJA OTROŠKA urica *S prijatelji v knjižnico* za bralce od 8. do 10. leta bo v Feiglovi knjižnici 12. t.m., ob 17. uri. Dijaki 4. letnika Pedagoškega liceja bodo pod vodstvom prof. M. Pirih uprizorili slovensko pravljico *O treh grahih*.

V DRŽAVNI knjižnici v Gorici bo v sredo, 14. t.m., ob 18. uri predstavitev publikacije *Lo sloveno essenziale* avtorja Giovannija Tallonija. Uvedla ga bo dr. Marjeta Kranner.

ŽUPNIJA SV. ANDREJA v Štandrežu in PD Štandrež vabita na izlet v Milan in na srečanje s Slovenci, ki živijo v Lombardiji. Izlet bo 18. t.m. Informacije in vpisovanje: Ema, tel. 0481 21361, Tiziana, tel. 0481 533177.

SSG in društvo Tržič: A. Baricco, Devetstvo v interpretaciji J. Petrovca in režiji M. Sosiča. V četrtek, 8. t.m., ob 20.30 v Občinskem gledališču v Tržiču.

SSG: gostovanje SNG - Drama Ljubljana. Dostojevski Idiot, 13 skic iz romana. Režiser Mile Korun. V ponedeljek, 12. marca, ob 19.30 za goriške abonente SSG (red A in B) v Kulturnem domu v Trstu. Poskrbljen je pre-

voz z avtobusom. Rezervacije v uradu Kulturnega doma (tel. 0481 33288)

NA POBUDO lovskih družin iz Števerjana in Jazbin, občinska civilna zaščita, društvi Sedej in Briški grič ter domača osnovna šola prirejajo v soboto, 17. marca, *Ekološki dan*. Zbirališče ob 14.30 na parkirišču pri občinski stavbi v Števerjanu. S seboj prinesite delovne rokavice.

DAROVI

ZA SKLAD Nade Pertot: K.P. 100.000 lir.

ZA OBNOVITVENA dela nepremičnin KTD-ja: N.N. 400.000 lir.

ZACERKEV sv. Ivana: Cirila Sakside 100.000; razni 200.000 lir.

ZA NOVI glas: Ana Calligaris 20.000 lir.

ZA SLOVENSKO Karitas: Jožica Klanjšček 100.000 lir.

ČESTITKE

Skupnost družin Sončnica je dobila novo članico. Mamici Viviani, očku Andreju ter malemu Nejcju iskreno čestitamo, novorojenki Anji pa želimo veliko sončnih dni.

Dobrodošla Anja! Z mamico Viviano, očkom Andrejem in mami Nejcem se veseli Športno združenje Olympia!

SOŽALJE

Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela izreka globoko sožalje odbornici Anamariji, bratom Ludviku in Mirki ter ostalim sorodnikom ob bridki izgubi dragega brata Jožefa Devetaka.

11

ČETRTEK,
8. MARCA
2001

KROŽEK ANTON GREGORČIČ in KC LOJZE BRATUŽ

vabita na zadnji večer z naslovom

TEČAJ PREŽIVETJA ZA SLOVENCE V ITALIJI

Predaval bo prof. Samo Pahor

Zadnje srečanje bo v petek, 9. marca, ob 20.30, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž - Gorica

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN

PRAZNOVANJE SV. VALENTINA

VESELO OTROŠKO POPOLDNE

Predstavitve igrice Zajčkov čarobni lonec, nastop OPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic

Štmaver, nedelja, 11. marca 2001, ob 15. uri

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
SKLAD RS ZA LJUBITELJSKE DEJAVNOSTI

PRIMORSKA POJE 2001

GORICA, KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Nedelja, 18. marca 2001, ob 17. uri

SODELUJEJO: MoPZ Pivka, MoPZ Kras - Opatje selo, Dekliški zbor Danica - Vrh sv. Mihaela, APZ Canto ergo sum tolminskih študentov, MoPZ Vasilij Mirk - Prosek-Kontovel in Komorni zbor Nova Gorica.

ŠTANDREŽ, ŽUPNIJSKA CERKEV

Petek, 23. marca 2001, ob 20.30

SODELUJEJO: MePZ Angelski spevi - Otlica, Tercet Ver laetum - Opčine, MePZ Sveti Anton - Kobarid, MePZ Godovič, MePZ Mačkolje in MoPZ Mirko Filej - Gorica.

VALTER NANUT JE RAZSTAVLJAL V ŠTANDREŽU

MOJSTER FOTOGRAFIJE

Mojster fotografije Valter Nanut (na sliki) je imel v župnijski dvorani A. Gregorčič v Štandrežu minuli teden fotografsko razstavo, ki je potrdila njegov sloves odličnega fotografa. Razstavo je priredilo domače društvo Štandrež v nizu srečanj z vaškimi avtorji, ki so jim dali zgovoren naslov *Spoznajmo domače ustvarjalce*.

Tokratna razstava nam je od srede do nedelje, 4. t.m., predstavila zadnja dela mojstra Valterja Nanuta, ki upravičeno velja za enega najboljših goriških fotografov. Razstavil je 40 svojih del iz zadnjega obdobja, in to pretežno krajinske umetniške fotografije, po katerih je tudi sicer znan. Lepega kulturnega večera se je v sredo, 28. februarja, udeležilo veliko ljudi, ki so prislunili Nanutovemu prijatelju in fotografskemu mojstru Flaviu Mosettiju, ki je do-

FOTO BUMBACA

mačega mojstra predstavil in povedal tudi nekaj več o njegovih delih. Za lepši kulturni večer sta poskrbela tudi gojenca Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel Joahim in Mihal Nanut, ki sta poskrbela za doživeto glasbeno točko.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabita

v soboto, 10. marca, ob 20.30

v komorno dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž na

NAGRAJEVANJE IN PREDSTAVITEV PUBLIKACIJE

GORICA, GLEJ

Zbirko zborovskih skladb, nagrajenih in priporočenih na natečaju, razpisanem ob 1000-letnici Gorice in Solkana, na besedila z goriško tematiko, bo predstavil skladatelj Štefan Mauri. Sodeluje Pevska skupina Musicum.

BENEŠKA SLOVENIJA

GORIŠKA KRONIKA

MAŠNA BERILA V DOMAČEM PREVODU

V ORGANIZACIJI SREDIŠČA PLANIKA

UPRAVE NA GORIŠKEM PO LETU 1985

VOLITVE V OBČINI GORICA IN SLOVENCİ (1)

REMO DEVETAK

V letu 1995 je Katoliški glas v mesecu juniju objavil na prvi strani zapis z naslovom *Škodljivo vključevanje v neslovenske stranke*, v katerem sem podal opis, kako so Slovenci volili v goriški občini v povojnem času od prvih občinskih volitev 5. septembra 1948 do devetih z dne 12. maja 1985.

V prejšnjem zapisu sem navedel imena strank, na katerih tradicionalno nastopajo slovenski kandidati, število glasov ter imena izvoljenih svetovalcev.

Mandatna doba desetih volitev je trajala štiri leta, bile so 7. maja 1990. Na njih se predstavila dve listi zelenih s simboli golobice in smehljajočega sonca. Na slednji je kandidiral znani slovenski obrtnik iz Sovodenj, lista je prejela 913 glasov, sovodenjski obrtnik pa se je uveljavil kot prvi neizvoljeni.

Lista SSK je prejela 1416 glasov (leta 1985 pa 1437), izvoljena sta bila Marjan Breščak in Bernard Špacapan, lista KPI si je zagotovila 3095 glasov (leta 1985 4395), izvoljena pa sta bila Ivan Bratina in Igor Komel. Velja pripomniti, da kljub padcu glasov liste z ozirjem na število glasov zadnjih volitev, ko ni bil izvoljen Slovenec, je na teh volitvah izvolitev dveh Slovencev za stranko bilo pravo preseženje, še posebno ko je od šestih svetovalcev leta 1985 zdrknila na štiri. V socialističnih vrstah so zabeležili porast glasov in števila svetovalcev. Od 2405 glasov leta 1985 so se povzpeli na 3764 glasov in od treh prišli na pet svetovalcev, med katerimi pa ni bilo Slovenca. Za pičlih 8 preferenčnih glasov ni bil izvoljen Marko Waltritsch. Pomislimo, da v letu 1975 na listi PSI, ki je prejela 3109 glasov, so bili izvoljeni kar trije Slovenci, in sicer Peter Sancin, Vladimir Nanut in Marko Waltritsch.

Med odgovori, ki so jih kandidati na intervjujih podajali pred volitvami, sem izbral odlomke treh slovenskih kandidatov listi PSI, KPI in SSK. Prva dva nista bila izvoljena, medtem ko je tretji bil. Odlomki so zanimivi, eden dopolnjuje drugega, čeprav na prvi pogled ocena ni povsem sprejemljiva. Prvi govori o predanosti slovenstvu, drugi o razprševanju glasov, tretji o prisotnosti etnične stranke v našem prostoru. Naj mi bo dovoljeno, da te odlomke dobesedno citiram.

Prvi odlomek: Vpr: Je monizem, z drugo besedo združevanje Slovencev v eni stranki na narodnostni osnovi, perspektiven ali pomeni zapiranje v lastni krog? Odg: Vprašanje bi rad obmil: Kdo je Slovenec? Smo Slovenci tisti, ki smo, še zlasti v mestu, ohranili naš jezik in kulturo v domačem jeziku in javnem občevarju, tisti, ki obiskujemo slovenske šole in pošiljamo vanje svoje sinove in hčere, ki obiskujemo slovenske kulturne prireditve, beremo slovenske časopise in knjige, tisti, ki nas naši italijanski someščani poznajo in cenijo kot Slovence, ali "samo" tisti, ki so včlanjeni v eno samo "doc" stranko?

Drugi odlomek: Vpr: Mislite, da je nevarnost razprševanja glasov tako neposredna, kakor se skuša z določene strani prikazati? Odg: Skozi vse leto so časopisni stolpci polni priseganja na pluralizem, dva tedna pred volitvami pa si dobimo njegovo "grdo" inačico, ki ji pravimo razprševanje glasov. Sit volk in cela koza obstajata samo v ljudskem reku. Klic k strnjivosti izzveni danes boljševisko, miloševsko, veterokomunistično, monistično, realsocialistično, vzhodoevropsko, balkansko in enobejsko. Mi pa smo že nekaj časa v Evropi z veliko začetnico, kjer vsakdo odloča po svoji vesti, kjer ni lobijev, kjer ni framonstva, centra odločanja ekonomske oligarhije, malijskega pritiska in občasnih pozivov škofovske konferenice. Zato lahko razpršimo glasove, pa še prešteti nas ne morejo.

Tretji odlomek: Vpr: Kakšen volilni uspeh pričakujete osebno in za vašo stranko? Odg: Pričakujemo, da slovenski volilci oddajo čim več glasov SSK, ker naš glas edini slovenski stranki je očitna priča prisotnosti slovenskega življa.

Enajste volitve z dne 12. 6. 1994 so potekale po novem volilnem zakonu z dne 25. 3. 1993 št. 81, ki določa, da lahko koalicija z več strankami se dogovori za podporo izbranemu županskemu kandidatu, ki ga volivci direktno izvolijo, v slučaju da županski kandidat v prvem krogu ne dobi absolutne večine glasov, se volitve ponovijo po dveh naslednjih tednih. Zmagoviti županski kandidat in njegova koalicija v občinskem svetu prejmejo 24 svetovalskih mest na 40, ostala si porazdelijo sorazmerno po prejetih glasovih ostale liste. Potrebno je omeniti, da na teh volitvah ne zasledimo več tradicionalnih imen strank, ki so dolga leta vedrila goriško politično stvarnost, omenimo jih: DC-PSI-PLI-PRI-PSDI in PCI, pripomniti je treba da edina lista ki do sedaj še samostojno nastopa s svojim znakom je SSK, prej SDZ.

Z navedbo nastopajočih list, ki so v raznih koalicijah podpirale županskega kandidata, bomo tudi zaznali imena raznih strank in gibanj, ki sedaj vedrijo ali se potegujejo za politično upravni prostor na Goriškem. Strank in gibanj, ki so nastopale s svojimi listami, je bilo osem s štirimi županskimi kandidati. V levosredinski navezi pod oznako Progresisti (DSL, SKP, socialisti in Mreža), lista Cittadini per l'Isontino in SSK. Desna naveza pa z AN in FI. Severna liga in LS sta nastopili skupno. Lista Zelenih Golobica je nastopila sama. Izidi volitev prvega oz. drugega kroga: zmagovita koalicija desne sredine z županom Gaetanom Valentijem je prejela 11.424 oz. 12.807 glasov, levosredinska naveza z županskim kandidatom Brunom Crocettijem 7.436 v prvem in 9.403 v drugem krogu. Posamezne liste koalicije so prejele: Cittadini per l'Isontino 1383 glasov, Progresisti 3.314 glasov, SSK 1.389 glasov. V koaliciji sta bila izvoljena Slovenca Bernard Špacapan za stranko SSK in Igor Komel Progresisti.

DAUJE

BOŽJA BESEDA DRUGIČ V TERSKEM NAREČJU

Težišče naše pozornosti ob poročanju iz videmske pokrajine predstavljajo običajno Nadiške doline, ki so srce slovenske Benečije; kako pa je s slovensko skupnostjo iz Terske doline oz. s človekom, ki živi pod Mužcem, na območju, ki se razprostira med Terom in Prosnidom, je navadno vprašanje, na katerega zna malokdo odgovoriti. O slednjem se premalo govori in piše, malo je tudi tekstov, pisanih v domačem slovenskem terskem narečju, ki se razlikuje od nadiškega in se bliža rezijanskemu. Marsikaj se spreminja tudi v teh dolinah, saj si v smislu ovrednotenja slovenskega narečja in kulturne specifičnosti prizadevajo domače uprave z županom in predsednikom Gorske skupnosti Terskih dolin Berro na čelu, cerkev z župnikom Renzom Calligarom in prosvetni delavci. Ne nazadnje smo lahko tudi na valovih radia Trst A poslušali mesečni glas, ki prihaja iz Tera, v sklopu tedenske oddaje *Nediški zvon*, za katerega upamo, da bo čimprej ponovno stekel.

V lanskoletnem velikonočnem času smo segli po zelo dragoceni knjigi, ki jo je omogočila župnija Bardo in je objemala prevod dela mašnih beril v domačem slovenskem narečju. Publikacijo z naslovom *Boava beseda* (Božja beseda) so omogočili domači župnik v sodelovanju s Centrom za kulturne raziskave iz Bardo in z Združenjem Evgen Blankin iz Čedad.

Gospod Renzo Calligaro je zelo poznan župnik v Terskih dolinah, in sicer v Bardu in Zavarhu; po rodu je Furlan, vendar se je v več kot dvajsetih letih duhovnega vodenja omenjene žup-

nije naučil jezika naših ljudi. Med božičnimi prazniki je poklonil vsem vernikom in ljubiteljem domačega narečja drugo knjigo *Boave besiede*. Na 130 straneh nam publikacija ob sočnosti domače besede tudi tokrat ponuja krasne ilustracije iz *Rimskega misala*, ki sega v leto 1902. Tokratna objava pa ima tudi posebno pomen. Župnik Calligaro je namreč drugi del mašnih beril v slovenskem terskem narečju poklonil spominu na preminulo postavna domača duhovnika gospoda Cruderja in gospoda Blasutta, ki sta sicer živela v različnih obdobjih, oba pa sta vztrajno branila slovensko besedo in bila zaradi tega hudo preganjana. Dragocena knjiga je posvečena njima v spomin ter vsem tistim navadnim ljudem, ki so doživljali pritiske v vsakdanjem življenju.

Publikacijo so omogočili vedno isti prizadevni protagonisti, in sicer domači župnik Calligaro, Združenje Blankin in Center za kulturne raziskave.

EJ

KOVIČ IN PLESTENJAK V PREŠERNOVEM DUHU

ERIKA JAZBAR

Prejšnji petek so tudi na Trbižu praznovali Dan slovenske kulture, ki ga že deveto leto prireja Slovensko kulturno središče Planika. Udeleženci so se zbrali v dvorani Kulturnega središča na Trbižu. Praznovanje so na najpristnejši način s pesmico začeli otroci, ki obiskujejo tečaj slovenskega jezika.

Sledil je pozdravni nagovor predsednika središča Rudija Bartalotha, ki se je v svojem posegu dotaknil nekaterih aktualnih tematik. Najprej je povedal, da ima središče moderen pristop do praznika slovenske kulture, ki je posvečen največjemu ustvarjalcu Prešernu, saj ob vsaki izvedbi poglobi življenje in delo sodobnih slovenskih ustvarjalcev. Letos je na vrsti Kajetan Kovič - bil je tudi prisoten na prireditvi - ki je velik del svojih prizadevanj in del posvetil prav najmlajšim in mladini. Tudi na Dnevu slovenske kulture v Kanalski dolini je beseda tekla o sprejetem zaščitnem zakonu za slovensko manjšino. Bartaloth je pohvalil sprejetje zaščitnega zakona, dobro pa se zave-

OBVESTILO

KRŠČANSKA KULTURNA zveza iz Celovca, ZSKP iz Gorice, ZSKD iz Trsta, ZCPV iz Trsta in Zveza pevskih zborov Primorske, SKS Planika pod pokroviteljstvom občine Trbiž vabijo na revijo *Koroška in Primorska pojeta*, ki bo na Trbižu v nedeljo, 11. marca, ob 14.30 v Kulturnem centru. Nastopili bodo slovenski zbori iz Koroške, Slovenije in Višarski kvintet iz Ukev.

GLOSA JURIJ PALJK

O KOPIČENJU

sredi tudi take, ki pridno in marljivo kopičijo denar, je zato njihov kup denarja vedno večji, a vseeno do onemoglosti kopičijo.

Kopičiti je namreč nedovršni glagol. Nedovršni glagol pa pomeni, da je to glagol, ki opisuje stanje, ki traja in traja. Ker vemo, da imate posluš za slovensko besedo, bomo se zapisali, da se glagol kopičiti temeljito loči od njemu sorodnega glagola nakopičiti. Razlika bo najbolj razvidna v preprostem stavku, ki vsebuje oba glagola: -Dolgo je stari kopičil in kopičil, dokler ni nakopičil goro denarja, bogastva, narkar je prišel razvajeni mladi in vse nakopičeno zlahka zapravil!

Vidimo torej, da se za takim kopičenjem lahko skrivajo velike in male tragedije, strašne stvari. A o tem danes nobene več!

Radi bi povedali o drugačnem kopičenju, ki tako označuje našo bogato družbo. Gre namreč za razna kopičenja, ki jih vsi po malem poznamo: mlada in z modo navdahnjena damica zelo rada in zglodno kopiči v omarah obleke in čevlje, zbiralec znakov kopiči znamke, numizmatik stare novce in papirne bankovce včerajšnjih dni, kmet je nekoč na jesen kopičil krompir za zimo in peso za svinje, da so le-te lepše zrasle, se imenitno zredile, jih je končno ožusne prsute, katere je seveda

po ustaljeni navadi prodal gospodi, da je potem zase in za svojo družino kupil repo... Današnji kmet pa raje kopiči kostno moko in še kaj, največkrat tudi on denarce, če gre seveda za velikega kmeta...

Potem so tu še tisti, ki danes kopičijo vse mogoče stvari in nosijo domov vse, kar se lahko nese domov, in včasih tudi tisto, česar se ne more, a vseeno pridno nosijo, vseeno pridno kopičijo, imajo doma zato tako nakopičene šrcombe, da še vanje skorajda ne morejo več. Da je to res, se lahko sami prepričate, če seveda morate tudi vi v sobotah v veleblagovnico, ki jo danes lepo po slovensko kličemo supermarket. Ko v sobotah opazujete najprej sami sebe in šele potem druge okrog sebe, ki kopičijo v vozičke pred seboj vse mogoče: potrebno in nepotrebno blago, se včasih le vprašajte, kakšen smisel ima vse to naše vsakodnevno kopičenje! Da pa ne bi po nepotrebnem izpadli za lažne moraliste, ker smo tudi sami doma nakopičili dovolj blaga, da skorajda v garažo več ne moremo, bomo zapisali, da smo tudi še taki, ki pridno in skrbno kopičimo take stvari, za katere smo sami prepričani, da brez njih ne bi mogli živeti, in smo tudi prepričani, da je naše kopičenje boljše, veliko več vredno od ko-

pičenja drugih stvari. Govorimo seveda o kopičenju knjig, govori- mo o tistih, ki še vedno kopičijo knjige na naravnost nedostojen način: toliko jih že imamo, da je znanstveno in s preprostim računom že dokazano, da jih vseh prebrati ne moremo in jih tudi nikdar ne bomo mogli, ker bomo še vedno kopičili. Ko včasih onemoglo in z žalostjo v našem, velikega znanja željnem srcu zremo na naše preobložene knjižne police, se seveda spomnimo ameriškega napisu, ki smo ga videli kje drugje, če ne na neki majici ljubkega dekleta, ki se glasi takole: "So many books, so little time!" - Tako veliko knjig, tako malo časa zanje! A vseeno kopičimo skrbno naprej in same sebe prepričujemo, kako "bolj vredno in hvalevredno" je to naše kopičenje, ker še trdno in slepo verjamejo v zmoto, da je tisti, ki bere, boljši od tistega, ki ne bere; da smo mi, ki beremo, veliko boljši od tistih, ki ne berejo. Seveda to ni res, a vsakdo pač v svoji zmoti živi... in nenehno kopiči naprej! Pri takem in drugačnem kopičenju pa vsi pomalem pozabljamo na neko kopičenje, ki bi se ga morali še kako zavedati, a nanj vse preveč zlahka in brezbržno pozabljamo. Gre namreč za preprosto dejstvo, da na tiho, a prav vsi, zares prav vsi, dan za dnem kopičimo leta, da se vsi lepo staramo.

Med prisotnimi gosti je bilo v dvorani opaziti seveda prisotnost trbiškega župana, predsednika turistične ustanove, videmskega prefekta, žabniškega župnika in trbiškega dekana. Med gosti iz Slovenije pa so bili poslanec Ivan Božič, tolminski prefekt Zdravko Likar in drugi družbeno-politični predstavniki.

Za mikrofon je nato stopil trbiški župan, ki je potrdil Barthalothove besede o dobrem sodelovanju in rekel, da se zaveda trdega dela, ki čaka vse prisotne za skupno življenje v Evropski uniji.

Nataša Komac je nato predstavila življenje in delo gosta, pesnika, pisatelja in prevajalca Kajetana Koviča ter mu predala besedo. Pesnik je bil seveda zelo vesel, da je iz otroških ust slišal nekatere svoje pesmi. Tudi sam je predstavil nekaj svojih del za otroke in odrasle, povedal je, da se sprašuje, ali smo sploh kdaj odrasli, saj ostane vsakemu nekaj otroškega. Otroci so nato uprizorili Kovičev *Mačji sejem*.

Dan slovenske kulture na Trbižu je pozvil priznani slovenski kantavtor Jan Plestenjak, ki se je predstavil z izborom iz svojega bogatega opusa.

SPREJET ZAKON O ODŠKODNINI ŽRTVAM VOJNEGA IN POVOJNEGA NASILJA

MARJAN DROBEŽ

jeli so sklepe oz. stališča o tem, kako povečati varovanje meje med Slovenijo in Hrvaško, ki bo po sprejemu Slovenije v EU postala "schengenska meja". Bianco je častnikarjem povedal, "da je zadovoljen s prizadevanjem slovenske policije, ki varuje zelo dolgo in ranljivo slovensko-hrvaško mejo."

V parlamentu je bil končno sprejet zakon o skladu za izplačilo odškodnine žrtvam vojne in povojnega nasilja. Pričakujejo, da bo novi zakon prispeval k spravi med prvrženici različnih političnih opcij v naši preteklosti. Upravičenci za prejem vojne odškodnine so določeni z zakoni o žrtvah vojnega nasilja, o popravni krivic in o posebnih pravicah žrtev v vojni za Slovenijo 1991. Posamezniki bodo dobili odškodnino glede na svoje trpljenje med vojno ali po vojni, posamezna odškodnina pa bo lahko znašala največ dva milijona

tolarjev. Skupaj bo za odškodnine namenjenih 45 milijard tolarjev. V delu javnosti pa se sprašujejo, zakaj slovenska vlada ni zahtevala od Italije, Avstrije in Nemčije, naj prispevajo k odškodnini žrtvam vojnega nasilja, saj so omenjene države med okupacijo povzročile veliko žrtev, gorja in škode v Sloveniji.

Skoraj tri dni je v državnem zboru trajala zelo polemična razprava o predlogu zakona o medijih. Opravljeno je bilo t.i. drugo branje. Poslanci SDS so predlagali nov člen zakona, ki bi določal, da država za uresničevanje javnega interesa na področju medijev ustanovi Sklad za medije. Vendar so poslanci iz strank koalicije predlog zavrnil. Predstavniki opozicije so zatrjevali, "da v slovenskem medijskem prostoru ni nobene pluralnosti. Vsi sedanji mediji pišejo ali poročajo enako, doberšen del slovenske politike pa ni praktično nobene možno-

sti, da bi bil s svojimi stališči, predlogi in mnenji enakopravno udeležen v medijskem prostoru". France Cukjati iz SDS je poudaril, "da pri zagotavljanju pluralnosti ne gre za problem dobrih ali slabih novinarjev, saj ti ne odločajo o objavi prispevka, temveč za problem urednikov in prek urednikov za problem lastnikov medijev, se pravi denarja". Med razpravo o predlogu zakona o medijih se je zvedelo za fizični napad na častnikarja Mira Petka, koroškega dopisnika mariborskega dnevnika Večer. Bil je težje poškodovan, ima tudi poškodovano lobanjsko dno, zdaj pa se zdravi v ljubljanskem Kliničnem centru. Tudi ta napad, ki je povzročil zgražanje in obsodbe v vsej državi, kaže na težavno in nevarno delo nekaterih slovenskih častnikarjev, posebej tistih, ki odkrivajo finančne zloabe in gospodarski kriminal.

ŠTEVILO PREBEŽNIKOV POSTOPNO UPADA

V ponedeljek, 5. t.m., so na goriškem območju slovensko-italijanske meje, od Solkana do Mirna, pričele ponovno delovati mešane patrulje, sestavljene iz policistov obeh držav. Zanje so se odločili potem, ko so ugotovili, da je bilo delovanje mešanih patrulj, ki je potekalo od 15. januarja do 15. februarja, zelo uspešno. Omenjene patrulje bodo državno mejo nadzorovale pretežno v večernih urah oz. ponoči, ker je tedaj največ poizkusov nezakonitih prebežnikov, ki bi radi prečkali slovensko-italijansko mejo. Predstavniki policijskih organov so se strinjali, da morajo policisti, ki bodo sodelovali v mešanih patruljah

v obdobju od 5. t.m. dalje, obvladati italijanski in slovenski jezik.

Predstavniki Policijske uprave v Novi Gorici pa je v pogovoru za Novi glas povedal, da na goriškem območju državne meje postopno upada število nezakonitih prebežnikov. Policisti z območja Nove Gorice so jih v letošnjem januarju odkrili 100, v istem mesecu lanskega leta pa 107. V letošnjem februarju so odkrili 234 beguncev, v istem mesecu lani pa 311. Na zmanjšanje števila odkritih prebežnikov naj bi vplivalo strožje nadzorstvo državnih meja, ki ga izvajajo na madžarsko-slovenski in hrvaško-slovenski meji.

M.

PRVI REDNI KONGRES SLOVENSKE LJUDSKE STRANKE V MURSKI SOBOTI

POTREBNA JE TEMELJITA PRENOVA

V soboto, 3. marca, je v Murški Soboti potekal prvi redni in volilni kongres SLS+SKD Slovenske ljudske stranke, ki se je pričel v poznih dopoldanskih urah in se zaradi obsežnosti dnevnega reda zaključil šele v nedeljo zgodaj zjutraj.

Za kongres je v širši javnosti in seveda zlasti pri slovenskih sredstvih javnega obveščanja vladalo veliko zanimanje, saj so že priprave nanj potekale v pričakovanju novega vodstva, bila pa je to tudi najpomembnejša manifestacija stranke po hudem volilnem porazu na državnozborskih volitvah oktobra lani. Kongres je zato ponudil možnost analize tega neuspeha, začrtal pa naj bi tudi nove poti, ki bodo stranko opredeljevale v prihodnosti.

Kot je znano, je aprila lani prišlo do združitve dotedanje Slovenske ljudske stranke in Slovenskih krščanskih demokratov, ki je v odločilni meri pripomogla k oblikovanju Bajukove vlade, vendar je v tedanji Koaliciji Slovenija že kmalu prišlo do razpoka in zlasti različnih mnenj glede večinskega ali proporcionalnega volilnega sistema. Ko se je lanskega julija takrat najštevilnejša poslanska skupina v slovenskem parlamentu, ki je pripadala združeni stranki SLS+SKD (Slovenski ljudski stranki) odločila, da podpre ustavno spremembo v smislu uveljavitve proporcionalnega volilnega sistema in za svoj predlog dobila ustavno večino, je to obema podpredsednikoma stranke Andreju Bajuku in Lojzetu Peterletu služilo za povod za izstop iz stranke in ustanovitev nove stranke Nova Slovenija - Krščansko ljudska stranka.

Po volilnem porazu 15. oktobra lani je v SLS+SKD Slovenski ljudski stranki potekala živahna polemika o tem, naj vsi topi v Drnovškovo vlado ali ne, nazadnje se je odločila za vstop in dobila tri ministrstva: za pravosodje, za promet in zve-

ze ter za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Iz javnomnenjskih raziskav je razvidno, da si stranka še ni opomogla po volilnem porazu in da je zato potrebna temeljita obnova njenega vodstva. Stranka se torej nahaja v ključnem položaju in bo od uspeha ter sadov kongresa odvisno, ali si bo ponovno pridobila vodilno mesto v tistem delu slovenskega volilnega telesa, v katerem je prostora za zmerno konservativno stranko desnosredinske oziroma ljudsko-krščanske usmeritve.

Vsi ti problemi so prišli na dan v izvajanjih dosedanjih vodilnih članov stranke, predvsem predsednika Franca Zagoržna, predsednika glavnega odbora Janeza Podobnika pa tudi v posegih in razpravah vplivnih članov stranke, kot so npr. Ivan Oman, Marjan Podobnik, Ivo Bizjak, Jože Jeraj, Jože Osterc in drugi. Iz omenjenih razprav smo lahko zlasti izluščili, da je

potrebno ustvariti novo podobo stranke, ki bo odgovarjala potrebam tako podeželja kot mestnih območij, prizadevala si bo za še nadaljnje vključevanje Slovenije v evropske povezave, vendar ob hkratnem spoštovanju slovenske identitete, zaščiti kmetijskega sektorja in poseljenosti slovenskega podeželja. Stranka tudi zagovarja koncepcijo socialno-tržnega gospodarstva. Izkazala pa se je tudi potreba po organizacijski utrditvi stranke, v nadaljnji fazi predvsem na pokrajinski oz. regionalni ravni.

V poznih nočnih sobotnih urah je po mnogih proceduralnih zapletih in številnih razpravah ter vlaganju kandidatur za organe še v zadnjem trenutku končno prišlo do volitev organov. Iz kandidatnih list je bilo predvsem razvidno veliko število kandidatov, kar so nekateri razlagali z notranjo demokracijo stranke, opazno pa je bilo npr., da je Janez Podobnik prvotno kandidiral kar za tri funkcije, za predsednika stranke, za predsednika glavnega odbora in za člana izvršilnega odbora. V zadnjem trenutku se je odločil za preobrat, odstopil je namreč kot kandidat za predsednika stranke, ohranil pa je kandidaturo za glavni odbor in s tem očitno povečal prednost oz. možnost Francu Butu (na sliki), ki je gladko premagal tekmeča Jožeta Duhovnika in manj znanega Jurija Berlota.

V zgodnjih jutranjih nedeljskih urah je vodstvo kongresa končno razglasilo rezultate volitev. Kot novi predsednik stranke je prepričljivo zmagal Franci But, sicer kmetijski minister v sedanji slovenski vladi, za podpredsednika sta bila izvoljena Ivo Bizjak in Darinka Mravljak, predsednik sveta stranke je postal Tone Hrovat, predsednik glavnega odbora pa Janez Podobnik. V izvršilni odbor so bili izvoljeni: Zvonko

Ivanušič, Bojan Šrot, Janez Podobnik, Nada Skuk, Andrej Umek, Franc Kangler, Izidor Rejc, Anton Bergauer, Ivan Obal in Darinka Mravljak. Delegati so na kongresu izvolili še štiriindvajset članski svet stranke ter nadzorni odbor in strankino razsodišče. Novega predsednika stranke in njegove ožje sodelavce nedvomno čaka težko delo njene utrditve in povečanja prepoznavnosti v slovenskem političnem prostoru. Slovenska ljudska stranka, ki zaenkrat še ohranja kratico SLS+SKD, pa si bo z novim vodstvom skušala tudi ponovno pridobiti tiste volivce, ki so se lansko leto od nje odvrnili oziroma so zaradi različnih razočaranj ob državnozborskih volitvah ostali doma.

MV

PREOBLIKOVANJE BREZCARINSKIH PRODAJALN

REFERENDUMA NE BO

Referenduma o preoblikovanju ali zaprtju brezcarinskih prodajal na mejah z Avstrijo in Italijo, ki so ga zahtevali zaposleni v omenjenih prodajalnah, njihova podjetja, nekateri sindikati in posamezni državni svetniki, ne

OBVESTILO

PRIMORSKO DRAMSKO gledališče bo v četrtek, 8. marca, ob 20. uri imelo 5. premiero letošnje sezone. Uprizorilo bo *Zenitev* ruskega dramatika Nikolaja Vasiljeviča Gogolja v prevodu Josipa Vidmarja. V režiji italijanskega režiserja Paola Magellija nastopajo Marjuta Slamič, Dragica Kokot, Dušanka Risti, Boris Mihalj, Radoš Bolčina, Janez Starina, Milan Vodopivec, Ivan Rupnik (kot gost), Barbara Babič, Rastko Krošl in Gorazd Jakomini.

M.

bo. Kot je izjavil predsednik državnega zbora Borut Pahor, za razpis takega referenduma niso bili izpolnjeni zakonski pogoji. Zadeva je v Sloveniji še zmeraj aktualna, pri čemer nekateri opozarjajo na gospodarsko škodo, ki bi jo povzročilo preoblikovanje oz. zaprtje omenjenih brezcarinskih prodajal, javna občila pa objavljajo mnenja nasprotnikov omenjenih stališč, da brezcarinske prodajalne ustvarjajo velike dobičke, ki jih po večini razdeljuje vodstvom podjetij oz. zaposlenim, namesto da bi del denarja namenili zagotovitvi zaposlitve tistim delavcem, ki bodo spriče preobzabe ali zaprtja trgovin izgubili delo.

Nova stranka, ki je bila pobudnica referenduma, namerava Boruta Pahorja prijaviti upravnemu sodišču.

LAVRIČEVA KNJIŽNICA SE PREDSTAVLJA

Lavričeva knjižnica v Ajdovščini je predstavila podatke o delovanju v letu 2000. Iz njih je razvidno, da v ustanovi povečujejo število knjig, narašča pa tudi število bralcev. Ti kraji so Ajdovščina, Dobrovlje, Vipava in Podnanos. V širjenju kroga bralcev uspešno deluje tudi Potujoča knjižnica, ki redno obiskuje tudi manjše kraje Zgornje Vipavske doline. Lani je knjižnica nabavila 6.888 novih knjig. Obiskovalcev je bilo skoraj sto tisoč. Le-ti so si izposodili skoraj 451 tisoč del. V primerjavi s prejšnjimi leti je bil dosežen občuten napredek. Lavričeva knjižnica prireja tudi predavanja, predstavitev novih knjig, likovne in druge razstave ter izvaja posebej program za otroke. V pregledu delovanja je tudi zapisano, da je lani predstavila knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe za leto 2001, knjigo Dorice Makuc o Sardincih ter razstavo o kulturnem utripu Režije.

V SLOVENIJI NOVI POTNI LISTI

V Sloveniji so upravne enote (državni organi, ki delujejo na ravni občin) v četrtek, 1. marca, začele izdajati nove potne liste. Ti bodo zamenjali sedanje potne liste, ki bodo prenehali veljati 5. avgusta prihodnje leto. Novi dokumenti bodo povsem ustrezali zahtevam oziroma merilom Evropske unije. Novi potni list ima precej varnostnotehnoloških sprememb, s čimer poskušajo preprečiti morebitno ponarejanje, ki je pri sedanjih precej razširjeno. Potni list, izdan polnoletnim državljanom, bo veljal deset let. Za potni list z 32 stranmi bo treba odšteti 7.625 tolarjev, za potni list z 48 stranmi pa 9.125 tolarjev. Zaradi mednarodnih priporočil o varnosti otrok bodo morali otroci v Sloveniji poslej imeti samostojen potni list. Tako bo lahko še novorojenček imel samostojen potni list, ki bo, odvisno od števila strani, stal 5.825 oziroma 6.325 tolarjev.

V SLOVENIJI ČEZ 250 TISOČ UPORABNIKOV INTERNETA

Iz podatkov, ki jih je objavil specializirani častnik v Ljubljani, je razvidno, da je v Sloveniji več kot 250 tisoč uporabnikov interneta, dostop do katerega poseduje slaba petina gospodinjstev, mogoč pa je tudi prek lastnega elektronskega naslova, ki ga ima več kot 170 tisoč Slovencev. V okviru evropskih primerjav je Slovenija glede večine meril o informacijsko-telekomunikacijskih tehnologijah v povprečju EU, prednjači pa po razširjenosti osebnih računalnikov ter po odprtosti ljudi za uporabo novih tehnologij. Internet doslej uporablja že več kot 250 tisoč Slovencev. Največje zanimanje zanj je v gospodarstvu. Najbolj znana slovenska spletna stran je *Mat'Kurja*. Pred kratkim je na internetu izšla tudi prva slovenska interaktivna knjiga. Gre za delo *Drobtinice* Mihe Mazzinija. Mogoče jo je prebrati na medmrežju na strani www.drobtinice.com.

ITALIJANSKO PRAVO

PRENOSI OBRATOV IN DELAVSKE PRAVICE

DAMJAN HLEDE

Z zakonodajnim odlokom št. 18/2001 so bile uvedene precejšnje novosti v zvezi s prenosi obratov, ki bodo vstopile v veljavo 1. julija 2001. Spremenjena sta bila predvsem člen 2112 civilnega zakonika in člen 47 zakona 428/1990. Oba člena urejata pravice zaposlenih delavcev v primeru prenosa obrata, torej v primeru novega lastništva pri podjetju. Novosti je precej, deloma takšnih, ki se prilagajajo doslej uveljavljeni sodni praksi, deloma pa takšnih, ki skušajo odgovorjati na spremenjeno gospodarsko in pravno situacijo. Med prve spada brez dvoma sprememba pri nazivu subjektov prenosa, ki ju je prejšnja formulacija člena 2112 imenovala kot odtujevalca (it. alienante) in kupca (it. acquirente), sedaj pa govori o odstojniku (it. cedente) in prevzemniku (it. cessionario), z uvedbo dveh jasnejših in obširnejših nazivov, ki torej zagotovo vsebujeta ne samo prodajo, ampak tudi brezplačni prenos. Tako je sodna praksa že prej tolmačila prejšnja naziva, to tolmačenje pa je bilo sedaj tudi zakonsko potrjeno.

Prav tako se je zakonodajalec naslonil na sodno prakso, ko je na novo izrisal ureditev veljavnosti kolektivnih delavskih pogodb ob prenosu obrata. Uvedel je namreč načelo avtomatične zamenjave kolektivne

pogodbe odstojnika s kolektivno pogodbo prevzemnika obrata, a samo v primeru, ko gre za pogodbi istega nivoja.

Med odgovore na spremembe v gospodarski in pravni praksi gre uvrstiti izrecno določbo, da vsebina člena 2112 velja tako za obrate dobičkonosne narave kot tudi za tiste, ki so neprofitni. S tem misli zakonodajalec predvsem na ustanove *Onlus*, pa tudi na druge netrgovinske ustanove, katerih dejavnost je ekonomska, ni pa tudi profitna. V isto smer gre nadalje uvrstiti določbo, ki prvič pravno definira t.i. vejo obrata, in sicer kot "funkcionalno avtonomno artikularno organizacijo gospodarske organizacije dejavnosti."

Novost, ki je vse prej kot jasna, pa je tista, ki zadeva omejenjeni člen 47 zakona 428/90, ki predvideva, da morata odstojnik in prevzemnik obrata pismeno javiti prenos obrata pristojnim sindikalnim predstavništvom vsaj petindvajset dni pred sklepom pogodbe ali pred trenutkom, ko stranki "dosežeta obvezujoči dogovor". Kaj vse ta "obvezujoči dogovor" lahko pomeni, bodo mogle pokazati samo praksa in pravne debate, ki se bodo okrog nje razvile. Za sedaj lahko rečemo, da tako splošen naziv lahko pomeni tako predhodno pogodbo kot tudi katekoliki pismeni trgovski dogovor med strankama.

PREDSTAVLJEN DOPOLNILNI SKLAD

POKOJNINSKI SKLAD ZA GOSPODINJE

Italijansko združenje gospodinj in minister za socialno skrbstvo Cesare Salvi sta pred dnevi predstavila dopolnilni sklad za pokojnine gospodinj. Gre za dokaj originalno rešitev, saj sporazum predvideva tudi možnost dokupovanja nekakšnih točk, ki bodo na razpolago na razne načine, tudi z osebnim odkupom prispevkov oz. nekakšnih kolektivov in celo bonusov na nekaterih konfekcijah živil. Prav tako bi bilo mogoče zbirati tudi točke, ki bi bile na razpolago ob nakupih z bančnimi karticami in drugimi oblikami elektronskega nakupovanja živil in drugega blaga. Gre torej za nekakšno možnost vplačevanja pokojninskih prispevkov, ki je predvidena tudi za vse kategorije z netipičnimi delovnimi pogodbami, kot so razne pogodbe s časovno krajšim delovnim urnikom, se pravi t.i. pogodbe part-time.

V primeru gospodinj bo soprogram lahko vsoto, ki je bila izplačana v ta pokojninski sklad, odbil od davkov. Za Združenje italijanskih gospodinj ta zakon pomeni tudi važno moralno zmago, saj gospodinjam priznava, da so dejansko vključene v proizvodni sistem. Minister za skrbstvo Salvi pa je poudaril, da so pri oblikovanju pravil, ki naj urejajo delovanje tega dopolnilnega pokojninskega sklada, z velikim uspehom izkoristili izkušnje, ki so si jih

pridobili pri oblikovanju zavarovanja pred nesrečami za domačimi zidovi.

Kdorkoli se bo odločil za ta pokojninski sistem, mora podpisati posebno pogodbo in plačati 50.000 lir na mesec, ob podpisu pa je potrebno vplačati 10.000 lir. Prispevke bodo vezali v posebnem zaprtem skladu, ki bo ob dopolnitvi upokojitvene dobe, če je dotična oseba vplačala vsaj pet let prispevkov, začel izplačevati pokojninsko-skrbstveni prispevek. Po uradnih ocenah je v Italiji približno 9 milijonov gospodinj. V glavnem pripadajo družinam z eno samo plačo.

V prihodnjih tednih bo ministristvo podrobneje začelo izvajati ta načrt. Ugotoviti morajo učinkovitost vplačevanja prispevkov na osnovi že omejenih točk. Vsodržavno združenje gospodinj pa je pozvalo živilsko industrijo in omrežje, ki skrbi za trženje tega blaga, naj upoštevata vrednost vsakodnevni nakupov in naj torej skleneta nekakšno konvencijo s tem posebnim skladom. Dokazano je namreč, da 'naše mame' upravljajo kar 80% vseh družinskih blagajn, kar pomeni, da gre za več sto tisoč milijard lir na dan, kar bi predstavljalo tudi nesluteno učinkovitost in uspešnost pridobivanja pokojninskih prispevkov z "nakupnimi točkami".

NEKAJ PRAKTIČNIH NASVETOV V TEM LETNEM ČASU

O VLOGI ZIMSKE REZI PRI SADNEM DREVJU

Vsak ugoden dan, ko temperatura ne pade pod 5 stopinj C, lahko izkoristimo za obrezovanje trt in sadnega drevja. Starodavna modrost sicer govori, da obrezujemo v stari luni, a žal se tega pravila ni mogoče vedno držati, prav pa je, da upoštevamo glavna načela obrezovanja. Zavedati se moramo, da je zimska rez važno opravilo. Z njim urejamo rast in ohranjamo kvaliteto in stalno rodnost trt in sadnega drevja. Vsaka sorta in vzgojna oblika zahteva sicer poseben pristop, a splošna načela so občeveljavna. Vedeti moramo, da rastline obrezujemo,

da dosežemo tri učinke. Prvič, da jim damo določeno obliko, drugič, da jim zagotovimo potrebno zračnost in sončno svetlobo tudi v notranosti krošnje, ter slednjič, da spodbujamo rast tako, da bo rastlina zdrava in bo dolgo rodila. Še posebej se nam zdi važno, da začetniki pozorno opazujejo rastline, ki jih obrezujejo, in si zapišejo stanje ter odločitve pri rezi, nato pa spremljajo razvoj čez vse leto in skušajo sklepati o učinkih rezi.

Preden se lotimo obrezovanja, si bomo trto ali drevo natančno ogledali in najprej ugotovili najbolj nujne posege.

Najprej odstranimo vse nalomljene ali navznoter obrnjene veje ter tiste veje, ki se križajo. Nato odstranimo tiste veje, ki ne pridejo v poštev za ohranjanje vzgojne oblike, in šele nato obrežemo rodne mladike, glede na potrebe in želje rodnosti. Če je rastlina bujna, drevje manj obrežemo, če je šibka pa nekoliko več, da spodbujamo novo rast. Vsaka rastlinska vrsta ima sicer nekoliko drugačne potrebe in rast, tako da je potrebno poznati vsaj razliko med rodnimi in rastnimi brsti, vendar pa ob upoštevanju teh splošnih načel in opazovanju

učinkov rezi ter ob poslušanju nasvetov kakega bolj izkušenega sadjarja ali na kakem tečaju, ki jih v tem času prirejajo svetovne službe, bomo kmalu pridobili potrebno znanje in izkušnje, da bo obrezovanje gladko šlo in bomo tako imeli tudi več zadoščenja s sadjem.

SDGZ / SEJA SEKCIJE TRGOVINE NA DROBNO

PRED NOVIMI IZZIVI Z NOVIMI PRISTOPI

Pred dnevi se je sestal na Opčinah odbor sekcije trgovine na drobno pri SDGZ v Trstu. Predsednik Ervin Mežgac je poročal o delovanju organizacije in sekcije na tem področju, ki se je izkazalo dokaj živahno.

Kot podpredsednik odbora Trieste Comercio e Sviluppo je sledil pripravam novega programa in budžeta pobude Trieste City Club, ki bi morala dobiti podporo in sofinanciranje s strani obnovljene Trgovinske zbornice.

SDGZ je bilo skupno z Društveno prodajalno na Opčinah pobudnik več srečanj s krajevnimi operaterji, ki so zainteresirani za gradnjo novega trgovskega jedra na Opčinah. SDGZ je tudi sprejelo predstavnike Združenja za trgovino pri Gospodarski zbornici Slovenije, s katerim so bili navezani plodni stiki za izmenjavo informacij. Prav tako so številni operaterji združenja ponovno sodelovali pri akciji za promocijske popuste članom Zadruga Primorski dnevnik.

Glavna točka na dnevnem redu je bila priprava na občni zbor sekcije v vidiku občnega zbora organizacije. Pri tem bo ključno vprašanje obnova odbora. Vključiti bo treba mlajše operaterje in predstavnike perspektivnih dejavnosti. Prav tako bo moralo tudi novo vodstvo orga-

nizacije ustrezno zastopati problematike posameznih sekcij.

Seje sta se udeležila tudi predsednik SDGZ Marino Pečenik in ravnatelj Vojko Kocjančič. Pečenik je povedal, da imajo danes naši kot ostali lokalni operaterji res priložnost, da pridejo do financiranja, saj obstaja za to več namenskih skladov. A morajo biti iznajdljivi in predložiti projekte.

Kocjančič je opozoril na naglo se bližajoči datum, ko bo šel v obtok evro, in na vse potrebne priprave: nakup registrskih blagajn, tehtnic, vzporedno vpisovanje knjigovodstva v obeh valutah, prilagoditev vseh davčnih listin itd. Glede tega je bilo sklenjeno, da bodo spodbudili vse zamudnike, da se pripravijo pravočasno, z informativnimi okrožnicami in tudi morebitnimi srečanji s prodajalci navedenih aparatov, s katerimi je združenje sklenilo konvencije.

Odborniki so izkazali odobravanje za nove pristope, ki jih združenje uvaja, od zbiranja sil za skupne nastope in investicije do zanimanja za nove tehnolo-

gije, kot npr. internet in elektronska trgovina. Ob sklepu sestanka jim je bilo izročeno informativno gradivo, ki pride v poštev za poslovanje obratov: pravila o časovni prekinitvi dejavnosti, pregled bistvenih higiensko-sanitarnih parametrov za trgovske obrate, informacijo o novi zdravniški knjižici itd.

Zastopniki trgovcev v okviru SDGZ so tudi podpisali petico evropskemu parlamentu in drugim institucijam za financiranje projektov za razvoj manjšinskih in regionalnih jezikov EU. Tako navedeno informativno gradivo za trgovske obrate kot peticija za evropski parlament sta na razpolago vsem interesentom na sedežu SDGZ v Trstu.

OBVESTILO

SLOVENSKO DEŽELNO gospodarsko združenje prireja gostinski izlet na Madžarsko od ponedeljka, 26. do petka, 30. marca 2001. Na petdnevni ekskurziji bodo gostinci in ljubitelji dobre kapljice obiskali znamenitejše kleti in poskusili tipična vina znamenitih vinorodnih okolišev lepe podonavske dežele. Za podrobne informacije in prijave lahko pokličete na organizacijsko tajništvo pri SDGZ v Trstu, ulica Cicerone 8, telefonska številka 040 6724824. Interesenti naj pokličejo čimprej, saj je omejeno število mest na razpolago.

SLOVENIJA

RAZGOVOR O ISTRSKI EVROREGIJI

POJMI NISO BILI RAZJASNJENI

IVAN ŽERJAL

Razgovor o istrski evroregiji, ki ga je prejšnji četrtek, 1. marca, priredila Knjižnica Pinko Tomažič in tovariši v Prosvetnem domu na Opčinah, žal ni veliko prispeval k razjasnitvi pojmov okoli tega vprašanja. Človek, ki se je v poznih večernih urah vračal domov s tega srečanja, je verjetno bil še bolj zmeden kot takrat, ko je prihajal na srečanje.

Udeleženci razgovora (Franco Juri, Boris Pangerc, Frane Goljevšček in Sergij Pahor) so vsak s svojega zornega kota obrazložili svojo privrženost zamisli o istrski evroregiji (na začetku naj bi jo sestavljale občine hrvaške Istre, tri slovenske obalne občine ter občini Dolina in Milje v Italiji, zatem bi se lahko tudi širila na tržaško oziroma kraško-brkinsko ob-

močje) oziroma svoje pomsle. Zamisel o evroregiji je eminentno kulturno dejanje (Pangerc), regija bo prispevala k ublažitvi medetničnih trendov in pripomogla h koriščenju evropskih sredstev za čezmejne programe (Juri), odpraviti pa bo treba najprej mejo, ki je v glavah ljudi, in ugotoviti slovensko identiteto v Istri (Pahor), paziti pa je treba tudi na italijansko hrepenenje po Istri in Dalmaciji in se zavedati, da je Istra mehak trebuh Slovenije (Goljevšček). To so bila v sko-

prih besedah stališča govornikov, ki so v bistvu ostali pri svojem, razprava pa je žal večkrat šla mimo nakazane teme in se spustila na primer v obravnavanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, Osimskega sporazuma ipd., poleg tega pa je bila tudi na zelo nizki ravni. Nekateri, resnici na ljubo maloštevilni, razpravljali so se dotaknili npr. zgodovinskih izkušenj slovenskega naroda z italijansko politiko ter vprašanja pristojnosti občin in financiranja, a to je bilo tudi vse. Ni bilo resne debate na primer okoli pomena

evropskih projektov za čezmejno sodelovanje in njihove morebitne povezave z zamisljivo evroregijo, ali pa o morebitni nevarnosti, da se regija, čeprav naj bi šlo le za združenje občin na krajevni ravni, ne bi spremenila v dodaten birokratski organ z lastnimi strukturami, ki bi terjale dodatna finančna sredstva in dodatne skrbi za prebivalstvo. Vse to je ostalo v zraku in pojmi ostajajo nejasni. Kljub temu, če je treba koga razglasiti za zmagovalca, so to zagovorniki evroregije, a to predvsem zaradi pristopa nasprotnikov, ki so bili med občinstvom in ki so - poleg nizke ravni razprave - očitno pokazali, da ne poznajo problematike evropskih čezmejnih projektov.

KOLESARSTVO / DVOSTRANSKI DOGOVOR

BREZ TEŽAV S PRESTOPI MEJE NA "GIRU"

Člani slovenskega etapnega odbora kolesarske dirke Giro d'Italia ter predstavniki slovenske in italijanske carine in policije so se v Novi Gorici dogovarjali o režimu pri prehodu državne meje in policijskem spremstvu dirke, ki bo med 10. in 11. etapo 29. in 30. maja v Sloveniji.

Predstavniki obeh strani so na sestanku poudarili, da pričakujejo dobro sodelovanje na podlagi dobrih izkušenj pri obmejnem sodelovanju na drugih prireditvah. Obe strani menita, da težav na osnovi dobrih izkušenj iz leta 1994, ko je Giro prvič gostoval v Sloveniji, ni. V okviru Gira bo slovensko-italijansko mejo v obeh dnevih prečkalo nad 1.600 oseb, 500 vozil in 50 motorjev. Obe carini zato predlagata, da se postopek v najvišji možni meri poenostavi. Organizatorji bodo morali obema carinama pri-
skrbeti le osnovne spiske opre-

me in oseb, ki bodo v tem času prešle mejo. V obeh etapah naj bi sodelovali policiji, policisti pa bodo na obeh ozemljih oboroženi; orožje se bo upoštevalo kot sestavni del opreme. Pri tem naj bi vsaka policija opravljala pristojnosti na svojem ozemlju. Vse potrebne prošnje za take postopke so že vložene.

Odpri to ostaja vprašanje o komunikaciji policij na tehnični ravni in frekvenci radijskih zvez. Slovenska in italijanska stran menita, da bodo strokovnjaki rešili vprašanje brez težav.
ED

FORMULA 1 / SCHUMACHER NAJBOLJŠI

GRENKA ZMAGA LETEČEGA NEMCA

Michael Schumacher je sicer na uvodni tekmi formule ena v Melbournu v Avstraliji minulo nedeljo slavil svojo letošnjo prvo zmago, a se ni mogel svoje imenitne zmage preserno veseliti, ker je med dirko za posledicami težkih ran preminil tehnik, ki je ob progi skrbel za varnost. Ob tehniku je bilo ranjeno tudi osem gledalcev, kar samo priča o tem, za kako nevaren šport gre, če so tovrstne avtomobilске dirke sploh še šport.

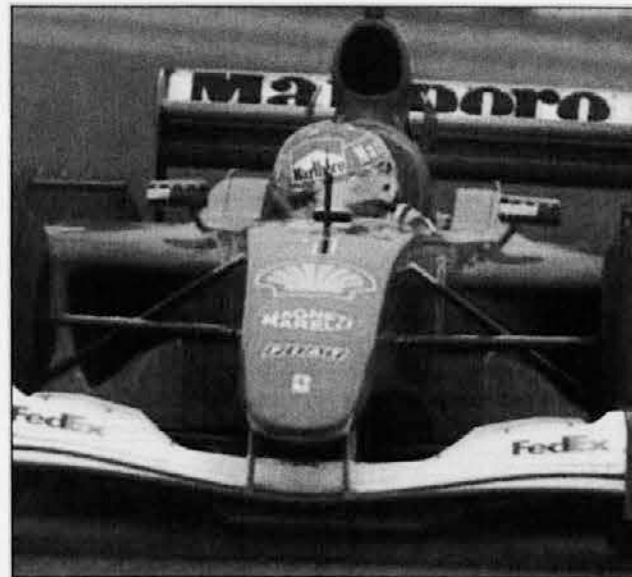
Nesrečnež, ki mu je bilo ime Graham Beveridge, je podlegel poškodbam, ko sta se zaletela Jacques Villeneuve in Ralf Schumacher, pravzaprav se je (pre)drzni kanadski voznik silovito zaletel v zadnji del Ralfovega bolida, katerega je dobesedno razneslo. Leteči deli vozila mlajšega brata svetovnega prvaka formule ena so prebili mrežo; nekateri pa celo trdijo, da so zleteli skozi luknjo v varnostni mreži in zadeli nesrečnega tehnika, ki je kmalu po nesreči umrl.

Sicer pa o dirki ni veliko povedati, ker smo bili ponovno priče slavlju letečega Nemca, kot sedaj lahko že upravičeno imenujemo najboljšega dirkača formule ena Michaela Schu-

macherja. Ta se sedaj lahko meri samo še s seboj in seveda z legendami formule ena, kot sta bila Prost in za sedaj še nedosegljivi Fangio.

Ker pa ne kaže, da bi se Schumacher zadovoljil z zmagami, ki jih je do sedaj nabral v formuli ena (mimogrede: teh ima sedaj že več kot Senna in močno sledi Prostovim 41 zmagam), bomo gotovo tudi v prihodnje spremljali njegove uspehe, če bosta seveda to dovolila Mercedesova voznika Hakkinen in Coulthard. Finski dirkač je tokrat dirko zapustil zaradi okvare motorja, medtem ko je škotski as pristal na drugem mestu; na tretjem je končal tekmo brazilski dirkač Rubens Barichello, ki je drugi voznik pri Ferrariju. To bo tudi ostal, kajti dokler bo vozil za rdeče moštvo nemški as, nima nobene možnosti, da bi postal prvi voznik, kar je seveda tudi dokazal s tem, da je s starta potegnil šele kot peti, čeprav si je na treningu zagotovil drugo startno mesto.

Kaj reči o Schumacherju, ki se je na treningu dvakrat obrnil z dirkalnikom, izstopil iz njega in počakal, da so ga dvignili, ga spremljali do kraja, v katerem je bilo nameščeno Ferra-

rijevo moštvo? Morda samo to, da je trenutno nesporno največji dirkač na svetu, da ima zares ledeno kri, kajti samotoj po nesreči ponovno sede za volan in prehitil vse ostale in v nedeljo zmagal. Seveda k temu dodajmo še dejstvo, da ima dober dirkalnik in bo zato letos še zanimivo, kajti tudi Mercedesovo moštvo ne bo stalo mirno ob strani.

Sedaj imajo srebrne puščice še goro težav, saj je prav Hakkinenovo vozilo pokazalo, da pri McLarenu-Mercedesu še ni vse nared. A vedno bolj mračni Ron Dennis, ki ne pozna besede fair play, četudi je podanik Njenega Veličanstva kraljice z Otoka, obljublja, da

bodo v kratkem spet premagovali rdeče bolide iz Maranella. Do takrat pa počakajmo, da bo še nekajkrat zapeljal skozi ciljno ravnino kot prvi Michael Schumacher, ki ga danes lahko premagata samo dva: njegov avto in seveda Michael Schumacher.

Našim sosedom postaja tudi vedno bolj všečen zaradi dejstva, da se pridno (!) uči italijansko, saj danes zna že reči, da je vesel, da je Italija lepa, da so "tifosi" čudoviti. A kaj hočemo? Ko leteči Nemec zmagal, mu tudi naši sosede vse odpustijo, čisto vse, tudi to, da živi v Švici in še danes noče niti slišati ničesar o tiskovnih konferencah v Dantejevem jeziku...
ZUT

15

ČETRTEK,
8. MARCA
2001

AKTUALNO

GOVOR NA PREŠERNOVI PROSLAVI V BOLJUNCU

PO ČEM HREPENIMO?

Objavljamo govor Petra Verrija, ki ga je imel v Boljuncu za letošnjo Prešernovo proslavo. Besede mladega predsednika društva Rojanski Krpan bodo zaradi svežine gotovo zanimive tudi za naše bralce.

Dragi prijateljice in dragi prijatelji, predvsem pa drage Slovenke in dragi Slovenci!

Navadno puščam zahvale za konec, tokrat pa se moram že na začetku zahvaliti organizatorjem današnje proslave, ki so me povabili kot govornika na današnjo prireditev. Naj vam takoj povem, da nisem primeren govornik za tako proslavo, kot je današnja. Nisem ne pisatelj ne pesnik ne publicist in niti kaka pomembnejša osebnost. Povabljen sem bil, ker si je prosvetno društvo Slovenec zamislilo tako Prešernovo, ki bi jo oblikovali mladi. Izbira govornika je tako slučajno padla name, glede na to, da sem mlad predsednik mladega društva. Govorim vam kot trenutni predsednik KSD Rojanski Krpan, ki si prizadeva za prepord slovenstva v rojanski mestni četrti.

Ne bom vam našteval uspehov našega društva, povedal bom le, da smo na naše prireditve povabili tudi nekaj društev in posameznikov iz vaše občine. Zaradi tega sem sprejel to nelahko nalogo, da spregovorim ob današnjem proslavljanju predvsem iz hvaležnosti do vas.

V zadnjih časih sem zelo pozorno sledil kulturnemu dogajanju v zamejstvu. Prvo Prešernovo proslavo so kot običajno pripravili v Barkovljah, kjer je tamkajšnje društvo v hudih finančnih težavah. Kljub temu je priredilo proslavo ob dnevu slovenske kulture. To sem omenil, ker so se v našem okolju širile

govorice, da bi iz protesta do zavlačevanja zaščitnega zakona uprizorili nekakšen "kulturni molk". K sreči se to ni zgodilo. S takim dejanjem bi namreč pokazali, da hrepenimo bolj po denarju kot po kulturi.

Klasičnih fraz o zaščitnem zakonu, ki jih slišimo na vsaki prireditvi, ne bom ponavljal. Pripeljal nam bo denar, morda tudi kako pravico, a ne bo naš "deus ex machina". Zaščita ni nobena mana, ki nam prinese novih otrok in ki jih vzgaja v zavedne Slovence. Četudi bomo dobili zaščito, bomo morali vseeno garati in še naprej veslati. Ne tok in ne veter se ne bosta obrnila v našo korist. Pred nami so še številne težave in izzivi.

Že nekaj let je občutiti demografski padec. Vi se ga v dolinski občini šele bojite, mi pa smo ga že okusili. V Rojanu smo v dveh letih izgubili obe šoli, nižjo srednjo in osnovno. Slednja je bila ustanovljena že leta 1862. Mi mladi smo jo zapustili le pred kratkim in zaradi tega smo bili nad obema ukinitvama izredno šokirani.

Zaradi tega smo ustanovili društvo in si prevzeli to težko breme, da povzdignemo padajočo krivuljo slovenstva v Rojanu. Na začetku nam ni nihče zapadal. Laiki so gledali na nas kot na skupinico petih mladih, ki si želijo nekaj trenutkov slave in ki se neracionalno, pustolovsko in utopistično lotevajo nemogoče naloge. "Klerikalci" pa so nas ocenili po svoje, češ da smo

le vročekrvni in nespametni levčarji, katerim ne gre zaupati in katerim se seveda ne da na razpolago Marijin dom. Kljub začetnim težavam pa smo vztrajali. Ne zato, ker bi si želeli slave in slike na Primorskem dnevniku, in niti ker smo levčarji ali desničarji, ampak le zato, ker smo Slovenci in ker si želimo, da bi bili taki tudi naši otroci. Želimo jim, da bi se ne borili le za obstoj ali prepord slovenstva, ampak za kulturni razcvet.

Prepričan sem, da se ljubezen do jezika in naroda sčasoma osvoji bolj v društvu kot pa v šoli. Žal mi je, da moram kritizirati našo še itak nesrečno šolo, a mislim, da bi morali slovenski profesorji narediti kaj več. Že res, da je njihova plača revna, a se učitelji vseeno ne bi smeli omejiti le na učni načrt. Dijake in učence učijo o antičnih vojskah, o plemičih v srednjem veku, o življenju med razsvetljenstvom in ostalih dobah; žal pa dijaki premalo vedo o Bidovcu, Tomažiču in ostalih. Tudi skrb do jezika je pomanjkljiva. Tega se lahko zavedamo ob vsakodnevem poslušanju raznih radijskih in televizijskih intervjujev. Vendar tudi intelektualci kvarijo jezik. Zdi se jim namreč imenitno uporabljati tuške, ko pa bi lahko uporabili kak pristen slovenski izraz. Nič čudnega, če se potemtakem Camber, Menia in ostali sprašujejo, ali smo mi res Slovenci ali kako staro slovansko plemo, ki je zdaj že poitalijančeno. Nekaj pa moramo očitati tudi ravnateljem. Sedaj so v večini slučajev prerestriktivni in dijakom premalo zapajo. Ob tem pa raje določajo prosti dan na kako soboto ali

ponedeljek, namesto da bi šolska vrata zaprli na dan slovenske kulture, tako da bi dijaki lahko več časa vadili za Prešernovo proslavo. Dneva slovenske kulture ne spoštujejo niti trenerji športnih društev. Skoraj prisilijo igralce, da pridejo na trening, čeprav poteka vzporedno s treningom osrednja dijaška Prešernova proslava, na katero je bil povabljen celo predsednik državne zbornice Slovenije Borut Pahor. Slednji je dejal, da je zdaj tik pred odobritvijo zaščitnega zakona zgodovinski trenutek. Kako pa se mi pripravljamo nanj? Tako, da se zapremo v telovadnico in skačemo ob mreži ali pod košem ravno takrat, ko bi morali vsi skupaj ponosno vstati in prisluhniti ter se zamisliti ob petju Prešernove Zdravljice?

Če ne spoštujemo dneva slovenske kulture, naj se potem ne čutimo užaljene, če nam Slovenija nakaže nekaj manj prispevkov kot sicer! Pomisliti moramo, da meje kmalu ne bo več. Do Evrope narodov manjka še malo. Globalizacija pa je že dejstvo. Majhni in šibki bodo nastradali. Dvomitilijonsko ljudstvo od Sežane do Lendave pa je gotovo prešibko; zaradi tega bomo kmalu odločilni tudi mi zamejci od Milj do Trbiža in tudi Korošci, ne da bi pri tem pozabili na naše rojake drugod po svetu. Po 50 letih in več je že skrajni čas, da pozabimo na zgodovinske odgovornosti. Zdjaj so že nove generacije in čas je, da se zedinimo za narodov blagor.

Korak za korakom pa nam mora stati ob strani tudi sreča! Sam Prešeren je dejal: "Edinost, sreča, sprava / k nam naj nazaj se vrnejo; / otrok, kar ima Slava, / vsi naj si v roke sežejo, / de oblast / in z njo čast, / ko pred, spet naša boste last!"

POTOVANJE V SIRIJO IN JORDANIJO

V LUČI KRŠČANSKEGA OZNANILA

Deželo, ki jo bomo obiskali v sredini marca letos, si bomo zapomnili tudi po številnih krščanskih spomenikih. Evangelij je namreč že od vsega začetka ožaril mesto Damask in tedanja prestolnica Sirije Antiohija. Ta, z današnjim imenom Antakya, leži v jugovzhodnem predelu Turčije. V Damasku pa je bila v sedmem stoletju veličastna cerkev sv. Janeza Krstnika spremenjena v mošejo, ki je še danes najlepša v Damasku. Apostol Pavel je iz Tarza prispel v Damask že leta 34 po Kr. Torrej prva krščanska občina, kjer so bili tudi prvi apologeti kot Tacijan Sirski in sv. Efreem Sirski, sv. Simeon Stilit ali Stolpnik ter številni mučenci, ki so širom po Siriji izpričali svojo vero: Sergij, Jurij, Bak, Leoncij, Tekla in drugi.

V petem stoletju se je krščanska skupnost začela deliti na bizantinsko pravoslavno skupnost in na monofizitsko. To je v šestem stoletju utrdil menih Jakob iz Edesse, zato so se imenovali sirsko-jakobitski kristjani. Drugi pa, ki so priznavali bizantinskega cesarja, so bili melkiti. Danes so štiri škofije sirsko-jakobitske Cerkev, vendar se raje imenujejo sirsko-pravoslavni kristjani, vseh je okrog sto tisoč in imajo okrog sto cerkva in deset samostanov, 18 škofij, 320 duhovnikov in okrog 200 menihov ter menihinj. Nekdanja melkitska oz. grško-pravoslavna Cerkev s sedežem v Damasku ima osem škofov, okrog 150 duhovnikov in okrog 120.000 vernikov. Katoličanov antiohijskega sirskega obreda je okrog sedem-

deset tisoč s tremi nadškofi, enim škofom, 32 duhovniki; med njimi je tudi nekaj katoličanov in duhovnikov latinskega obreda. Tako pravoslavni kot katoličani imajo nekatere postojanke tudi po svetu. Njihova dejavnost je razširjena tudi na karitativno in šolsko področje.

V Jordaniji pa nas bo svetovno znana Petra (na sliki) spominjala na nekdanji krščanski samostan, gora Nebo pa na Mojzesa, ki je od tod gledal v obljubljeni deželi, geraška pokrajina pa na Jezusa, ki je rešil in ozdravil obsedenca. Številni rimski in perzijski spomeniki nas bodo opominjali na preteklo bogato kulturno dediščino.

Sirija, "dežela gospodov", je tudi zibelka abecede in Hamurabijskega zakonika ter najstarejših krščanskih cerkva. Zato so tudi številni spomeniki pod varstvom UNESCO.

JM

knjižna novost

pri Goriški
Mohorjevi družbi

Umetnost 20. stoletja na Goriškem in v Posočju

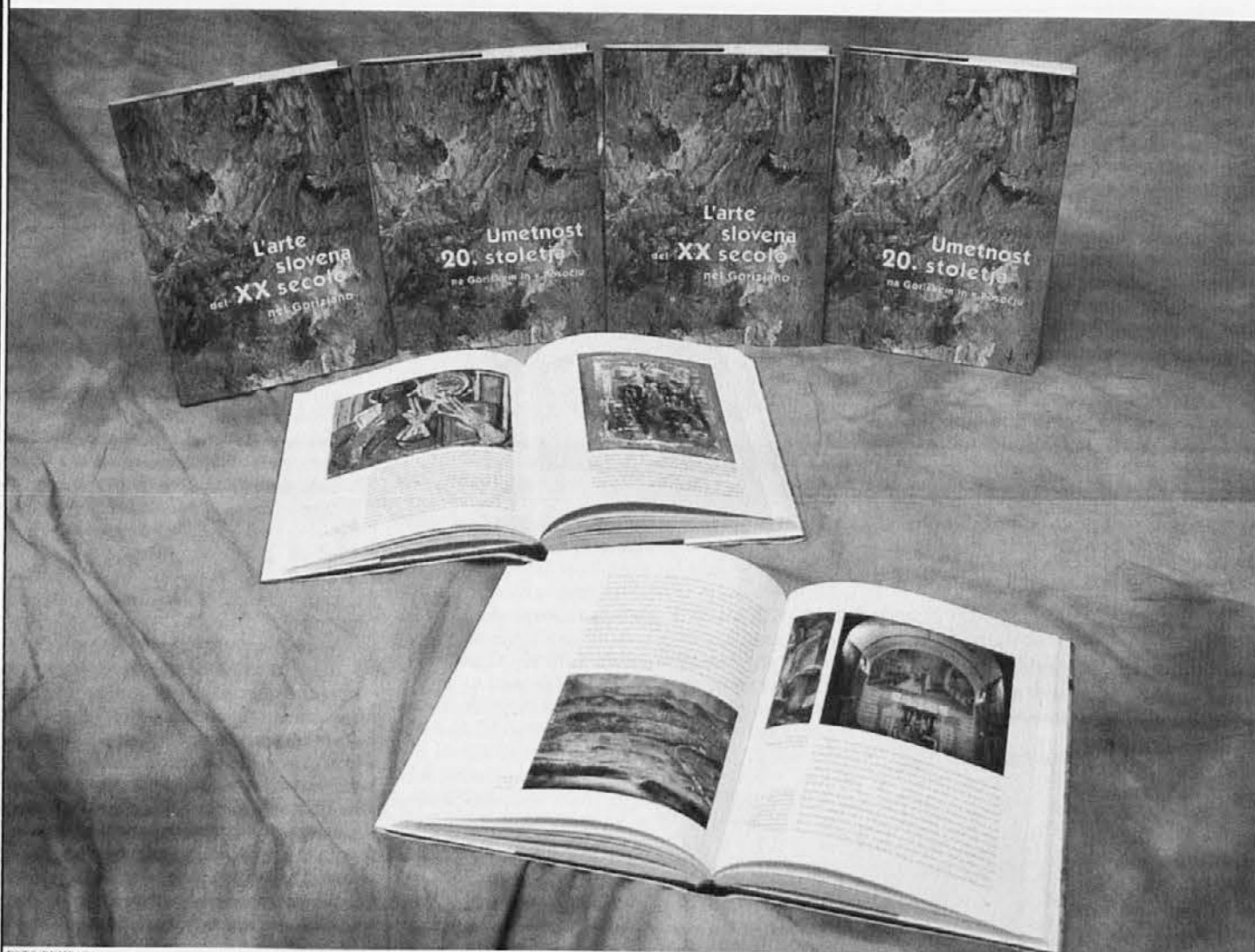

FOTO BEMBA

L'arte slovena del XX secolo nel Goriziano

Publikaciji v slovenskem in italijanskem jeziku prinašata umetnostno zgodovinski vpogled na bogato likovno ustvarjanje na Goriškem od prvih let 20. stoletja do sodobnih umetnikov. Knjigo, ki jo Goriška Mohorjeva družba posveča 1000-letnici prve omembe Gorice, lahko dobite v slovenskih in italijanskih knjigarnah.

Goriška Mohorjeva družba

